

POLYKULTURNÍ SÍDLIŠTĚ V ČERNČICÍCH (OKR. NÁCHOD)

Nálezy z pozdní doby římské – počátku doby stěhování národů,
raného a vrcholného středověku

Jan JÍLEK, Jiří SIGL, Jan TŮMA

V roce 1997 proběhl na katastru obce Černčice (okr. Náchod) (obr. 1) menší záchranný archeologický výzkum, během kterého byly zachyceny stopy polykulturního sídliště s nálezy z pozdní doby římské a z období raného a vrcholného středověku.

Černčice leží v nadmořské výšce 299–302 m na říční terase na levém břehu řeky Metuje asi 4 km jihozápadně od Nového Města nad Metují. Z geomorfologického hlediska se nacházejí na pomezí dvou zcela odlišných typů krajiny – členité až hornaté Podorlické pahorkatiny (součást Krkonošsko-Jesenické soustavy) a rovinaté Východočeské tabule (součást České tabule). Černčice náleží do okrsku Novoměstské tabule (součást Úpsko-metujské tabule), který se vyznačuje převážně rovinatým georeliéfem.¹⁾

Geologická struktura podloží v okolí Černčic je poměrně složitá a nemalou měrou také zřejmě ovlivňovala rozsah a charakter pravěkého i středověkého osídlení. Řeka Metuje se zde širokým údolím zařezává do druhohorních usazenin tvořených slínovci a jílovitými vápenci turonského stáří. Toto podloží je však z větší části překryto mladšími sedimenty a vystupuje především ve spodních partiích svahů teras. Dno široké údolní nivy vyplňují fluviální štěrky a písky holocenního a mladopleistocenního stáří, terasy v okolí řeky pak překrývají akumulace terasových štěrků a písků kvartérního stáří (riss 1 – mindel 1 na spodní terase v okolí Černčic a mindel 2 – günz na horní terase v okolí Vršovky). Štěrkové říční terasy jsou v tomto prostoru z větší části ještě překryty váťými sedimenty sprašového

1) FALTYSOVÁ, H. – MACKOVČIN, P. – SEDLÁČEK, M. a kol.: *Královéhradecko*. Chráněná území ČR, svazek V. Praha 2002, s. 18–21.

charakteru, které však, zřejmě v důsledku druhotné eroze, nedosahují až k jejich okraji, ani se nevyskytují na jejich svazích. Poslední zastoupenou komponentou jsou splachové fluviodeluviální a deluviální sedimenty v okolí Černčického potoka, který pramení východně od Černic ve svahu druhé terasy u Vršovky.²⁾ Půdní pokryv terasy je na spraších a sprašových hlínách tvořen modálními hnědozeměmi, jež vznikly neúplnou lessivací. Mimo spraše jsou to především vyluhované pelické kambizemě vyskytující se zejména na svahovinách jihozápadně od Černic. Dno široké údolní nivy řeky Metuje pak pokrývají fluvizemě – nivní půdy.³⁾

Z klimatického hlediska leží Černčice při samém okraji poměrně příhodné mírně teplé oblasti MT11, do níž spadá například i Jaroměřsko. Ta se vyznačuje v červenci průměrnou teplotou 17–18 °C, v lednu v rozmezí –2 až –3 °C. Srážkový úhrn ve vegetačním období dosahuje 350–400 mm a v zimním 200–250 mm. Dnů se sněhovou pokrývkou je v průměru 50–60, počet letních dnů pak 40–60. Směrem k severovýchodu, a to na úseku pouhých několika kilometrů, se však klimatické podmínky s rostoucí nadmořskou výškou výrazně zhoršují.⁴⁾ Přírozenou vegetaci zde představují dubohabřiny a lipové doubravy, v širokém údolí Metuje pak lužní lesy. Jihovýchodně od Černic se vyskytují také ostrůvky subacidofilní středoevropské teplomilné doubravy. Z fyto geografického hlediska patří okolí Černic ještě do oblasti termofytika (Hradecké Polabí). Území východně a severovýchodně od Černic však již spadá do mezofytika (oblasti Orlické podhůří a Orlické opuky).⁵⁾

Vzhledem k poměrně příhodným přírodním podmínkám se kolem středního toku řeky Metuje⁶⁾ konstitovala poměrně významná byt' poněkud

2) Geologická mapa ČR 1:50 000 list č. 14–11 – N. Město n. Met. Srovnej také FALTYSOVÁ, H. – MACKOVČIN, P. – SEDLÁČEK, M. a kol.: *Královéhradecko*, s. 13–17.

3) FALTYSOVÁ, H. – MACKOVČIN, P. – SEDLÁČEK, M. a kol.: *Královéhradecko*, s. 24–26. Podrobná pedologická mapa je dostupná na Portálu veřejné správy České republiky – tematické úlohy – životní prostředí – pedologie: <http://geoportal.cenia.cz>.

4) FALTYSOVÁ, H. – MACKOVČIN, P. – SEDLÁČEK, M. a kol.: *Královéhradecko*, s. 27. Se stoupající nadmořskou výškou směrem k severovýchodu přechází MT11 skokově do MT9 a posléze MT7 a MT5.

5) FALTYSOVÁ, H. – MACKOVČIN, P. – SEDLÁČEK, M. a kol.: *Královéhradecko*, s. 35–43, mapy s. 37–38.

6) FETTERS, A.: *Hydronymie povodí řeky Metuje*. Náchodsko od minulosti k dnešku 3. Náchod 1989, s. 93–115, zde i další literatura. Jako střední tok se označuje úsek mezi Hronovem a Novým Městem n. M., Černčice by pak podle tohoto členění ležely na dolním toku. Z pohledu vymezení ve vztahu k pravě-

izolovaná stará sídelní oblast. Podstatná pro ni byla především blízkost Náchodského průsmyku, který spojoval Českou kotlinu s Kladskou kotlinou a její prostřednictvím také s Dolnoslezskou nížinou.⁷⁾ Rozsah osídleného území se v jednotlivých obdobích pravěku i raného středověku poněkud měnil. Jádrem osídlení tvořila především terasa se sprašovými půdami na pravém břehu řeky Metuje mezi Krčínem a Nahořanami, stanoviště na okraji údolní vlny v Dolsku a sprašové polohy na terasách na levém břehu řeky u Černčic. V některých obdobích však osídlení zasahovalo i proti proudu řeky až do Nového Města n. M., či po proudu řeky až k Veselici a Volovce.⁸⁾

První písemná zmínka o Černčicích pochází z roku 1318, kdy je ve starých pŕihonech uváděn Arnošt z Černčic (*Arnust de Czyrnczicz*).⁹⁾ Jemu také zřejmě patřilo pečeti dlo se dvěma lekny a opisem *S. Arnusti de Tallenberc* nalezené kolem roku 1800 v chalupě čp. 83 pod tvrzí.¹⁰⁾ Přídomek

kému a raně středověkému osídlení však považujeme za vhodnější označení střední tok pro Novoměstsko, v protikladu k dolnímu toku na Jaroměřsku a hornímu toku na Náchodsku.

7) BAŠTECKÁ, L. a kol.: *Náchod. Historie, lidé, kultura*. Praha 2004, s. 13–23; WIELOWIEJSKY, J.: *Glówny szlak bursztynowy w czasach cesarstwa rzymskiego*. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1980, s. 110, 133–136; WOJCIECHOWSKI, W.: *Rola bramy Kłodziej w epoce kamienia*. In: *Studia z dziejów Zemi Kłodzkiej. Acta Universitatis Wratislaviensis – Historica LIII*. Wrocław 1990, s. 7–16; TŰMA, J.: *Pravěké osídlení Kladska*. Kladský sborník II. Hradec Králové 1998, s. 43–81; HRAŠE, J. K.: *Zemské stezky, strážnice a brány v Čechách*. Nové Město nad Metují 1885, s. 17–33, 93–104; VÁVRA, I.: *Polská cesta*. *Historická geografie* 8, 1972, s. 3–27.

8) DUŠKA, J.: *Nálezy předhistorické v kraji královéhradeckém*. Hradec Králové 1898, s. 29–34; KALFERST, J.: *Neolitické osídlení Podorličí*. *Orlický vlastivědný zpravodaj* 1, Rychnov nad Kněžnou 1994; DVOŘÁČEK, B.: *Pohledy do minulosti Nového Města nad Metují*. Nové Město nad Metují 2000, s. 14–22; VOKOLEK, V.: *Slezskoplatěnické hradiště v Novém Městě nad Metují*. *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech IX*. Hradec Králové 1982, s. 14–17; TŰMA, J.: *Pravěké osídlení*, s. 45–46, 56–58, 62, 64, 66–67; TŰMA, J.: *Archeologické výzkumy Jana Karla Hrašeho*. Náchodsko od minulosti k dnešku 5. Náchod 2007, s. 45–139 (74–80, 97–98).

9) SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze Království českého*. Díl II. Praha (1888) 1931, s. 157, pozn. 2; viz také PROFOUS, F.: *Místní jména v Čechách*. Díl I. Praha 1954, s. 322; DVOŘÁČEK, B.: *Pohledy*. s. 42 (uvádí rok 1313).

10) SEDLÁČEK, A.: *Hrady*, s. 157 (cituje z dopisů J. K. Rojka). Fotokopii otisku pečeti dla s původními rukopisnými poznámkami o nálezových okolnostech publikoval Bohumil Dvořáček: „Pečetidlo ve způsob knoflíka s ouškem jež v letech o.[kolo roku] 1800 v chalupě čp. 83 v Černčicích v panském sadě pod tvrzí k pachtění využíváno; – nejsnáž v sadě či v rumu tvrze nalezeno; r. 1860 do Museum posláno“ DVOŘÁČEK, B.: *Pohledy*, s. 44.

z Talmberku (zkomoleně *de Tarrlich*) používali ještě jeho nástupci (synové?), bratři Jan a Vilém v roce 1355, kdy podávali na faru v Černčicích (*Czrnczycz*) nového faráře. Později se však jako svědkové různých nadání píší již z Černčic.¹¹⁾ Po jejich smrti drželi černčické zboží synové Viléma z Černčic, bratři Arnošt, Vilém a Vítek, jenž nastoupil církevní kariéru, kterou zakončil v Praze jako děkan u sv. Apolináře.¹²⁾ Ještě za Vítkova života pak na černčické tvrzi seděl spolu se svou matkou jeho sestřenec Oldřich z Černčic. Z té doby také pochází jednoznačný písemný doklad o existenci tvrze, když 2. ledna 1405 *ve tvrzi páně Oldřichově ve světnici zimní* došlo mezi Oldřichem a zdejším farářem Vojtěchem k narovnání ve sporu o farní důchody ze vsí Lhota, Osna a Osíček.¹³⁾ Posledním majitelem tvrze byl Jan Černčický z Kácova, který v roce 1484 přikoupil městečko Krčín a v roce 1501 založil Nové Město Hradiště nad Metují se zámkem. Tvrz tak ztratila svou rezidenční funkci a zřejmě rychle chátrala. Při prodeji Novoměstského panství je v roce 1527 černčická tvrz uváděna již jako pustá. V roce 1548 se pak mluví pouze o vsi a tvrz není vůbec zmiňována.¹⁴⁾

Vrcholně středověká vesnice byla vysazena na vysoké metujské terase kolem strže vyhloubené Černčickým potokem. Vesnice tak zaujímal prostor od hrany terasy směrem k východu. Pole pravidelně vyměřené pluziny se pak rozbíhala souběžně s hranou metujské terasy na severovýchod a jihozápad, tedy víceméně kolmo k ose vesnice.¹⁵⁾ V nejzápadnějším cípu vesnice byla postavena již zmiňovaná tvrz a nedaleko od ní i gotický kostel sv. Jakuba.¹⁶⁾ Obě stavby zaujaly exponovanou polohu na výrazném ostrohu vymezeném hranou říční terasy nad údolní nivou řeky Metuje a vlastní roklí Černčického potoka (obr. 2).¹⁷⁾

11) SEDLÁČEK, A.: *Hrady*, s. 157, pozn. 3 a 5 zde i další literatura; viz také PROFOUS, F.: *Místní jména*, s. 322.

12) SEDLÁČEK, A.: *Hrady*, s. 157. Jednomu z těchto dvou Vilémů by mohlo také patřit pečeti dlo Viléma z Černčic, které bylo údajně nalezeno černčickým občanem v roce 1931 na poli Na Kacíři. Má se za to, že pečeti dlo se na pole dostalo se zeminou těženou v minulosti v blízkosti bývalé tvrze. Informace o nálezu je uveřejněna na internetových stránkách obce Černčice: <http://www.cerncice.eu/o-obci/cerncicka-tvrz/>

13) SEDLÁČEK, A.: *Hrady*, s. 157.

14) SEDLÁČEK, A.: *Hrady*, s. 158, DVOŘÁČEK, B.: *Pohledy*, s. 40–46, k založení Nového Města n. M. srovnej také JURÁNEK, J. – BRANÝ, K.: *Nové Město nad Metují*, Praha 1976, s. 11–27.

15) Císařské otisky stabilního katastru, Čechy – 0881-1 Czerncitz, mapový list 3.

16) POCHE, E.: *Umělecké památky Čech 1 (A/J)*, Praha 1977, s. 182–183.

17) SVOBODA, L. a kol.: *Encyklopedie českých tvrzí*, I. díl A–J, Praha 1997, s. 81.

V okolí Černčic se ve středověku nacházely i další menší sídelní jednotky, jejichž vznik bývá přičítán pozdní vnitřní kolonizaci (14. stol.), kdy bylo cílem zabrat co nejvíce vhodné zemědělské půdy. Většina z nich však v průběhu 16.–17. století postupně zanikla, zřejmě v důsledku vylidnění vesnic po založení Nového Města, klimatických změn, či válečných událostí třicetileté války.¹⁸⁾ Na katastru Černčic to byla především ves Osíček (obr. 2) nacházející se v metujské inundaci západně od Černčic a uváděná v písemných pramenech v letech 1405, 1527, 1548. V roce 1621 je zde zmiňován již pouze poplužní dvůr, ale ani on se již v roce 1643 v záznamech neobjevuje.¹⁹⁾ Na metujské terase severovýchodně od Černčic, již na katastru Krčina, to pak byla ves Osna, uváděná v letech 1405 a 1548. V roce 1621 je však již i ona uvedena pouze jako: *Vosna nyní toliko dvůr poplužní u Krčina*.²⁰⁾

Mimo vlastní intravilán vsi a již zmiňovanou ZSO Osíček je z katastru Černčic známo dalších osm archeologických lokalit (obr. 2), převážně z povrchových sběrů Jana Bočka na přelomu 80. a 90. let 20. století. Lokality vytvářejí tři poměrně odlišné skupiny.

První a nejvýznamnější skupinu představují lokality nacházející se na plošině metujské terasy při jihovýchodním a východním okraji vesnice. Osu osídlení zde tvoří Černčický potok a limitujícím faktorem je zřejmě sprašové podloží – proto se také nenacházejí při okraji terasy. Naleziště č. 1 (staré parc. č. 493/1, 2, 496, 489/1) (obr. 2:1) leží na poli na jižním okraji vesnice v trati *U kamenného kříže* mezi nevelkou erozní strží na levém břehu Černčického potoka a zemědělským družstvem. Ze sběrů je zde známa keramika datovaná do období eneolitu a vrcholného středověku.²¹⁾ Naleziště č. 2 (staré parc. č. 482) (obr. 2:2) se nachází na poli na levé straně

18) DRAGON, B.: *Zaniklé středověké osady na panství Nové Město nad Metují, Orlické hory a Podorlicko 9, Rychnov nad Kněžnou 1999*, s. 45–72, zde i další literatura.

19) DRAGON, B.: *Zaniklé středověké osady na panství Nové Město nad Metují, Orlické hory a Podorlicko 9, Rychnov nad Kněžnou 1999*, s. 54–57; bývá lokalizována cca 400 m východně od dvora Osíček (staré parcely č. 512, 518, 231 a 65).

20) DRAGON, B.: *Zaniklé středověké osady*, s. 57–60, je lokalizována na okraj terasy nad Krčínem (k.ú. Krčín staré parcely č. 112, 124).

21) Nové parc. č. 467/3–4. Sběry J. Boček 9. 5. 1986 a 29. 3. a 10. 4. 1989. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 134/87 a 49/90 KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Přirůstky archeologické sbírky KMVČ 198*, Zpravodaj Krajského muzea východních Čech v Hradci Králové XIV/1, Hradec Králové 1987, s. 5; BOČEK, J.: *Černčice, okr. Náchod, Výzkumy v Čechách 1986–1987*, Praha 1989, s. 56.

Černčického potoka mezi jihovýchodním okrajem vesnice, sportovním areálem a železniční tratí. Sběry byla z tohoto prostoru získána keramika z doby římské a z doby hradištní.²²⁾ Pokračováním tohoto naleziště je i sousední plocha sportovního areálu prozkoumaná v roce 1997. Naleziště č. 3 (staré parc. č. 416/1, 426, 427) (obr. 2:3) se nachází na východním okraji vesnice, ale již na pravém břehu Černčického potoka vlevo od silnice do Nového Města n. M. a jsou z něho známy nálezy z doby hradištní.²³⁾ K této skupině můžeme s jistými výhradami přiřadit i naleziště č. 8 (staré parc. č. 350) (obr. 2:8) vlevo od silnice do Nového Města n. M., trať *Za humny*, s nálezy keramiky z 13. století.²⁴⁾

Druhou výraznou skupinu prezentují dvě lokality při úpatí terasy, již v údolní nivě pod Černicemi. Oboje se nacházejí na dodnes zřetelných mírně vyvýšených jazykovitých výběžcích, patrně pozůstatků původních meandrů řeky či dnes v důsledku akumulace naplavenin již znivelizované nízké terasy. Z naleziště č. 4 (staré parc. č. 580/5–10) (obr. 2:4) je známa keramika z doby římské, mazanice, brousek a paleolitická kamenná štípaná industrie.²⁵⁾ Na nalezišti č. 5 (staré parc. č. 579/11–20) (obr. 2:5) jsou to pak nálezy datované do doby římské a období vrcholného středověku – střepy, mazanice, Fe struska a zlomek závaží.²⁶⁾ U vrcholně středověkých nálezů nelze apriori vyloučit nějakou souvislost s nedaleko odsud lokalizovanou ZSO Osíček (viz výše).

22) Nové parc. č. 467/12. Sběry J. Boček 12. 10. 1988 a 10. 4. 1989. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 187/88 a 50/90 KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Archeologické nálezy získané v letech 1987–1988*. Zpravodaj Krajského muzea východních Čech v Hradci Králové XVI/1, Hradec Králové 1989, s. 6; KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, J.: *Archeologické přírůstky v Muzeu východních Čech v Hradci Králové v letech 1990 a 1991*. Zpravodaj muzea v Hradci Králové 18, Hradec Králové 1991–1992, s. 9.

23) Nové parc. č. 48/1–2, 622/2. Sběry J. Boček 30. 4. 1986. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 66/87, BOČEK, J.: *Černčice*, s. 56; KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Přírůstky*, s. 5.

24) Nové parc. č. 612/1. Sběr J. Boček 1981. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 17/82, SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Černčice, okr. Náchod*. Výzkumy v Čechách 1980/1981. Praha 1984, s. 42.

25) Nové parc. č. 517/10–15. Sběry J. Boček 17.–19. 10. 1989. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 68/91 KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Archeologické přírůstky*, s. 9.

26) Nové parc. č. 470/11–20. Sběry J. Boček 17. 10. 1989. Uloženo: Muzeum Hradec Králové, př. č. 69/91 (KALFERST, J. – SIGL, J., – VOKOLEK, V.: *Archeologické přírůstky Muzea východních Čech v Hradci Králové v letech 1990–91*. Zpravodaj muzea v Hradci králové 18, Hradec Králové 1992.

Poslední skupinu představují dvě paleolitická stanoviště situovaná na samý okraj vysoké terasy nad údolní nivou řeky Metuje severovýchodně od Černčic. Blíže ke vsi se nachází naleziště č. 6 (staré parc. č. 323, 324, 329) (obr. 2:6), trať *Zádušní*,²⁷⁾ severně od něj pak leží naleziště č. 7 (staré parc. č. 305/2, 306/2, 307/2, 308/2) (obr. 2:7).²⁸⁾ Na rozdíl od lokalit první skupiny nejsou tato stanoviště vázána na sprašové půdy, naopak vyhledávají strategická místa s možností kontroly široké údolní nivy. V podobných polohách byly paleolitické stanice ostatně zachyceny i na jiných místech středního a horního toku řeky Metuje, například v Krčíně,²⁹⁾ Žabokrkách³⁰⁾ či Žďáru nad Metují.³¹⁾

Vzhledem k omezené informační hodnotě materiálu získaného pouze z povrchových sběrů je interpretace jednotlivých nalezišť a vlastně i jejich přesnější datování značně problematická. Jasnější představu si tak lze udělat pouze o nalezišti č. 2 (obr. 2:2), které plynule přechází z území lokalizovaném na staré parc. č. 482 i do prostoru sousedního sportovního areálu na parcele č. 68/1, kde byl v roce 1997 proveden menší záchranný archeologický výzkum.

Záchranný archeologický výzkum 1997

Záchranný archeologický výzkum, který ve dnech 8. 6.–11. 9. 1997 provedl Jan Boček (MVC Hradec Králové) a Jan Tůma (OM Náchod), byl vyvolán výstavbou sportovního areálu na parcele č. 68/1 (nyní p. č. 68/1 a 68/3) (obr. 3). Stavební práce zahrnovaly úpravu fotbalového hřiště a výstavbu tenisových kurtů.

Rozsah archeologického výzkumu byl od samého začátku limitován malým rozsahem zemních prací. Ty se omezovaly na výkopy drenážních rýh a výkopy pro základové pasy oplocení tenisových kurtů. Dále byl zplánován povrch plochy fotbalového hřiště, přičemž došlo k odstranění drnu a části ornice o síle cca 10–30 cm. Na žádném místě tak nebylo odkryto

27) Nové parc. č. 599/38–40. Sběry J. Boček 20. 2. 1989. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 70/91, KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Archeologické přírůstky*, s. 5.

28) Nové parc. č. 599/27–30. Sběry J. Boček. Uloženo: Muzeum východních Čech v Hradci Králové, př. č. 145/87, BOČEK, J.: *Černčice*, s. 56; KALFERST, J. – SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Přírůstky*, s. 5.

29) TŮMA, J.: *Předběžná archeologická prospekce v trase přeložky silnice I/14 – Nové Město nad Metují*. Náchod 2009, nálezová zpráva, rkps., s. 35–41.

30) Nepublikované nálezy na ostrožně pod tvrzí Homle, J. Tůma.

31) TŮMA, J.: *Počátky osídlení Policka*. In: Bureš, M. a kol.: *Žďár nad Metují, malebný kout pod Ostašem*. Žďár nad Metují 2009, s. 32–34.

podloží. Jak ukázaly drenážní rýhy i pozdější sonda, v ploše zůstalo zachováno cca 10–20 cm podorničí a přeplavené kulturní vrstvy. Hlubší skrývka proběhla pouze podél násypu železniční trati. Zde však byly po skrývce zachyceny pouze recentní navážky, které podle stratigrafické situace zachycené v drenážních rýhách vyplňovaly recentní výkop či sníženinu. V této souvislosti lze uvažovat o odebrání materiálu při stavbě železničního násypu a následném zavezení plochy materiálem z demolice sousední usedlosti. Podobné recentní navážky byly zaznamenány i na větší části plochy budoucích tenisových kurtů v bezprostředním sousedství stávající budovy čp. 68, kde nepochybně souvisely se zbouranou původní usedlostí.³²⁾ Vzhledem k tomu, že se zde zemní práce omezily pouze na mělkou skrývku a vykopání mělkých základových pasů a drenážních rýh, nebyly nikde zachyceny starší situace ani základy zbouraných budov (obr. 4).

Záchranný archeologický výzkum se tak zaměřil především na dokumentaci drenážních rýh a základových pasů oplocení. V první fázi byla také provedena kontrola hromad skryté ornice a na skryté ploše proběhly povrchové sběry. Již v této fázi bylo získáno překvapivě velké množství keramických zlomků z pozdní doby římské – počátku doby stěhování národů a mladší doby hradištní, zlomky kostí a také zlomky mazanice. Nálezy se koncentrovaly především v jihozápadní a jižní části fotbalového hřiště. Vzhledem k tomu, že další skrývka ani zemní práce v tomto prostoru nebyly již plánované, byla v místě s největší koncentrací nálezů výtýčena sonda (sonda I) (obr. 4 a 5). Ta měla ověřit charakter archeologických situací projevujících se poměrně velkým množstvím movitých archeologických nálezů v ornici a podorničí a případně určit i míru jejich ohrožení v souvislosti s plánovaným využíváním celého prostoru. Druhá sonda (sonda II) (obr. 4, 8, 9, 10) byla vykopána v místě severovýchodního nároží základového pasu oplocení tenisového kurtu, kde byla zachycena přepálená kamenná destrukce a část základového žlabu z období vrcholného středověku se zásahy v raném novověku. Dodatečně pak byl zdokumentován i základový žlab zachycený v drenážní rýze u železniční trati (sonda III), ze kterého však nebyl získán žádný datovací materiál (obr. 4 a 11).

Popis archeologických situací

Drenážní rýhy

V drenážní rýze při jihovýchodním okraji fotbalového hřiště byl zachycen pouze jeden zahloubený objekt, a sice kúlová jamka o průměru 25 cm

32) Půdorys budov je zachycen ještě na starých katastrálních mapách.

a hloubce 20 cm. Její výplň byla velmi podobná vrstvě v podorničí bez zřetelného rozhraní. Kůlová jamka neobsahovala žádný datovací materiál, pouze drobné zlomky uhlíků a drobné silně dekalifikované zlomky kostí. Poměrně četné nálezy, mezi nimiž se vyskytuje i keramika z pozdní doby římské – počátku doby stěhování národů, však byly získány při začišťování z cca 10–15 cm mocné vrstvy tuhé černohnědé hlíny, která vyplňovala prostor mezi sprašovým podložím a ornici, jakož i ze samotných zbytků ornice.

Sonda I

Sonda I (obr. 5–7) byla vyměřena rovnoběžně s kratší hranou hřiště, při jeho okraji. Vzhledem k enormnímu množství nálezů z ornice a podorničí byla sonda rozdělena na čtverce o hranách 2×2 m (A–D) a ty pak na sektory o rozměrech 1×1 m (1–16). Sonda o rozměrech 2×8 m byla posléze prodloužena na 2×10 a v místě čtverců C a D rozšířena i do stran (C1, C2, D1 a D2), tak aby mohly být zdokumentovány objekty zasahující i mimo vytýčenou sondu.³³⁾

V celé ploše sondy bylo podloží překryto 10–15 cm mocnou vrstvou tmavě hnědé až hnědočerné tuhé kompaktní hlíny (vrstva 1), která byla velmi blízká výplni některých objektů, a nebylo tedy možné zcela jednoznačně určit, zda jsou objekty do této vrstvy zahloubeny, či jsou jí překryty. Výklad této vrstvy je poměrně složitý a zároveň interpretačně značně citlivý. Podle charakteru a probarvení by se mohlo jednat o přeplavenou vrstvu, možná splachy z nějakého v blízkosti položeného místa, čemuž by mohla nasvědčovat blízkost Černčického potoka. Stejně tak by se ale mohlo jednat i o kulturní vrstvu, pozůstatek intenzivního osídlení v tomto prostoru, byť i ona mohla být již částečně transponována či přeplavena. Vrstva obsahovala poměrně velké množství keramických zlomků z pozdní doby římské – počátku doby stěhování národů a mladší doby hradištní, dále pak drobné úlomky kamenů, často přepálených křemenů, zlomky kostí a místy i zlomky mazanice.

Keramika z doby římské byla vázána fakticky pouze na tuto vrstvu a podorničí. Pouze v jediném případě byla nalezena při začišťování povrchu zahloubeného objektu č. 6 (čtverec C1), nejspíše se však jednalo

33) Čtverec A byl dodatečně prodloužen k západu o dva sektory, celkem se tedy skládal z 6 sektorů č. 1–6. Čtverec B byl tvořen sektory č. 7–10. Čtverec C tvořily sektory č. 11–14, dodatečně byl rozšířen do stran o neúplné čtverce C1 a C2. Čtverec D byl prodloužen o dva sektory, takže jej tvořilo šest sektorů č. 15–20, a posléze byl také rozšířen do stran o dva neúplné čtverce D1 a D2.

o kontaminaci z horní vrstvy. Keramika se koncertovala především v sektorech 7–10 (čtverec B) a to často při horním okraji vrstvy. Na křížení sektorů 7, 8, 9 a 10 bylo dokonce při samotném povrchu skryté plochy nalezeno poměrně velké torzo hrncovité nádoby a další v sektoru 8. Nálezy byly bez zjevného vztahu k zahloubeným sídlištním objektům, i když ani to nelze zcela vyloučit. Jediným objektem v tomto čtverci byla totiž kúlová jamka č. 5, neobsahující však žádný datovací materiál. Další podobné nálezy pak pocházely ze čtverců C, C1, C2, D, D1 a D2, i ty však byly vždy získány pouze během skrývky podorničí a vrstvy 1, popřípadě při začišťování podloží. Případný vztah nálezů z těchto čtverců k některým ze zahloubených objektů nelze a priori vyloučit, ale ani jednoznačně prokázat.

Mezi tmavou přeplavenou vrstvou a sprašovým podložím byla na některých místech sondy ještě zachycena tenká vrstva žluté jílovité spraše promísené hnědou hlínou (vrstva 5) a v severní části sondy přímo hnědé hlíny promísené spraší (vrstva 6). Vrstva byla narušena jednotlivými zahloubenými objekty. Mohlo by se tedy patrně jednat o relikt původního půdního horizontu či starší kulturní vrstvy.

Zahloubené objekty tvořily poměrně pestrou škálu větších či menších kúlových jam, mělkých zahloubených objektů a žlabů (obr. 6–7). Podle nálezů lze většinu patrně datovat do mladohradištního období. U objektů bez datovacího materiálu však tuto jistotou nemáme.

Objekt č. 1 (čtverec A) (obr. 6: obj. 1) – soujámí tvořené dvěma oválnými mělkými kúlovými jamami o průměru 60 cm (obj. 1a) a 40 cm (obj. 1b) a plochou nepravidelnou jámou vyplněnou černohnědou hlínou promísenou se spraší (obj. 1c), do které byla podle profilu v západní části zahloubena prohlubeň vyplněná tuhou černohnědou přeplavenou hlínou. Nelze tedy vyloučit, že by se mohlo jednat také o kúlovou jámu s větším základovým vkopem. Atypický střepový materiál se podařilo získat pouze z objektu 1b. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 4) černohnědá hlína promísená žlutou jílovitou spraší; 5) černohnědá tuhá hlína; 6) hnědá hlína silně promísená žlutou spraší.

Objekt č. 2 (čtverec A, B) (obr. 6: obj. 2) – nevelké plochá podlouhlá jáma vyplněná černohnědou tuhou hlínou o délce 130 cm a hloubce 12 cm. Jáma nebyla prozkoumána celá, ale pouze její část o maximální šířce 40 cm. Nad severovýchodním okrajem objektu se v nadložní vrstvě nacházel menší kámen, jeho vztah k zahloubenému objektu však nelze jednoznačně potvrdit. Ze samotného objektu pak pochází pouze jeden mladohradištní střep.

Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 5) černohnědá tuhá hlína.

Objekt č. 3 (čtverec A) (obr. 6: obj. 3) – nepravidelná jáma vyplněná hnědou hlínou silně promísenou spraší, do které byla zahlobena kúlová jáma o průměru 60 cm s výplní z tmavě hnědé písčité hlíny. Ve výplni objektu byly nalezeny zlomky mladohradištní keramiky, zlomky mazanice a kostí. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 7) hnědá hlína promísená žlutou jílovitou; 8) tmavohnědá písčitá hlína.

Objekt č. 4 (čtverec A) (obr. 6: obj. 4) – menší kúlová jamka o průměru 30 cm, bez datovacího materiálu. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 6) hnědá hlína silně promísená žlutou spraší.

Objekt č. 5 (čtverec B) (obr. 6: obj. 5) – menší kúlová jamka o průměru 25 cm, bez datovacího materiálu. Při jejím severním okraji se nacházel shluk kamenů (slepenec).

Objekt č. 6 (čtverec B, C, C1 a C2) (obr. 6: obj. 6) je největším zachyceným zahlobeným objektem. V podstatě se jednalo o soujámí. Jeho základ tvořila plochá nepravidelná obdélníková jáma se zaoblenými rohy o max. rozměrech 410 × 210 cm a hloubce okolo 10–15 cm, orientovaná V-Z. Objekt byl vyplněn černohnědou tuhou hlínou s uhlíky a poměrně velkým množstvím menších kamenů, především přepálených bílých křemenů. Přibližně ve středu objektu byla zahlobena mělká oválná jáma 65 × 95 cm, v jejímž rohu se nacházel shluk velkých kamenů. Vzhledem k přítomnosti uhlíků ve výplni nelze zcela vyloučit, že by se mohlo jednat o ohniště, byť nebylo zjištěno žádné evidentní propálení terénu. V severozápadní části objektu pak byla zahlobena další mělká oválná kotlovitá jáma o rozměrech 80 × 90 cm. Nelze vyloučit, že by se mohlo jednat o pozůstatek kúlové jámy. Do jihovýchodního rohu objektu pak byla zapuštěna menší kúlová jamka o průměru 25 cm. Východně od ní, již mimo vlastní objekt ležel shluk kamenů. Z celého objektu č. 6 byla získána poměrně početná kolekce mladohradištní keramiky, zlomky kamenů, kostí a mazanice. Při začistování povrchu objektu byla nalezena i keramika z pozdní doby římské – počátku doby stěhování národů, jednalo se však nejspíše o intruzi.

Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 8) tmavohnědá písčitá hlína; 9) žlutá jílovitá promísená hnědou hlínou; 10) černošedá jílovitá tuhá hlína silně promísená uhlíky, střepy a velkým množstvím přepálených křemenů.

Objekt č. 7 (čtverec D) (obr. 7: obj. 7) – mělká jazykovitá jáma (žlab?) o maximální šířce 60 cm a zdokumentované délce 195 cm vyplněná hnědou hlínou se zlomky kostí a střepů. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 4) hnědá hlína.

Objekt č. 8 (čtverec D) (obr. 7: obj. 8) – mělká kúlová jamka o průměru 30 cm vyplněná hnědou hlínou bez datovacího materiálu. Popis vrstev: 2) sprašové podloží; 4) hnědá hlína.

Objekt č. 9 (čtverec D) (obr. 7: obj. 9) – mělká kúlová jamka o průměru 25 cm vyplněná hnědou hlínou bez datovacího materiálu. Popis vrstev: 2) sprašové podloží; 4) hnědá hlína.

Objekt č. 10 (čtverec D) (obr. 7: obj. 10) – okraj ploché oválné jámy o šířce 45 cm vyplněné hnědou hlínou bez datovacího materiálu. Jáma nebyla zcela prozkoumána, s největší pravděpodobností by se ale mohlo jednat o kúlovou jamku. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 4) hnědá hlína.

Objekt č. 11 (čtverec D a D2) (obr. 7: obj. 11) – plochá oválná plochá jáma o rozměrech 58 × 70 cm vyplněná tmavohnědou písčitou hlínou se zlomky kamenů a keramiky. Objekt budí dojem kúlové jámy, má však plošší profil. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 5) tmavohnědá písčitá hlína.

Objekt č. 12 (čtverec C1) (obr. 7: obj. 12) – mělká kúlová jáma o průměru 50–60 cm vyplněná hnědou hlínou. Jáma sousedí s objektem č. 6 a při jejím východním okraji se nacházely dva shluky kamenů. Z výplně objektu pochází pouze zlomky mazanice. Popis vrstev: 2) sprašové podloží; 4) hnědá hlína.

Objekt č. 13 (čtverec D2) (obr. 7: obj. 13) – nevýrazná nepravidelná plochá jáma s výplní shodnou s nadložím. Objekt nebyl prozkoumán celý, může se však jednat pouze o depresi v podloží. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou.

Objekt č. 14 (čtverec D1) (obr. 7: obj. 14) – mělká obdélníková jáma vyplněná tmavě hnědou hlínou se zlomky drobných kamenů, kostí a zlomků hradištní keramiky. Objekt byl prozkoumán pouze z části. Popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 6) černošedá jílovitá tuhá hlína silně promísená uhlíky, střepy a velkým množstvím přepálených křemenů.

Interpretace jednotlivých objektů i jejich vzájemných vztahů je vzhledem k velikosti sondy a absenci datovacího materiálu v některých z nich poměrně složitá. Dominantním objektem je objekt č. 6, který by mohl být pozůstatkem částečně zahloubeného domu. Je otázkou, zda se jednalo o polozemnici, či nadzemní dům, v jehož jedné části byl zahloubený objekt. V této souvislosti lze uvažovat o tom, že by součástí jeho konstrukce mohly vedle kúlových jam přímo v objektu č. 6 být i kúlové jámy č. 12 a č. 8, popřípadě i č. 9. Nápadná je výplň objektu z šedočerné kompaktní hlíny s množstvím drobných přepálených křemenů a uhlíky.

Analogie k objektu č. 6 můžeme najít na polykulturní lokalitě Kłodzko-Książek, především v případě kúlového domu 1 se zahloubeným obdélným plochým objektem při stěně, jehož výplň tvořila také černošedá hlína s množstvím drobných kamenů. Tento objekt je zde však datován do doby stěhování národů.³⁴⁾ Ač je ve sledované sondě tato kulturní komponenta také zastoupena, objekt č. 6 však do této doby nepatří.

Další analogii tak může představovat raně středověká plochá polozemnice prozkoumaná na polykulturní lokalitě v Kłodzku-Jurandowie (budynek I). Dům č. I z Jurandowa se černčickému objektu č. 6 podobá jak rozměry (3 × 2 m), tak výplní tmavošedou hlínou s množstvím drobných kamenů a uhlíků, ale i movitými nálezy. Ty jsou datovány od přelomu 10. a 11. století až do 12. století.³⁵⁾

Sonda II

Sonda II³⁶⁾ (obr. 8–10) byla vytyčena kolem žárem přepálené kamenné konstrukce zachycené v nároží základového pasu pro oplocení tenisových kurtů v severozápadní části staveniště. Kamenná konstrukce ve tvaru písmene T pokračovala i mimo zkoumanou plochu. V ploše ji doplňovalo pět kúlových jamek. Pokračováním příčné zdi byl pak zahloubený žlab. Z prostoru v okolí kamenné destrukce byla získána keramika z období

34) ROMANOW, J.: *Wielokulturowa osada w Książku, pow. Kłodzko*. Silesia Antiqua 16. Wrocław 1974, s. 175–195, zvláště s. 183–184.

35) LODOWSKI, J.: *Badanie archeologiczne na osadzie kultury łużyckiej i osadzie wczesnośredniowiecznej w Kłodzku – Jurandowie w 1967 roku*. Silesia Antiqua 13. Wrocław 1971, s. 135–196, zvláště s. 137, 140–143 a 145.

36) Původně byla vzhledem k červeně přepálenému podloží a kamenům pracovníčně označena jako „pec“ a „okolí pece“. Jak ale ukázal průzkum o pec se nejednalo.

vrcholného středověku, kameny a uhlíky. V ploše sondy pak byly zaznamenány i raně novověké zásahy, především kúlová jamka druhotně zapuštěná do kamenné destrukce.

Kamenná destrukce (obr. 9) – plochá kamenná destrukce o výšce 10–20 cm z dočervena přepálených pískovcových a opukových kamenů propojených dočervena přepáleným jílem. Destrukce vytváří obdélník o šířce 90 cm a zachycené délce 360 cm. Kamenný pás orientovaný J-S nebyl prozkoumán v úplnosti, a pokračoval mimo zkoumanou plochu na sousední parcelu. Ve vzdálenosti 130 cm od okraje k němu byl kolmo připojen 80 cm široký a 170 cm dlouhý identický kamenný pás. Středem celé kamenné destrukce procházel 40 cm široký žlab, přičemž kamenné stěny kolem něj byly lícované. Žlab byl na dně vyplněn vrstvou bílého popelu, posléze uhlíky a zavalen přepálenými opukovými kameny. Kompaktní jílem slepované zdivo tak tvořilo 20 cm silný plášť po obvodu celé konstrukce. Patrně se jednalo o podezdívku, či obezdívku, nároží roubené konstrukce, která zanikla požárem. Tomu by nasvědčovala vedle propálení kamenů a podloží i popelovitá vrstva zachycená v rohu mezi zdí a příčnou zdí. Popis vrstev: 1) hnědá až tmavě hnědá promísená hlína se zlomky kamenů; 2) černá sypká hlína se zlomky kamének a cihel; 3) červená přepálená promísená hlína; 4) šedo okrová silně promísená jemná hlína s kamínky, sypká; 5) přepálené opukové kameny spojené silně promísenou hlínou sestávající z červené, hnědé a černé hlíny; 6) červená přepálená spraš; 7) sprašové podloží; 8) bělošedá popelovitá hlína; 9) červenavá bělošedá popelovitá hlína; 10) uhlíky; 11) černá tuhá hlína s uhlíky a množstvím přepálených křemenů.

Žlab (obr. 10) – žlab široký v průměru 60 cm a hluboký 45 cm tvořil pokračování mělkého žlabu v příčné zdi. Zahluhoval se ihned na konci kamenné konstrukce a pokračoval směrem k severovýchodu. V profilu byl poměrně široký se schodovitými stěnami. V nejširším místě na povrchu dosahoval šířky 80 cm a na dně 40. Zásyp žlabu tvořila tmavě hnědá až šedá hlína vyplněná oblázky a křemeny a drobnými uhlíky, ta byla proložena vrstvami přeplavené spraše a při dně vrstvou uhlíků. Horní partie záspy byly zaplněny přepálenými pískovcovými a opukovými kameny patrně pocházejícími z kamenné destrukce. Podle statigrafie profilu žlabu se s největší pravděpodobností jednalo o základový žlab pro kúly, jehož stěny se po zániku dřevěné konstrukce zborily a byly splaveny do žlabu. Popis vrstev: 1) hnědá až tmavě hnědá promísená hlína se zlomky kamenů;

2) sprašové podloží; 3) tmavě hnědá až šedá hlína s oblázky a křemeny, promísená uhlíky; 4) žlutá přeplavená spraš; 5) uhlíky; 6) černá vrstva uhlíků; 7) nazelenalá sprašová hlína; 8) promísená přeplavená spraš se šmouhami hnědé hlíny.

Kůlová jamka A (obr. 10: kj. A) – plochá kruhová kůlová jamka o průměru 30 cm a hloubce 8 cm. Výplň kompaktní hnědá promísená hlína bez nálezů.

Kůlová jamka B (obr. 10: kj. B) – oválná kůlová jamka o horním průměru 18 cm, zahloubená šikmo do podloží do hloubky 37 cm, ve spodní třetině rozšířená na průměr 30 cm. Výplň šedohnědá, promísená hlína s uhlíky, přepálené zlomky opukových kamenů a jeden střípek. Nachází se v těsném sousedství KJ A.

Kůlová jamka C (obr. 10: kj. C) – Kotlovitá kůlová jamka o průměru 26 cm a hloubce 19 cm. Výplň kompaktní hnědá hlína bez nálezů.

Kůlová jamka D (obr. 10: kj. D) – zploštělá oválná kůlová jamka o rozměrech 25 × 18 cm a hloubce 15 cm. Výplň šedohnědá hlína bez nálezů.

Kůlová jamka E (obr. 10: kj. E) – Plochá čtvercová jamka se zaoblenými rohy o rozměrech 30 × 30 cm a hloubce pouze 5 cm. Výplň tvořena černou popelovitou hlínou se zlomky křemenů a jedním atypickým střípkem.

Kůlová jamka F (obr. 10: kj. F) – čtvercová kůlová jamka 20 × 20 cm druhotně zapuštěná do kamenné destrukce. V jamce byly nalezeny raně novověké glazované střípky.

Nálezy ze sondy II představují poměrně uzavřený celek, který lze interpretovat jako pozůstatek vrcholně středověké stavby, zřejmě hospodářského charakteru. S největší pravděpodobností se jednalo o kamennou podezdívku nároží roubené či kůlové stavby, která byla patrně doplněna o otevřený kůlový přístavek. Stavba zanikla požárem, který velmi silně propálil podezdívku i podloží. Podle nálezů ji lze datovat do 13.–14. století. Svou polohou stavba odpovídá umístění stodol v rámci typické dispozice statků v Černicích, tak jak jsou zachyceny ještě na indikační skice stabilního katastru z roku 1840.³⁷⁾

37) Císařské otisky stabilního katastru, Čechy – 0881-1 Czernczitz, mapový list 3. Zachyceny jsou zde i tři polygonální stodoly (jedna v bezprostředním sousedství zkoumané plochy) a dvě stodoly pouze s jedním polygonálním uzávěrem.

Sonda III

Sonda III (obr. 11) byla vytyčena kolem základového žlabu zachyceného v drenážní rýze mezi fotbalovým hřištěm a násypem železniční trati. Základový žlab byl bez nálezů, pouze při začišťování povrchu sondy byl získán jeden keramický zlomek (vrstva 6).

Základový žlab (obr.11) – obloukovitě zahnutý žlab o orientaci SV-Z a hloubce od 40 do 60 cm. Při okrajích byl žlab široký 28–40 cm, ve střední zahnuté části však jeho šířka dosahovala až 70 cm se schodovitými stěnami, zřejmě v důsledku druhotné eroze stěn. Žlab byl prozkoumán pouze částečně v délce 240 cm. V severovýchodní části přiléhala k žlabu mělká nepravidelná prohlubeň vyplněná promísenou sprašovou hlínou (vrstva 9), kterou lze patrně považovat za základovou jámu zasypanou po umístění kůlů. Podle profilů byly ve žlabu umístěny dřevěné kůly. V severovýchodním profilu to byl kůl o průměru 24 cm, zaražený šikmo do země do hloubky 60 cm pod úhlem 60° (vrstva 5). Je však otázkou, zda se jednalo o vychýlení úmyslné, či o druhotné vyvrácení kůlu. V severozápadním profilu byl do žlabu hlubokého 40 cm kolmo postaven kůl o průměru 25 cm. Popis vrstev: 1) tmavě hnědá promísená hlína s kameny a zlomky mazanice – zbytky ornice; 2) tmavohnědá hlína s uhlíky; 3) narezlá sprašová hlína; 4) nazelenalá sprašová hlína; 5) bělošedá hlína s uhlíky promísená narezlou sprašovou hlínou; 6) černá hlína s uhlíky; 7) nazelenalá jílovitá hlína; 8) narezlá sprašová hlína silně promísená hnědou hlínou; 9) narezlá sprašová hlína promísená hnědou hlínou.

Interpretace a datování základového žlabu naráží vzhledem k absenci datovacího materiálu na značné problémy. Z plochy v okolí žlabu byl získán pouze jeden středověký střep. Žlab svou polohou koresponduje s nárožím zaniklé stavby původního statku. Se značnou dávkou opatrnosti tak lze vyslovit domněnku, že by se mohlo jednat o pozůstatek nároží nějaké starší zřejmě hospodářské stavby se stěnami z kolmo postavených kůlů. V úvahu by však mohlo přicházet i oplocení dvora.

Katalog nálezů z pozdní doby římské a počátku doby stěhování národů

Povrchový sběr, parc. č. 68/1 pole za sokolovnou (9. 6. 1997)

1. Fragment okraje a výdutě esovitě profilovaného hrnce. Okraj je vzhůru vykloněný a ve své vrchní části se mírně zužuje. Povrch nerovný, hnědookrové barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: průměr ústí 24 cm, 7,8 × 7 cm (obr. 13:5).

2. Fragment mírně ven vykloněného okraje. Povrch hlazený, šedé barvy. V materiálu je příměs písku. Rozm.: 3,9 × 3,2 cm (obr. 12:7).

3. Zlomek mírně ven vykloněného okraje hrncovité nádoby. Povrch nerovný, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku. Rozm.: 3,6 × 3 cm (obr. 12:8).

4. Fragment dna. Povrch hrubý, šedé barvy. V materiálu je příměs písku a jemné slídy. Rozm.: průměr dna 12 cm, výška 3,4 cm (obr. 13:4).

5. Střep ze dna. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: průměr dna 20 cm, výška 3 cm (obr. 13:7).

Povrchový sběr – hromada ornice, parc. č. 68/1 pole za sokolovnou (9. 6. 1997)

6. Zlomek výdutě zdobený dvojitým žlábkem. Povrch hlazený, okrové barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 4,3 × 3,1 cm (obr. 12:3).

Povrchový sběr – hromada ornice (16. 7. 1997)

7. Zlomek okraje a podhrdlí esovitě profilovaného hrnce. Okraj je zdoben překříženými rytými liniemi. Povrch hlazený, hnědé barvy. V materiálu příměs jemné slídy a písku. Rozm.: průměr ústí 9 cm, 4,5 × 4,5 cm (obr. 13:2).

8. Fragment okraje a výdutě nádoby zdobené jednoduchou rytou linií. Okraj je mírně ven vykloněn. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu příměs hrubého písku. Rozm.: 5,3 × 4,4 cm (obr. 12:9).

9. Zlomek odsazeného dna. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: průměr dna 9 cm, 5 × 2,6 cm (obr. 13:3).

10. Střep z okraje nádoby. Povrch nerovný, šedé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 2,6 × 2,6 cm (obr. 12:10).

11. Střep z okraje tenkostěnné nádoby. Povrch hlazený, hnědé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 2 × 1,8 cm (obr. 12:6).

Začištění okrajů konce drenážní rýhy (11. 9. 1997)

1. Fragment mírně vykloněného okraje nádoby. Povrch hlazený, hnědošedé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 4,4 × 3,1 cm (obr. 12:1).

2. Fragment mírně vykloněného okraje nádoby. Povrch hlazený, hnědošedé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 3,2 × 2,7 cm (obr. 12:2).

Povrchový sběr na konci 5. rýhy při železniční trati (11. 9. 1997)

3. Zlomek okraje hrncovité silnostěnné nádoby. Povrch hlazený, hnědošedé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 3,9 × 2,8 cm (obr. 12:5).

Povrchový sběr z výkopů rýhy (9.6, 10.6. 1997)

4. Fragment výdutě nádoby zdobený rytou linií na níž kolmo navazují drobné rýžky. Povrch nerovný, šedé barvy. V materiálu je příměs písku. Rozm.: 3,5 × 3 cm (obr. 12:4).

5. Torzo hrnce s kolmo postaveným mírně vykloněným okrajem. Část nádoby je složena ze 6 fragmentů. Povrch hrubý–zrnitý, hnědé barvy s černými skvrnami. V materiálu je výrazná příměs písku a slídy. Rozm.: průměr ústí 20 cm, výška 11,5 cm (obr. 13:6).

6. Fragment okraje a výdutě hrnce s mírně ven vykloněným okrajem. Povrch hrubý, hnědošedé barvy. V materiálu příměs písku a jemné slídy. Rozm.: průměr ústí 31 cm, 6,4 × 5,5 cm (obr. 13:1).

7. Zlomek výdutě nádoby s otiskem textilie. Povrch nerovný, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 9 × 4 cm (obr. 17 a 18).

Sonda I

čtverec B (křížení sektorů 7, 8, 9 a 10) – povrchový sběr a vryp (14. 7. 1997)

1. Torzo hrnce s esovitou profilací. Část nádoby je složena z 10 střepů. Povrch nerovný, okrové barvy. V materiálu je výrazná příměs písku a slídy. Rozm.: průměr ústí 24 cm, výška 10 cm (obr. 15:4).

čtverec B (sektor 8) – skrývka nadloží, vrstva 1 (15. 7. 1997)

2. Zlomek okraje hrcovité nádoby. Povrch hlazený, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku a jemné slídy. Rozm.: 3,1 × 2,3 cm (obr. 16:6).

3. Torzo hrnce s esovitou profilací. Část nádoby je složena ze 3 střepů. Povrch hrubý, hnědé barvy s černými skvrnami. U okraje je zachován černý organický povlak. V materiálu výrazná příměs písku a slídy. Rozm.: průměr ústí 20 cm, výška 9,1 cm (obr. 15:2).

čtverec B (sektor 9 a 10) – skrývka nadloží, vrstva 1 (29. 7. 1997)

4. Fragment ven vyhnutého okraje hrcovité nádoby. Povrch hrubý, hnědé barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 3,1 × 4,3 cm (obr. 16:10).

5. Zlomek mírně ven vyhnutého okraje hrcovité nádoby. Povrch hlazený, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 3,2 × 2,1 cm (obr. 14:2).

6. Střep z okraje hrnce s esovitou profilací. Povrch hlazený-zrnitý, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 2,7 × 2,3 cm (obr. 16:3).

čtverec B (sektor 7) – skryvka nadloží, vrstva 1 (31. 7. 1997)

7. Zlomek ven vyhnutého okraje hrncovité nádoby. Povrch hlazený, šedé barvy. V materiálu je příměs jemného písku a slídy. Rozm.: 2,4 × 1,9 cm (obr. 16:1).

8. Střep z mírně ven vyhnutého okraje. Povrch hlazený, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 2,7 × 2,1 cm (obr. 16:2).

čtverec C – z nadloží, vrstva 1 (12. 8. 1997)

9. Zlomek okraje a výdutě hrnce s esovitou profilací. Povrch hrubý – zrnitý, hnědočerné barvy. V materiálu výrazná příměs písku a slídy. Rozm.: průměr ústí 24,5 cm, 7,5 × 7,3 cm (obr. 15:3).

10. Fragment odsazeného dna. Povrch nerovný, hnědé barvy. V materiálu je příměs slídy a písku. Rozm.: 4,9 × 2,9 cm (obr. 14:12).

11. Zlomek dna. Povrch nerovný, hnědé barvy. V materiálu je příměs slídy a písku. Rozm.: 4,7 × 2,7 cm (obr. 14:11).

čtverec C1 – začistění povrchu (20. 8. 1997)

12. Fragment okraje a podhrdlí hrnce s esovitou profilací. Povrch nerovný, hnědé barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 5,4 × 5,5 cm (obr. 14:13).

13. Zlomek okraje a výdutě hrnce s esovitou profilací. Povrch hlazený, hnědošedé barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 5,3 × 4,1 cm (obr. 14:14).

14. Fragment silnostěnného dna. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu výrazná příměs písku. Rozm.: 5 × 4,6 cm (obr. 14:9).

15. Zlomek dna. Povrch nerovný, šedé barvy. V materiálu příměs písku. Rozm.: 4,3 × 2,2 cm (obr. 14:4).

16. Střep z okraje nádoby. Povrch hrubý, hnědookrové barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 3,8 × 3 cm (obr. 16:8).

čtverec C2, objekt 6 – začistění povrchu (24. 8. 1997)

17. Fragment okraje hrncovité nádoby. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 3,3 × 3,1 cm (obr. 14:8).

čtverec D – začistění povrchu (15. 8. 1997)

18. Fragment okraje a výdutě hrnce s esovitou profilací. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 5,1 × 4,7 cm (obr. 16:9).

19. Zlomek okraje a podhrdlí hrnce s esovitou profilací. Okraj je vytažený a ve své vrchní části se zužuje. Povrch hrubý, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 4,1 × 3,6 cm (obr. 14:6).

20. Střep z okraje hrnce s esovitou profilací. Povrch hrubý, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku. Rozm.: 4,6 × 2,7 cm (obr. 16:4).

21. Fragment kolmo postaveného okraje hrcovité nádoby. Povrch nerovný, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 4,2 × 2,7 cm (obr. 16:7).

22. Zlomek okraje hrcovité nádoby. Povrch hrubý, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku. Rozm.: 3,5 × 2,7 cm (obr. 14:7).

23. Fragment okraje. Povrch nerovný, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 3,1 × 1,9 cm (obr. 14:3).

24. Zlomek ven vyhnutého okraje. Povrch hrubý, hnědošedé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 2,6 × 2,4 cm (obr. 16:5).

25. Fragment dna. Povrch hrubý, hnědé barvy. V materiálu výrazná příměs písku. Rozm.: 5,4 × 2,7 cm (obr. 14:10).

26. Zlomek dna. Povrch hrubý, hnědé barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: průměr dna 8,4 cm, výška 4,2 cm (obr. 15:1).

čtverec D1 – začištění povrchu (5. 9. 1997)

27. Fragment mírně ven vyhnutého okraje. Povrch hrubý, okrovooranžové barvy. V materiálu je příměs písku a slídy. Rozm.: 3 × 2,3 cm (obr. 14:1).

čtverec D2 – začištění povrchu (4. 9. 1997)

28. Zlomek výdutě zdobený svazkem čtyř vodorovných rytých rýh. Povrch hrubý, okrové barvy. V materiálu příměs písku a slídy. Rozm.: 4,6 × 3,6 cm (obr. 14:5).

Katalog nálezů z doby hradištní a středověku

Povrchový sběr na částečně skryté ploše za sportovním areálem, parc. č. 68/1 (8. 6. 1997)

1. Zlomek vodorovně ven vyhnutého okraje, svisle seříznutého. Část reparačního otvoru. Povrch je hladký, tmavě hnědé barvy. V materiálu je nepatrná příměs slídy a křemínky. Rozm.: 3 × 3,4 cm (obr. 22:7).

2. Zlomek výdutě nádoby. Povrch zdobený svazkem vodorovných rýh a několikanásobnou obloučkovitou vlnicí. Povrch je hladký, hnědý. Vnitřek je drsný, šedohnědý, V materiálu je příměs křemíků a nepatrně slídy. Rozm.: 3,6 × 4,2 cm (obr. 22:10).

3. Zlomek okraje. Povrch i vnitřek je špinavě okrový. V materiálu příměs písku. Rozm.: 4 × 2,5 cm (obr. 22:11).

4. Zlomek okraje. Povrch i vnitřek hlazený, světle hnědý. V materiálu střepu jemné ostřívo. Rozm.: 3,2 × 3,2 cm (obr. 22:9).

5. Zlomek výdutě nádoby. Povrch zdobený vývalkovou šroubovicí. Povrch i vnitřek je hladký, špinavě okrové barvy. Rozm.: 3,6 × 2,9 cm (obr. 22:8).

Sběr z hromady skryté ornice, pole za sokolovnou (9. 6. 1997)

1. Zlomek okraje hrncovité nádoby, mírně ven vyhnuté, oble ukončené. Na podhrdlí 2 vodorovné rýhy. Povrch hlazený, tmavě šedé a hnědé barvy. V materiálu střepu jsou křemínky a nepatrná příměs slídy. Rozm.: 4,8 × 2,8 cm (obr. 33:9).

2. Zlomek okraje šikmo ven vyhnutý, hraněný. Povrch i vnitřek je hladký, černý. V materiálu střepu je slída. Rozm.: 2,9 × 2,8 cm (obr. 33:13).

3. Zlomek okraje, široce rozevřený, svisle seříznutý, ve spodní části nepatrně cípovitě rozšířený. Povrch i vnitřek je zdrsňený, hnědavé barvy. V materiálu střepu je slída a drobné křemínky. Rozm.: 1,9 × 2,7 cm (obr. 33:10).

4. Zlomek okraje na vnější straně oble zesíleného a v horních partiích ukončeného lištou, na vnitřní straně hraněný a s odsazením pro pokličku. Povrch i vnitřek drsný, šedočerné barvy. V materiálu střepu křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 3,6 cm (obr. 33:14).

5. Zlomek okraje nádoby široce rozevřený, na konci na obě strany oble zesílený. Povrch i vnitřek je hladký, šedočerné barvy. V materiálu střepu je jemné ostřívo. Rozm.: 2,1 × 1,9 cm (obr. 33:11).

6. Zlomek okraje, který je zeslabený na konci a oble ukončený. Povrch i vnitřek je hlazený, hnědý. Rozm.: 2,5 × 1,7 cm (obr. 33:8).

7. Zlomek okraje šikmo rozevřený, šikmo vytažený na vnější i vnitřní straně profilovaný. Povrch i vnitřek zdrsňený, černé barvy. V materiálu střepu je jemné písčité ostřívo. Rozm.: 1,8 × 2,2 cm (obr. 33:20).

8. Zlomek okraje široce rozevřený, oble zesílený, na vnitřní straně odsazení pro pokličku. Povrch i vnitřek je hlazený, hnědošedý. V materiálu střepu jemné písčité ostřívo. Na povrchu jemné vodorovné rýžky po obtáčení. Rozm.: 4,9 × 2,2 cm (obr. 33:7).

9. Zlomek hrdla nádoby. Povrch i vnitřek je hlazený, hnědé barvy. V materiálu střepu je slída. Rozm.: 3,1 × 1,9 cm.

10. Zlomek výdutě zdobený na povrchu hřebenovou vlnicí. Povrch je hlazený, šedý. Vnitřek je drsný, šedý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 2,2 cm (obr. 33:12).

11. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh a nepatrným zlomkem svislých rýh. Povrch je hlazený, hnědý, vnitřek zdrsňený, šedý. V materiálu střepu je slída a drobné křemínky. Rozm.: 3,4 × 2,3 cm (obr. 33:15).

12. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený malým zlomkem hřebenové vlnice. Povrch je hnědý, hlazený. Vnitřek je šedohnědý, zdrsňený. V materiálu je větší příměs slídy a křemínky. Rozm.: 3,7 × 2,8 cm.

13. Střep z hrdla a horní části výdutě. Povrch je zdobený vodorovnými 2 řadami šikmých několika násobných vpichů. Povrch je setřený, šedohnědé barvy. Vnitřek je hlazený, černý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 1,8 × 3,2 cm (obr. 33:5).

14. Střep z horní části výdutě nádoby. Povrch je zdobený vodorovnou řadou šikmých trojnásobných vpichů a ostrou několika násobnou vlnicí. Povrch i vnitřek je hlazený, šedou a černou barvou. V materiálu střepu je jemné ostřívo a příměs slídy. Rozm.: 2,4 × 3,1 cm (obr. 33:4).

15. Střep z horní části výdutě zdobený 3 jednoduchými ostrými vlnicemi. Povrch je drsný, hnědý. Vnitřek je drsný, černý, V materiálu střepu je slída. Rozm.: 7,3 × 5,5 cm (obr. 33:18).

16. Střep z výdutě nádoby. Povrch je zdobený jednoduchými vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je hlazený, hnědavý. Rozm.: 4,1 × 3,6 cm (obr. 33:17).

17. Zlomek z horní části výdutě. Povrch je zdobený vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je hladký, hnědý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 3,5 × 2,8 cm (obr. 33:16).

18. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený vývalkovou šroubovicí. Povrch je zdrsňený, okrové barvy. Vnitřek je drsný, šedý. V materiálu střepu je jemné písčité ostřívo. Rozm.: 3,6 × 2,8 cm (obr. 33:19).

19. Zlomek ze spodní části nádoby a dna. Povrch i vnitřek je drsný, hnědý. Na vnitřní straně jsou svislé žlábký po formování nádoby. V materiálu střepu jsou větší křemínky a slída. Rozm.: v. – 5 cm, 8,8 × 6,2 cm (obr. 33:6).

Sběr, pole za sokolovnou, část mezi výkopem a železniční tratí (9. 6. 1997)

1. Zlomek okraje široce rozevřený, na konci mírně zesílený. V materiálu střepu je větší příměs slídy. Povrch i vnitřek je hnědý. Rozm.: 3,2 × 2,6 cm (obr. 33:2).

2. Střep z okraje nádoby, šikmo vytažený, na vnější straně dvojnásobně zesílený, na vnitřní straně odsazený. Povrch i vnitřek je hlazený, světle hnědý. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozm.: 2,5 × 2,1 cm (obr. 33:1).

3. Střep z výdutě nádoby. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh. Vnitřek je hlazený, tmavě šedý. V materiálu střepu je slída a drobné křemínky. Rozm.: 2,5 × 2,8 cm (obr. 33:3).

4. Střep z horní části výdutě nádoby. Povrch i vnitřek je hladký, šedý. V materiálu střepu je menší příměs slídy. Rozm.: 4,2 × 3,5 cm.

Povrchový sběr na konci 5. rýhy při železniční trati (11. 9. 1997)

1. Zlomek široce rozevřeného okraje nádoby, na vnější straně ve spodní části lištovitě rozšířený, oble ukončený, na vnitřní straně lišta a odsazení pro pokličku. Povrch i vnitřek hladký, hnědé barvy. V materiálu střepu je slída. Rozm.: 2,6 × 1,9 cm (obr. 24:5).

2. Zlomek šikmo vzhůru vytaženého okraje nádoby, na vnitřní straně odsazení pro pokličku. Povrch i vnitřek je hlazený, tmavě šedé barvy. V materiálu střepu je jemné písčité ostřívo. Rozm.: 1,9 × 2,4 cm (obr. 24:9).

3. Zlomek šikmo vzhůru vytaženého okraje, na vnější straně mírně zesíleného a na vnitřní straně s odsazením pro pokličku. Povrch je hladký, šedohnědé barvy. Vnitřek je drsný, šedočerný. V materiálu střepu je větší příměs slídy. Rozm.: 2,4 × 3,3 cm (obr. 24:4).

4. Zlomek jednoduchého, svisle seříznutého okraje nádoby. Povrch je hlazený, hnědavý. Vnitřek je zdrsňený, šedočerný. V materiálu střepu je písčité ostřívo. Rozm.: 2,1 × 2,1 cm.

Povrchový sběr na hromadě ornice (16. 7. 1997)

1. Zlomek okraje oble ukončeného z hrncovité nádoby s esovitou profilací. Povrch je hladký, hnědé barvy. Vnitřek je drsný, šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 5,7 × 4,7 cm (obr. 23:1).

2. Zlomek okraje nádoby široce rozevřeného, na konci zesíleného a oble ukončeného. Povrch je hladký, světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný, hnědý a černý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 2,4 × 2,3 cm (obr. 23:9).

Povrchový sběr na hromadě ornice (16. 7. 1997)

1. Zlomek okraje nádoby šikmo nahoru vytaženého, na vnější straně dvojnásobně oble zesíleného, na vnitřní straně oble prožlabeného. Na povrchu nepatrný fragment ryté výzdoby – vodorovné rýhy. Povrch a vnitřek je drsný, černé a černé a hnědé barvy. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 4,6 × 3,3 cm (obr. 23:2).

2. Zlomek okraje nádoby. Povrch i vnitřek je hnědošedý. V materiálu střepu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 1,7 × 2,1 cm (obr. 23:6).

3. Zlomek okraje nádoby s ostrou lištou na vnější straně. Povrch i vnitřek je drsný, špinavě okrové barvy. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,4 × 2,6 cm (obr. 23:3).

4. Zlomek výdutě nádoby, zdobený vícenásobnou, hřebenovou vlnicí. Povrch i vnitřek je hladký, hnědé barvy. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozm.: 2,3 × 2,2 cm (obr. 23:7).

5. Zlomek z horní části výdutě nádoby, zdobený obloučkovitě provedenou vícenásobnou vlnicí. Povrch je červenavý, vnitřek je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 2,9 × 2,1 cm (obr. 23:8).

6. Zlomek z výdutě nádoby. Povrch je zdobený několikanásobnou strmě provedenou hřebenovou vlnicí a svazkem vodorovných rýh. Povrch je hlazený, černé barvy. Vnitřek je drsný, hnědý. Na vnitřní straně jsou svislé rýžky. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 3,9 × 3,8 cm (obr. 23:5).

7. Zlomek z výdutě nádoby zdobený malým fragmentem ryté výzdoby – dvojicí vodorovných rýh. Povrch i vnitřek je zdrsňený, šedohnědé barvy. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 4,2 × 7,2 cm (obr. 23:4).

Povrchový sběr, parc. č. 68/1 (25. 7. 1997)

1. Zlomek okraje nádoby, který je na vnější straně oble zesílený a hraňený. Na povrchu i vnější straně červené malování. Povrch i vnitřek je špinavě bílý. V materiálu střepu je jemné písčité ostřivo. Rozm.: 4,1 × 2,3 cm (obr. 24:1).

2. Zlomek poškozeného nepravého okruží, který je na vnější straně ve spodní části ukončen ostrou lištou. Povrch i vnitřek je drsný, špinavě okrový. V materiálu střepu je jemné písčité ostřivo. Rozm.: 4,2 × 2,8 cm.

3. Zlomek okraje, který je nepatrně rozevřený, vodorovně seříznutý s lištou na vnitřní straně a lištou ve spodní části vnější strany. Na spodní straně okraje je povlovná hřebenová vlnice. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozm.: 4,1 × 1,4 cm (obr. 24:2).

4. Zlomek páskového prožlabeného ucha. Povrch i vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu je jemné písčité ostřivo. Rozm.: 2,2 × 2,2 cm (obr. 24:3).

5. Zlomek výdutě, která je zdobena na povrchu žlábkovitě provedenými vodorovnými rýhami. Povrch je hladký, hnědé barvy. Vnitřek je hlazený, světle šedý. V materiálu jsou jemné křemínky. Rozm.: 2,3 × 2,1 cm.

6. Zlomek z horní části výdutě. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh a obdobně provedenou hřebenovou vlnicí. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a slída. Rozm.: 2,1 × 3,2 cm (obr. 24:8).

Povrchový sběr, sportovní areál parc. č. 68/1 (13. 9. 1997)

1. Zlomek okraje, který je široce rozevřený, nepatrně zesílený, šikmo seříznutý doplněný nevýraznou obvodovou rýhou na seříznutí obvodové plošky. Povrch i vnitřek je tmavě hnědý. V materiálu střepu je slída a drobné křemínky. Rozm.: 2,6 × 2,2 cm (obr. 24:7).

2. Zlomek okraje oblého ukončení z mísovité nádoby oblého těla. Povrch i vnitřek je zdrsněný, špinavě bílé barvy. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 5,4 × 3,5 cm (obr. 24:6).

Povrchový sběr, výkop na skryté ploše, parc. č. 68/1

1. Zlomek okraje nejspíše mísovité nádoby či pokličky, který je na vnější straně oble zesílený, v horních partiích střešovité hraněný. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu jsou drobné křemínky. Rozm.: 3,8 × 2,5 cm (obr. 22:1).

2. Zlomek okraje nádoby, který je oble ukončený a na konci mírně zeslabený. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu je malá příměs slídy. Rozm.: 3,2 × 2,2 cm (obr. 22:2).

3. Zlomek okraje, který je šikmo rozevřený, oble zesílený, na vnější straně ve spodní části výrazná rýha, na vnitřní straně odsazení pro pokličku. Na stěně je zlomek vodorovné rýhy. Povrch i vnitřek je špinavě okrový. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 3,5 × 4,1 cm.

4. Zlomek okraje široce rozevřený, oble zesílený, na vnitřní straně s odsazením pro pokličku. Na povrchu jsou jemné vodorovné rýhy. Povrch i vnitřek je špinavě okrový. Rozm.: 3,2 × 2,6 cm.

5. Zlomek výdutě nádoby. Povrch zdobený dvěma vícenásobnými hřebenovými vlnicemi. Povrch je tmavě hnědý, vnitřek je tmavě hnědý a černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 3,4 × 3,7 cm (obr. 22:6).

6. Fragment výdutě zdobený dvěma jednoduchými vlnicemi. Povrch je hnědavý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a dobře patrná příměs slídy. Rozm.: 7,2 × 4,2 cm (obr. 22:5).

7. Zlomek výdutě nádoby, jehož povrch je zdobený širokými vodorovnými rýhami. Povrch je okrový až šedý, vnitřek je okrový. V materiálu střepu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 2,2 × 2,4 cm (obr. 22:3).

8. Zlomek výdutě tenkostěnné nádoby. Povrch je zdobený širšími, vodorovnými rýhami. Povrch je šedočerný (očazení), vnitřek je špinavě okrový se zbytky černé krusty. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 1,8 × 2,1 cm (obr. 22:4).

Sonda I

Čtverec B (křížení sektorů 7, 8, 9 a 10) – povrchový sběr a vryp (14. 7. 1997)

1. Zlomek okraje široce rozevřený, oble na vnější straně ukončený, střežovitě hraněný. Pod okrajem je malý zlomek vodorovné rýhy. Povrch i vnitřek je hlazený, hnědý a šedý. V materiálu jsou drobné křemínky a příměs slídy. Rozm.: 4,2 × 2,1 cm (obr. 22:14).

2. Zlomek okraje, který je oble ukončený. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 2,1 × 2,7 cm (obr. 22:13).

3. Zlomek výdutě hrncovité nádoby, který je na povrchu zdobený vícenásobnou hřebenovou vlnicí. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 3,2 × 2,1 cm (obr. 22:15).

4. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený dvěma vícenásobnými, hřebenovými vlnicemi (jedna vlnice zachována v malém fragmentu). Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu je větší příměs slídy a jemné křemínky. Rozm.: 2,2 × 1,9 cm (obr. 22:12).

Čtverec B (sektor 9 a 10) – skrývka nadloží, vrstva 1 (29. 7. 1997)

1. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh. Povrch je šedočerný. Vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky. Rozm.: 2,5 × 1,8 cm (obr. 25:3).

2. Zlomek z horní části výdutě zdobený nízkou, vícenásobnou, nepravidelnou vlnicí a malým zlomkem vícenásobné vlnice. Povrch je hnědý. Vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou větší křemeny a příměs slídy. Rozm.: 3,6 × 3,2 cm (obr. 25:1).

3. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh a vícenásobnou vlnicí. Povrch je černý. Vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 1,8 × 1,9 cm (obr. 25:2).

Čtverec B (sektor 8) – skrývka nadloží, vrstva 1 (15. 7. 1997)

1. Zlomek poškozeného okraje, hrdla z výdutě. Povrch hrdla je zdobený svazkem vodorovných rýh horní část výdutě několikanásobnou hřebeno-

vou vlnicí. V úrovni hrdla část reparačního otvoru. Povrch hnědý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $2,6 \times 3,8$ cm (obr. 26:8).

2. Zlomek výdutě, jejíž povrch je zdobený dvěma vlnicemi. Povrch je tmavě šedý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: $2,2 \times 2,8$ cm (obr. 26:5).

3. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený dvojicí vodorovných rýh. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: $2,1 \times 2,2$ cm (obr. 26:7).

4. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený strmou minimálně, dvojnásobnou vlnicí. Povrch je hnědý a vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $2,5 \times 2,7$ cm (obr. 26:6).

Čtverec C – z pozůstatků podloží při jeho začištění (12. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je široce rozevřen, svisle seříznutý s nepatrným žlábkem až vodorovnou rýhou na tomto seříznutí. Povrch je šedočerný a hnědavý, vnitřek je černý. V materiálu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: $7,6 \times 3,1$ cm (obr. 25:4).

2. Dtto. Rozm.: $4,3 \times 4,4$ cm (obr. 25:5).

3. Dtto. Rozm.: $2,7 \times 3,4$ cm (obr. 25:6).

4. Zlomek okraje, který je rozevřený a šikmo nahoru vytažený, oble ukončený, na vnější straně ve spodní části oble zesílený a na vnitřní straně odsazený. Povrch je špinavě okrový a tmavě šedý. Vnitřek je špinavě okrový. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $2,8 \times 2,6$ cm (obr. 25:8).

5. Zlomek okraje, který je svisle seříznutý, na tomto seříznutí jsou jednoduché vpichy. Povrch i vnitřek je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a nepatrná příměs slídy. Rozm.: $1,9 \times 1,8$ cm (obr. 25:9).

6. Zlomek hrdla a horní části výdutě. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $2,6 \times 2,4$ cm.

7. Zlomek z horní části výdutě, který je zdobený povlnou několicí násobnou hřebenovou vlnicí či svazkem vodorovných rýh. Povrch je hnědý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $3,1 \times 3,5$ cm (obr. 25:7).

Čtverec C1 – začištění povrchu (20. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je na konci zesílený a oble ukončený. Povrch je černohnědý, vnitřek je šedočerný a hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a slída. Rozm.: $4,9 \times 3,7$ cm (obr. 28:1).

2. Zlomek výdutě, nádoby, který je zdobený svazkem vodorovných rýh, vícenásobnou, hřebenovou vlnicí a malým zlomkem obdobně provedené vlnice. Povrch a vnitřek je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a značná příměs slídy. Rozm.: $3,3 \times 2,8$ cm (obr. 28:2).

3. Zlomek výdutě, zdobený minimálně trojnásobnou, hřebenovou vlnicí. Povrch je hnědý, vnitřek je šedohnědý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: $2,2 \times 2,3$ cm (obr. 28:3).

Čtverec D – sběr (12. 8. 1997)

1. Zlomek poškozeného okraje, který je široce rozevřený. Na povrchu je zdobený jednoduchou vlnicí a vodorovnou rýhou. Na vnitřní straně střepu je obdobně provedená jednoduchá vlnice. Povrch je hnědý a černý. Vnitřek je šedý. V materiálu střepu jsou velké křemínky a nepatrná příměs slídy. Rozm.: $3,8 \times 3,1$ cm (obr. 27:1).

Čtverec D – začištění plochy v úseku 8,80–10 m (15. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je na konci zeslabený a oble ukončený. Povrch je hnědý, vnitřek tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: $1,9 \times 2,2$ cm (obr. 26:4).

2. Zlomek okraje, který je na konci zeslabený a hraněný. Povrch a vnitřek jsou černé. V materiálu střepu jsou větší křemínky a velká příměs slídy. Rozm.: $2,4 \times 2,6$ cm (obr. 26:1).

3. Zlomek okraje, který je široce rozevřený, na obou stranách na konci neparně zesílený. Povrch je tmavě šedý. Vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu jsou velké křemínky a značná příměs slídy. Rozm.: $3,2 \times 1,8$ cm (obr. 26:2).

4. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený vodorovnou řadou šikmých šestinásobných vpichů a trojnásobnou, hřebenovou vlnicí. Povrch i vnitřek je červenavý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: $2,7 \times 2,8$ cm (obr. 26:3).

5. Zlomek výdutě na povrchu zdobená fragmentárně zachovanými dvěma vlnicemi. Povrch je šedočerný, vnitřek šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: $2,6 \times 2,1$ cm.

Čtverec D – začištění plochy v úseku 7,40–8,80 m (15. 8. 1997)

1. Zlomek z horní části těla nádoby. Povrch je zdobený nepravidelně provedenou jednoduchou vlnicí. Povrch i vnitřek je červenavý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $4,6 \times 3,9$ cm (obr. 27:2).

2. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený vícenásobnou, hřebenovou vlnicí.

Povrch je šedohnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: $2,5 \times 2,5$ cm (obr. 27:3).

3. Zlomek z horní části těla. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh a hřebenovou, několikanásobnou vlnicí. Povrch a vnitřek je černý. V materiálu střepu je slída a drobné křemínky. Rozm.: $2,4 \times 2,8$ cm (obr. 27:4).

4. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený jemnou vícenásobnou hřebenovou vlnicí. Povrch je šedočerný, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: $2,3 \times 1,9$ cm (obr. 27:5).

5. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený dvojnásobnou vlnicí a dvojicí vodorovných rýh. Povrch je šedý a vnitřek je světle hnědý. V materiálu jsou drobné křemínky. Rozm.: $2,2 \times 2,2$ cm (obr. 27:6).

Čtverec D1 – začištění povrchu (5. 9. 1997)

1. Zlomek okraje široce rozevřeného s prožlabenou obvodovou ploškou. Povrch je hnědý a šedý, vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: $6,1 \times 3,6$ cm (obr. 29:10).

2. Zlomek okraje vodorovně rozevřeného, oble ukončeného a na konci zeslabeného. Na povrchu výdutě je vodorovná řada šikmých několikanásobných vpichů a malý zlomek asi dvojnásobné vlnice. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu křemínky a příměs slídy. Rozm.: $8,1 \times 4,3$ cm (obr. 29:9).

3. Zlomek okraje, který je mírně vzhůru vytažený, šikmo seříznutý. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $2,1 \times 2,3$ cm (obr. 29:13).

4. Zlomek z výdutě nádoby. Povrch je zdobený dvěma vodorovnými řadami šikmých, vstřícně postavených několikanásobných vpichů a svazkem vodorovných rýh. Povrch je šedočerný, vnitřek šedohnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $2,9 \times 2,6$ cm (obr. 29:11).

5. Zlomek z horní části výdutě, která je zdobena vodorovnou řadou šikmých několikanásobných vpichů. Povrch je tmavě hnědý, vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: $1,9 \times 1,8$ cm (obr. 29:15).

6. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený dvěma mělkými vodorovnými žlábkami a vodorovnou řadou šikmých čtyřnásobných vpichů. Povrch i vnitřek je šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $1,9 \times 1,9$ cm (obr. 29:14).

7. Zlomek výdutě nádoby. Povrch byl zdobený 3 vodorovnými řadami

šikmých několikanásobných vpichů. Povrch je hnědý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 3,9 × 3,4 cm (obr. 29:12).

8. Zlomek z hrdla nádoby. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemíky a slída. Rozm.: 2,7 × 2,4 cm.

Čtverec D2 – začištění plochy (4. 9. 1997)

1. Zlomek z okraje, který je široce rozevřený, oble ukončený. Povrch i vnitřek je šedohnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 5,3 × 1,8 cm (obr. 29:4).

2. Zlomek z okraje a hrdla. Okraj je na konci zeslabený, oble ukončený. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 5,7 × 3,1 cm (obr. 29:2).

3. Zlomek okraje, který je široce rozevřený, šikmo zesílený. Povrch i vnitřek je šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 2,4 × 1,4 cm (obr. 29:3).

4. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený vícenásobnou hřebenovou vlnicí. Povrch je šedohnědý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 3,7 × 3,5 cm (obr. 29:6).

5. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený malým fragmentem vícenásobné hřebenové vlnice. Povrch je hnědý, vnitřek tmavě šedý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a výrazná příměs slídy. Rozm.: 2,9 × 2,6 cm (obr. 29:7).

6. Střep z výdutě nádoby. Povrch je zdobený vodorovnými rýhami s většími mezerami mezi sebou a nízkou nepravidelně provedenou vícenásobnou vlnicí. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a menší příměs slídy. Rozm.: 5,3 × 3,8 cm (obr. 29:5).

7. Zlomek z horní části těla nádoby. Povrch je zdobený vyšší, jemně provedenou, vícenásobnou vlnicí. Povrch je hnědý, vnitřek tmavě šedý. V materiálu jsou jemné křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 3,9 × 3,1 cm (obr. 29:8).

8. Střep z výdutě nádoby. Povrch je červenavý, vnitřek šedohnědý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,5 × 2,0 cm.

Čtverec A, objekt 3 – výplň (11. 8. 1997)

1. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený dvěma strmými dvojnásobnými vlnicemi s posunutou amplitudou. Povrch je hnědý. Vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 4,9 × 3,5 cm (obr. 26:9).

Čtverec C, objekt 6 – Z polovina výplně (12. 8. 1997)

1. Zlomek okraje mírně rozevřený, oble ukončený. Povrch i vnitřek je světle šedý. V materiálu střepu jsou četné a větší křemínky. Rozm.: $2,9 \times 3,8$ cm (obr. 26:13).
2. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený nízkou, jemně provedenou hřebenovou vlnicí. Povrch je hnědý, vnitřek tmavě šedý. V materiálu střepu je větší příměs slídy a křemínky. Rozm.: $1,3 \times 1,4$ cm (obr. 26:15).
3. Zlomek výdutě nádoby. Na povrchu jsou relikty ryté výzdoby, která je značně poškozená. Povrch je červenavý, vnitřek hnědý. V materiálu střepu je větší příměs křemíků. Rozm.: $2,6 \times 1,8$ cm.
4. Zlomek dna. Povrch je černý a šedý, vnitřek šedý. V materiálu střepu jsou četné křemínky a nepatrně slídy. Rozm.: $2,5 \times 2,1$ cm (obr. 26:14).
5. Zlomek z výdutě. Povrch je hnědý a černý, vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $5,1 \times 3,8$ cm.
6. Dtto. Rozm.: $6,7 \times 3,8$ cm.
7. Dtto. Rozm.: $5,9 \times 4,3$ cm.
8. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý a šedý, vnitřek je hnědavý. V materiálu střepu jsou četné křemínky a nepatrně slída. Rozm.: $4,8 \times 2,6$ cm.
9. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je světle šedý. V materiálu střepu jsou větší křemínky. Rozm.: $5,1 \times 3,4$ cm.
10. Zlomek výdutě. Na vnitřní straně vodorovná rýha. Povrch je šedý a hnědý. Na vnitřní straně je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $2,4 \times 4,9$ cm.
11. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu je slída a drobné křemínky. Rozm.: $2,1 \times 2,2$ cm.
12. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je tmavě šedý, se stopami černého stékání. Vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: $4,1 \times 3,2$ cm.
13. Zlomek výdutě. Povrch je světle šedý, vnitřek je černý. V materiálu střepu je větší množství křemíků a slídy. Rozm.: $1,8 \times 2,6$ cm.
14. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu je slída a jemné křemínky. Rozm.: $3,9 \times 1,7$ cm.
15. Zlomek okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený. V úrovni hrdla je reparační otvor. Povrch je okrově hnědý, vnitřek tmavě okrově hnědý. V materiálu jsou ojediněle křemeny a příměs slídy. Rozm.: $5,6 \times 5,3$ cm (obr. 30:2).

Čtverec C, objekt 6 – V polovina výplně (12. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený s hraněním na vnější straně. Povrch i vnitřek je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,2 × 2,1 cm (obr. 26:10).

2. Zlomek okraje, který je široce rozevřený, obvodová ploška je svisle seříznutá a prožlabená s náznakem vodorovných rýh. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 1,5 × 1,7 cm (obr. 26:16).

3. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený třemi dvojnásobnými až trojnásobnými vlnicemi nepravidelně provedenými. Povrch i vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 6,8 × 3,9 cm (obr. 26:12).

4. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený výrazně rytými dvěma trojnásobnými vlnicemi a obdobně provedenými svazky tří vodorovných rýh. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou větší křemínky. Rozm.: 4,9 × 4,7 cm (obr. 26:11).

Čtverec C, objekt 6 – výplň (12. 8. 1997)

1. Část hrnce, který má okraj rozevřený, šikmo seříznutý na podhrdlí je dvojnásobná vodorovná rýha a v horní části soudkovitého těla jsou tři dvojnásobně provedené, nepravidelné vlnice. Povrch je červenavě hnědý, vnitřek byl původně obdobný, nyní asi z 80% očazený, černý. V materiálu střepu je hrubá hlína ostřená jemným pískem. Na povrchu i vnitřku jsou horizontální rýžky, které dokládají obtáčení. Torzo nádoby je slepeno z 27 zlomků Rozm.: průměr okraje 13,5 cm, zachovalá výška 9,5 cm (obr. 34:1).

2. Zlomek hrdla a výdutě. Povrch je zdobený dvěma různě provedenými vícenásobnými vlnicemi a svazkem vodorovných rýh. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. Stopy po obtáčení, jemné vodorovné rýžky. V materiálu střepu je písčité ostřivo a ojedinělé větší křemínky. Rozm.: 4,4 × 3,9 cm (obr. 30:3).

3. Zlomek z horní části výdutě, jehož povrch je zdobený dvěma vícenásobnými vlnicemi, které jsou rozdílně provedené. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu je písčité ostřivo a ojediněle větší křemínky. Stopy po obtáčení. Rozm.: 4,3 × 2,9 cm (obr. 30:4).

Čtverec C1, objekt 6 – výplň (20. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený s obvodovou rýhou. Reparační otvor. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 8,1 × 3,2 cm (obr. 27:8).

2. Zlomek okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený s obvodovou rýhou. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou větší a četné křemínky a příměs slídy. Rozm.: 6,8 × 3,1 cm (obr. 27:7).

3. Zlomek hrdla a horní části výdutě. Povrch je hnědý a vnitřek černý. V materiálu jsou drobnější křemínky a příměs slídy. Rozm.: 3,8 × 3,4 cm (obr. 27:10).

4. Zlomek hrdla a horní části výdutě. Povrch je hnědošedý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou menší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 4,5 × 3,8 cm (obr. 27:9).

5. Zlomek výdutě. Na povrchu je špatně znatelná rytá výzdoba. Povrch je světle hnědý, vnitřek šedohnědý. Rozm.: 2,7 × 1,8 cm.

6. Zlomek výdutě. Povrch je šedý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 5,4 × 3,5 cm.

7. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 3,4 × 3,7 cm.

8. Malý zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 1,8 × 1,5 cm.

9. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý a černý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 5,5 × 5,1 cm.

10. Zlomek výdutě. Povrch je červenavě hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 2,6 × 2,9 cm.

11. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je šedý a černý. V materiálu střepu jsou četné větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 2,1 cm.

12. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý a vnitřek šedočerný, V materiálu střepu jsou křemínky a menší příměs slídy. Rozměry 2,8 × 2,6 cm.

13. Zlomek výdutě. Povrch je světle hnědý, velmi hrubý. Vnitřek je černý. V materiálu jsou četné, větší křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 2,0 cm.

14. Zlomek výdutě. Povrch je velmi hrubý hnědé a šedočerné barvy. Vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu jsou četné křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 3,9 × 3,6 cm.

15. Zlomek výdutě. Povrch je světle hnědý, vnitřek zcela zničený – povrchová vrstva odloupena. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 2,6 × 2,2 cm.

16. Malý zlomek mazanice s rovnou plochou. Povrch je červenavě okrový. Rozm.: 2,8 × 2,9 cm.

Čtverec C2, objekt 6 – začištění povrchu (24. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je oble ukončený. Povrch je hnědý a šedočerný, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,4 × 1,9 cm (obr. 28:4).

2. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený trojnásobnou pravidelně provedenou vlnicí a vodorovnými rýhami. Povrch je šedohnědý, vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,3 × 2,2 cm (obr. 28:7).

3. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený trojnásobnou vlnicí a vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,1 × 1,6 cm (obr. 28:6).

4. Zlomek z výdutě. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh s intervaly zhruba 2 mm mezi sebou. Povrch je hnědý a vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,1 × 2,1 cm (obr. 28:5).

5. Zlomek z výdutě. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh, které jsou od sebe odděleny intervaly asi 2 mm. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 1,5 × 1,6 cm.

Čtverec C2, objekt 6 – výplň (24. 8. 1997)

1. Zlomek okraje, který je oble ukončený. Na povrchu podhrdlí je vodorovná rýha. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,6 × 2,1 cm (obr. 28:8).

2. Zlomek okraje, který je oble ukončený, na vnější straně nepatrně zesílený. Na povrchu dvě žlábkovité, vodorovné rýhy. Povrch je červenavě hnědý. Vnitřek je červenavě hnědý a šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,6 × 2,7 cm (obr. 28:12).

3. Zlomek okraje, který je oble ukončený a na konci zeslabený. Povrch i vnitřek jsou šedohnědé. V materiálu střepu jsou četné, větší křemínky. Rozm.: 3,6 × 2,8 cm (obr. 28:13).

4. Zlomek okraje, který je šikmo seříznutý, mající na vnější straně, ve spodní části oblou lištu. Povrch je šedý a hnědý. Vnitřek je světle hnědý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a nepatrná příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 3,3 cm (obr. 28:11).

5. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený vodorovnými rýhami. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 4,3 × 4,5 cm (obr. 28:14).

6. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,1 × 1,4 cm (obr. 28:9).

7. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený malým zlomkem vícenásobné vlnice a svazkem vodorovných rýh. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,5 × 2,8 cm (obr. 28:10).

8. Zlomek hrdla a podhrdlí, které je nevýrazně plasticky profilované mělkými vodorovnými žlábkami. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,7 × 3,9 cm (obr. 28:15).

Čtverec D2, objekt 11 – výplň (4. 9. 1997)

1. Zlomek okraje, který je vodorovně ven vyhnutý a oble ukončený. Pod okrajem je nízké válcovité hrdlo. Povrch je hnědý a vnitřek černý a hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,5 × 1,8 cm (obr. 29:1).

Čtverec D1, objekt 14 – JV část výplně (5. 9. 1997)

1. Zlomek okraje a výdutě. Okraj je vodorovně ven vyhnutý, se svislou prožlabenou obvodovou ploškou. Na podhrdlí je plastická profilace. Povrch je zdobený šikmými několikanásobnými kolky uspořádanými do vodorovné řady. Povrch je hnědý, vnitřek je šedohnědý. V materiálu střepu je velká příměs křemíků a slídy. Rozm.: 7,7 × 4,3 cm (obr. 25:15).

2. Zlomek okraje, který je široce rozevřený a oble ukončený. Povrch i vnitřek je šedohnědý. V materiálu střepu jsou velké křemínky a menší příměs slídy. Rozm.: 4,4 × 3,3 cm (obr. 25:11).

3. Zlomek okraje oble ukončeného. Povrch je černý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a příměs slídy. Rozm.: 2,8 × 1,5 cm (obr. 25:12).

4. Zlomek z hrdla nádoby. Povrch je hnědý a vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky a menší příměs slídy. Rozm.: 4,1 × 2,9 cm (obr. 25:10).

5. Zlomek z hrdla nádoby. Povrch je hnědý, vnitřek je tmavě šedý. V materiálu střepu jsou křemínky a menší příměs slídy. Rozm.: 3,1 × 2,3 cm.

6. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený čtyřnásobným svazkem vodorovných rýh a obdobně provedenou strmou vlnicí. Povrch i vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a menší příměs slídy. Rozm.: 2,6 × 2,5 cm (obr. 25:13).

7. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený vodorovnou řadou šikmých vpichů. Povrch je hlazený, hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky a slída. Rozm.: 3,1 × 1,6 cm (obr. 25:14).

8. Zlomek ze spodní části nádoby s kusem dna. Rozm.: 3,9 × 2,6 cm (obr. 30:1).

Sonda II

Povrchový sběr okolí kamenné destrukce (16. 7. 1997)

1. Zlomek z okraje, který je široce rozevřený a svisle seříznutý. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměš slídy. Rozm.: 2,6 × 2,9 cm (obr. 31:1).

2. Zlomek okraje v podobě nepravého okruží. Povrch i vnitřek je okrový. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,6 × 2,1 cm (obr. 31:3).

3. Zlomek výdutě hrncovité nádoby. Povrch je zdobený svazkem vodorovných rýh a vícenásobnou vlnicí. Povrch je červenavě hnědý, vnitřek šedohnědý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozm.: 4,4 × 2,7 cm (obr. 31:2).

Začištění prostoru v okolí kamenné destrukce (16. 5. 1997)

1. Střep z horní části výdutě. Povrch je zdobený svazky vodorovných rýh, mezi nimiž je nízká vícenásobná vlnice. Povrch je černý a hnědý, vnitřek je hnědý. V materiálu jsou křemínky. Rozm.: 3,7 × 4,1 cm (obr. 31:4).

2. Zlomek dna s odsazením. Povrch je hlazený, šedočerný, na vnitřní straně je tmavě zelená poleva. V materiálu je jemné písčité ostřívo. Rozm.: 3,1 × 1,8 cm.

3. Zlomek výdutě hrubší nádoby. Povrch i vnitřek šedé barvy. V materiálu střepu jsou větší křemínky. Rozm.: 3,2 × 2,8 cm.

4. Zlomek výdutě nádoby. Povrch i vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou drobnější křemínky. Rozm.: 2,1 × 1,6 cm.

5. Drobný zlomek výdutě. Na povrchu je nepatrná část vodorovné rýhy. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 1,5 × 1,3 cm.

6. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý a vnitřek černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 2,3 × 2,4 cm.

První vrstva v prostoru kamenné destrukce (25. 7. 1997)

1. Zlomek výdutě. Povrch je světle hnědý, vnitřek šedý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,8 × 3,5 cm.

2. Dtto. Rozm.: 1,6 × 2,2 cm.

3. Dtto. Rozm.: 2,4 × 2,1 cm.

4. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je světle hnědý, na povrchu stopy po očazení. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a sporadické stopy po slídě. Rozm.: 3,2 × 3,8 cm.

5. Zlomek výdutě. Povrch je šedý a okrový. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,1 × 2,6 cm.

6. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 3,3 × 2,1 cm.

7. Zlomek okraje, na konci zeslabený a oble ukončený. Povrch je šedý, vnitřek hnědý. V materiálu střepu je jemné ostřívo. Rozm.: 2,1 × 2,0 cm.

Kamenná destrukce – vrstva 1 (25. 7. 1997)

1. Zlomek hrdla a výdutě, na jejichž rozhraní je vodorovná rýha. Povrch je červenavě hnědý, vnitřek je červenavě hnědý a šedý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a silná příměs slídy. Rozm.: 3,3 × 2,9 cm (obr. 31:5).

Žlab – zásypové vrstvy na Z straně při kamenné destrukci (28. 7. 1997)

1. Zlomek okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený, na vnější straně ve spodní části zesílený. Povrch i vnitřek je okrový. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a slída. Rozm.: 6,1 × 2,2 cm (obr. 31:8).

2. Dtto. Rozm.: 3,7 × 2,3 cm (obr. 31:8).

3. Dtto. Rozm.: 2,9 × 1,9 cm (obr. 31:8).

4. Zlomek okraje, který je svisle seříznutý. Povrch i vnitřek je černý. V materiálu je silná příměs slídy a křemínky. Rozm.: 5,9 × 2,6 cm (obr. 32:1).

5. Zlomek z horní části výdutě, která je zdobená dvěma vodorovnými rýhami a vodorovnou řadou šikmých vícenásobných vpichů. Povrch je šedohnědý, vnitřek hnědý. V materiálu střepu jsou křemínky a větší příměs slídy. Rozm.: 5,2 × 3,3 cm.

6. Fragment ze spodní části výdutě zdobený hlubšími vodorovnými rýhami, které se ve spodní části stávají mělkými. Povrch je bílý a šedý. Vnitřek je bílý se stopami po formování nádoby. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 6,5 × 6,6 cm (obr. 32:4).

7. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený hlubšími vodorovnými rýhami. Povrch je šedý, vnitřek špinavě bílý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a slída. Rozm.: 5,8 × 2,5 cm.

8. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený hlubšími vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je špinavě bílý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 4,2 × 3,3 cm (obr. 32:2).

9. Dtto. Rozm.: 2,9 × 3,1 cm (obr. 31:12).

10. Dtto. Rozm.: 3,1 × 2,7 cm (obr. 31:7).

11. Dtto. Rozm.: 1,8 × 2,2 m. (obr. 31:13).

12. Dtto. Rozm.: 5,2 × 7,1 cm (obr. 32:3).

13. Zlomek výdutě nádoby, jehož povrch je zdobený dvojicí hlubších vodorovných rýh. Povrch i vnitřek je okrový. V materiálu jsou křemínky. Rozm.: 2,1 × 1,5 cm (obr. 31:9).

14. Zlomek výdutě nádoby, zdobený na povrchu vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je okrový. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 2,3 × 1,6 cm (obr. 31:10).

15. Zlomek výdutě. Povrch je zdobený vývalkovou šroubovicí. Povrch i vnitřek je špinavě bílý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 2,3 × 4,2 cm (obr. 31:11).

16. Zlomek výdutě. Povrch i vnitřek je špinavě okrový. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 3,5 × 2,9 cm.

17. Zlomek ze spodní části těla nádoby s nepatrným zlomkem dna. Povrch je okrový, vnitřek špinavě bílý. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 4,8 × 3,6 cm (obr. 31:14).

18. Zlomek ze spodní části těla s kusem dna, které je nepatrně nožkovitě odsazené s náznakem obvodové oblé lišty. Povrch je černý, vnitřek bílý se stopami formování nádoby. V materiálu střepu jsou jemné křemínky. Rozm.: 3,6 × 2,7 cm (obr. 31:15).

19. Zlomek ze spodní části nádoby s kusem dna. Povrch je šedohnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu jsou jemné křemínky a příměs slídy. Rozm.: 2,2 × 2,5 cm.

20. Zlomek výdutě. Povrch vnitřek je hnědý. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 5,1 × 5,6 cm.

21. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý, vnitřek černý. V materiálu střepu jsou jemné křemínky a příměs slídy. Rozm.: 1,9 × 2,2 cm.

22. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou větší křemínky a příměs slídy. Rozm.: 2,8 × 2,1 cm.

23. Zlomek výdutě. Povrch je hnědý, vnitřek šedočerný. V materiálu střepu jsou velké křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 2,5 × 1,5 cm.

Kulová jamka F – zapuštěna do východní strany kamenné destrukce (28. 7. 1997)

1. Zlomek ze spodní části těla nádoby s kusem dna. Povrch je hlazený, červenavě hnědý. Na vnitřní straně tmavě zelená poleva. V materiálu střepu jsou křemínky. Rozm.: 4,1 × 2,9 cm (obr. 31:6).

2. Zlomek z výdutě téže nádoby. Rozm.: 7,6 × 6,1 cm.

3. Dtto. Rozm.: 5,2 × 4,4 cm.

4. Dtto. Rozm.: 4,1 × 3,5 cm.

5. Dtto. Rozm.: 3,4 × 4,1 cm.

Sonda III

Začištění plochy sondy 3 (11. 9. 1997)

1. Zlomek výdutě nádoby. Povrch je zdobený širšími vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek je šedočerný. V materiálu jsou křemínky a malá příměs slídy. Rozm.: 3,5 × 4,2 cm (obr. 32:5).

Vyhodnocení keramického souboru z pozdní doby římské – počátků stěhování národů

Keramický soubor získaný z povrchových sběrů a během skrývky ornice v prostoru sondy I při záchranném archeologickém výzkumu vykazuje díky výše zmíněným nálezovým kontextům pouze dílčí vypovídací možnosti. I přes tuto skutečnost si však zaslouhuje zpracování a to zejména z důvodu své početnosti, kterou v regionu vyčnívá. Doposud totiž z Náchodska známe pouze skromné kolekce keramického materiálu získané povrchovou prospekci,³⁸⁾ anebo staré nálezy s problematickými nálezovými okolnostmi.

Pro hodnocenou keramiku jsou typické následující znaky: esovitá profilace, jednoduše modelovaný okraj, výrazná příměs zrnitého ostřiva (písku) v keramickém těstě, nízký počet zdobených jedinců (obr. 12–16). V případě úpravy vnější strany zlomků převažují kusy s hrubým povrchem, dále jsou doloženy kusy nerovné³⁹⁾ a hlazené (tab. 1). Na tomto místě je nutné zmínit skutečnost, že hranice mezi označením povrchu jako hrubý a nerovný, není nikterak ostrá a při určování se nelze vyhnout určité subjektivitě. Keramická hmota z níž byly vyrobeny nádoby hlásící se do pozdní doby římské – doby stěhování národů se odlišuje od té časné středověké především absencí jemně nadrcené slídy v keramickém těstě.

Většina fragmentů pochází z hrncovitých forem u nichž předpokládáme větší výšku než průměr ústí nádoby. Hrncovité nádoby s esovitou profilací různých variant se začínají vyskytovat již v časně době římské,⁴⁰⁾ i když ve stupni Eggers A jsou svým tvarováním odlišné od námi hodnocených kusů. Ve stupni B1-b jsou z prostoru jihozápadního Slovenska známé esovitě profilované hrncovité nádoby,⁴¹⁾ které svou tektonikou odpovídají

38) Povrchovou prospekci prováděl systematicky J. Boček z Náchoda.

39) Pod termínem „nerovný“ rozumíme povrch, který je nedbale hlazený tzn. pod potahovou vrstvičkou engobou jsou znatelné zrnka ostřiva a další nerovnosti.

40) RYBOVÁ, A.: *Horizont plaňanského typu v sídlištních nálezech v Čechách*. Archeologické rozhledy 8. Praha 1956, s. 231, obr. 114:21–22.

41) ELSCHKE, K.: *Die germanische Besiedlung von Bratislava-Dúbravka während der älteren römischen Kaiserzeit*. In: J. Tejral, K. Pieta, J. Rajtar (eds.): *Kelten, Germanen, Römern vom Ausklang der Latène-Zivilization bis zum*

povrch	počet typických fragmentů	počet atypických fragmentů	celkem
hrubý	21	36	57
hlazený	13	23	36
nerovný	11	37	48
celkem	45	96	141

Tab. 1: Černčice, okr. Náchod, rozdělení keramického materiálu z pozdní doby římské a časné doby stěhování národů podle úpravy povrchu

typické stavbě toho typu keramiky: ven vykloněný okraj, mírně se zužující hrdlo a rozšiřující se plece. Popisované tvary jsou v rozličných tvarových varietách známé ve 2. a 3. stol.⁴²⁾ a objevují se v různých modifikacích v pozdní době římské a počátku stěhování národů, kdy tento druh hrnců dosáhl značné obliby.⁴³⁾ V době stěhování národů se přirozeně objevují také a to jak v prostředí vinařické skupiny,⁴⁴⁾ tak v keramické náplni stupně E.⁴⁵⁾ Jak tedy vyplývá z výše uvedeného přehledu náleží hrncovité tvary

2. Jahrhundert im Mitteldonaugebiet. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 3. Brno-Nitra 1995, s. 40, Abb. 2:18. K chronologii sídlištních nálezů časné doby římské na Slovensku viz VARSÍK, V.: *Germánske sídliská na juhozápadnom Slovensku*. Stručný prehľad bádania. In: E. Droberjar, B. Komoróczy, D. Vachútová (edd.): *Barbarská sídliště. Archeologie barbarů 2007*. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 37. Brno 2008, s. 37–38.

42) VÍCHOVÁ, D.: *Sídliště z mladší doby římské v Brně-Starém Lískovci*. Pravěk NŘ 12. Brno (2002) 2003, s. 284.

43) VACHÚTOVÁ, D.: *Sídliště z pozdní doby římské v Kostelci na Hané-Kozí Bradě*. In: E. Droberjar, O. Chvojka, (eds.): *Archeologie barbarů 2006*. Sborník příspěvků z II. Protohistorické konference. Archeologické výzkumy v jižních Čechách. Suppl. 3, svazek II. České Budějovice 2007, s. 401, obr. 8:15–16; TEJRAL, J.: *K otázce pozdně římských sídlišť „zlechovského typu“*. Časopis Moravského muzea 74. Brno 1989, s. 79, obr. 2:13–14; ERNÉE, M.: *Sídlištní objekty z mladší doby římské v Jenišově Újezdě*. Archeologické výzkumy v severozápadních Čechách v letech 1983–1992. Příspěvky k pravěku a rané době dějinné severozápadních Čech 2. Most 1995, obr. 4.

44) KUCHARÍK, M. – BUREŠ, M. – PLEINEROVÁ, I. – JIŘÍK, J.: *Nové poznatky k osídlení západního okraje Prahy v 5. století*. In: E. Droberjar, B. Komoróczy, D. Vachútová (edd.): *Barbarská sídliště. Archeologie barbarů 2007*. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 37. Brno 2008, s. 210, obr. 11:1.; JANSOVÁ, L.: *Hradiště nad Závistí v období pozdně římském a v době stěhování národů*. Památky archeologické 62. Praha 1971, 135–178.

45) PLEINEROVÁ, I.: *Březno und germanische Siedlungen. Der jüngeren völkerwanderungszeit in Böhmen*. Praha 2007, Taf. 31:2, 34:5.

s esovitou profilací k tvarům průběžným bez výraznější chronologické vypovídací hodnoty.

Pro keramický soubor z Černčic lze nalézt tvarové paralely z prostředí východních Čech. Dobré srovnání poskytuje soubor získaný na sídlišti z pozdní doby římské – doby stěhování národů v Jaroměři – Dolních Dolcích, okr. Náchod.⁴⁶⁾ Stranou nemohou stát ani staré nálezy z Černčicím nedalekého Krčína, okr. Náchod, jež byly také interpretovány jako starohradištní.⁴⁷⁾ Toto určení lze přijmout u zlomků zdobených několikanásobnou vlnicí (obr. 19:1, 4), avšak torza dvou hrncovitých nádob s esovitou profilací náleží podle způsobu provedení jakož i podle charakteristiky keramického těsta pozdní době římské – době stěhování národů (obr. 19:3, 7; 20). Tvar jako takový se hojně uplatňuje i v časném středověku, jak na to naposledy upozornil V. Vokolek.⁴⁸⁾ Důležitým indikátorem kulturního určení tedy zůstává náleзовý kontext a další doprovodné artefakty. V předkládaném výčtu nelze také opominout vybrané střepy z kolekce získané povrchovou prospekci v Choustníkově Hradišti, okr. Trutnov⁴⁹⁾ (obr. 21:1–2) a keramické nálezy z Pojizeří.⁵⁰⁾ Blízkou analogii představuje esovitě profilovaný hrnec získaný z obj. II ze staré cihelny v Kostelci n. Orlicí, okr. Rychnov n. Kněžnou⁵¹⁾ (obr. 21:3). Tento objekt lze podle výskytu dvoukonicové mísy zdobené horizontálním žlábkem (obr. 21:5) bezpečně přiřadit 2.

46) VOKOLEK, V.: *Sídliště z pozdní doby římské v Jaroměři – Dolních Dolcích*. Studia Mediaevalia Pragensia. 4 Praha, 29–36.

47) FROLÍK, J.: *Starohradištní nález z Krčína u Nového Města n. M.* Zpravodaj krajského muzea východních Čech v Hradci Králové XIV–1. Hradec Králové 1987, s. 56–59, tab. 1.

48) VOKOLEK, V.: *Nálezy časně slovanské keramiky ve východních Čechách*. In: J. Kubková et al. (eds.): *Život v archeologii středověku*. Praha 1997, s. 654–655.

49) SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Pravěké a raně středověké osídlení okolí Choustníkova Hradiště*, okr. Trutnov. Dissertationes historicae I/1993 (procházka staletími). Hradec Králové 1993, s. 142, 145, tab. 3:7, 9.; JÍLEK, J.: *Doklady kontaktů mezi polabskými Germány, przeworskou a wielbarskou kulturou ve východních Čechách*. In: E. Droberjar, M. Karwowski (eds.): *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*. Collectio Archaeologica Ressoviensis. Tomus XIII. Rzeszów 2009, s. 249–283.

50) JIŘÍK, J.: *Ein Beitrag zur Erforschung der Besiedlung Ost- und Nordostböhmens während der späten Kaiserzeit- und der frühen Völkerwanderungszeit*. In: B. Niezabitowska-Wiśniewska et al. (eds.): *The turbulent epoch. New materials from the Late Roman Period and the Migration Period*. Monumenta Studia Gothica V. Lublin 2008, 161–163.

51) RICHTER, M.: *Pravěk Kostelecka a nové archeologické nálezy*. Hradecký kraj. Hradec Králové 1958, s. 131; VOKOLEK, V.: *Nálezy*, s. 654, obr. 1:1–3.

polovině 4. století a počátku 5. století,⁵²⁾ tedy stupňům C3–D1. Doklady takto zdobené keramiky nejsou nyní díky novým plošným záchranným výzkumům ojedinělé ani na Pardubicku a Chrudimsku.⁵³⁾

Ve výrazné menšině se v hodnoceném materiálu vyskytují fragmenty nesoucí výzdobu. Ze souboru vyniká okraj esovitě profilovaného hrnce zdobený přesekávanými překříženými záseky (obr. 13:2). Tento typ dekoru se objevuje v různých variantách již ve starší době římské⁵⁴⁾ a nalezneme jej i v mladší, pozdní době římské a době stěhování národů.⁵⁵⁾ Pozornost si jistě zaslouhuje fragment výdutě nádoby zdobený rytou linií na níž kolmo navazují drobné rýžky (obr. 12:4). Takto složený výzdobný prvek připomíná kolký, které byly používány na keramice hrncovitých a zásobnicových tvarů dotáčených na hrnčířském kruhu nebo vyráběných v ruce.⁵⁶⁾ Nemůžeme tedy vyloučit, že se jedná o jeho nápodobu, tato skutečnost by poté umožňovala zařazení do mladší doby římské – stěhování národů.⁵⁷⁾

Keramický soubor z Černčic lze tedy pro nálezový kontext zařadit pouze rámcově. Vzácnost zastoupení výzdoby⁵⁸⁾ ukazuje k období vymezeném stupni C3 až D1.

52) K chronologii těchto misek se naposledy výstižně vyjádřil J. Jiřík: KUCHARÍK, M. – BUREŠ, M. – PLEINEROVÁ, I. – JIŘÍK, J.: *Nové poznatky*, s. 225.

53) Za informace děkujeme J. Musilovi (Regionální muzeum v Chrudimi), F. Kašpárkovi a R. Sedláčkovi (Východočeské muzeum v Pardubicích).

54) DROBERJAR, E.: *Studien zu den germanischen Siedlungen der älteren römischen Kaiserzeit in Mähren*. Fontes Archaeologici Pragenses 21. Praha 1997, Abb. 17:180; KOLNÍK, T. – VARSÍK, V. – VLADÁR, J.: *Branč. Germánská osada z 2. a 4. storočia*. Nitra 2007, s. 88, tab. 53:8.

55) ZAVŘEL, P.: *Der Gegenwärtige Forschungsstand der Spätromischen Zeit und der Völkerwanderungszeit in Südböhmen*. In: J. Tejral, H. Friesinger, M. Kazanski (eds.): *Neue Beiträge zur Erforschung der Spätantike im mittleren Donaauraum*. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 8. Brno 1997, s. 263, Abb. 6:7.; KUCHARÍK, M. – KUBÁLEK, P.: *Žárový hrob z pozdní doby římské z Prahy-Troji*. In: R. Sedláček, J. Sigl, S. Vencl (eds.): *Vita archaeologica*. Sborník V. Vokolka. Hradec Králové-Pardubice 2006, s. 147–150, obr. 4:1.

56) K problematice naposledy J. JÍLEK: *Doklady kontaktů*. s. 271.

57) Takto byl K. Godłowski datován materiál z hornoslezské lokality Ligota, kde se vyskytl typ kolkované výzdoby, který mohl sloužit našemu příkladu za vzor. GODŁOWSKI, K.: *Materiały do poznania kultury przeworskiej na Górnym Śląsku (część I), Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne 2*. Warszawa 1973, s. 297.

58) Z celkového počtu 141 keramických jedinců je zdobeno pouze 5. Ústup výzdoby na germánské keramice, je typický pro keramické spektrum konce stupně C2 a stupňů C3, D1.

Vyhodnocení keramického souboru z doby hradištní a středověku

Důležité pro hodnocení tohoto souboru jsou nálezové okolnosti, tzn. jak byl tento soubor získán. Značná část souboru pochází z povrchového průzkumu a další část byla získána při skrývce ornice, zejména v místech budoucí sondy I. Pouze malá část keramiky pochází ze sídlištních objektů, které byly zahlobeny do podloží. Jedná se bohužel většinou o několik jedinců keramiky, které nejsou dostatečně reprezentativní základnou pro detailní rozbor. Přesto stojí za to, aby byl soubor sledován a některá pozorování byla zobecněna.

Význam tohoto souboru spočívá zejména v tom, že byl získán v regionu, kterému nebyla věnována systematická pozornost. Důležitost keramiky vyplývá i z toho, že její část byla nalezena ve výplních sídlištních objektů. Rovněž není zanedbatelná ani celková kvantita tohoto souboru, i když na druhé straně je černčický soubor značně heterogenní. Podstatná část pravěké a středověké keramiky z tohoto regionu pochází z povrchových sběrů, které většinou prováděl Jan Boček, spolupracovník náchodského a královéhradeckého muzea.⁵⁹⁾

Keramický soubor z Černic se rozpadá do několika skupin. Každá z těchto skupin má výrazné znaky, které ji vydělují proti artefaktům patřících jiným skupinám. Pro hodnocení keramiky jsou důležité znaky jako např. utváření okraje, dále výzdoba, kterou byla zejména zdobena výduť. Dalším důležitým znakem je ostřívo, které bylo přimícháno do keramického materiálu. Absence nebo přítomnost některých příměsí jsou někdy jediným atributem, který umožňuje alespoň rámcové kulturní a chronologické zařazení keramických zlomků. Dále byla sledována barevnost povrchu a vnitřní strany. Dalším znakem, který byl v průběhu zpracování tohoto souboru předmětem našeho zájmu, byly stopy, které dokládají technologii výroby nádob.

Do první skupiny zařazujeme několik jedinců keramiky, které mají jednoduchý, oble ukončený okraj a po jehož obvodu běží, spíše občas, jednoduchá vodorovná rýha (obr. 23:1; 26:4, 13; 27:7; 8, 28:1; 29:2). Zástupci této keramické skupiny nejsou na povrchu zdobeny. Tuto keramickou skupinu by bylo možné zařadit do období časně slovanského, případně do starší doby hradištní. Toto naše pozorování je však značně oslabováno tím, že zlomky keramiky pocházejí pouze ze sběrů, a dále ze skutečnosti, že z téhož prostoru byly získány nálezy z pozdní doby římské a z doby stěhování

59) DRNOVSKÝ, P.: *Životní jubileum Jana Bočka*. Zpravodaj muzea v Hradci Králové 33, Hradec Králové 2007, s. 3–30.

národů, které lze relativně snadno s artefakty z těchto dvou období zaměnit. Je pravděpodobné, že se jedná s největší pravděpodobností o intruzi, která se dostala do mladšího kontextu z osídlení předchozího.

Druhá skupina je zastoupena podstatně četněji než první skupina. Tuto keramiku chronologicky zařazujeme na sklonek střední doby hradištní (polovina 10. století) a do mladší doby hradištní (2. polovina 10. a 11. století). Pro tuto skupinu jsou typické výzdobné motivy jako je vodorovná řada šikmých několikanásobných vpichů (obr. 25:14; 29:12, 14, 45; 33:5) či obdobně provedených kolků (obr. 25:15), dále to jsou několikanásobné, hřebenové vlnice (obr. 22:6; 23:8; 24:2; 26:9, 12, 15; 27:3; 28:3, 28:6, 7, 8; 33:12), případně svazky vodorovných rýh (obr. 25:3, 7; 28:5; 33:17). Jednotlivé výzdobné motivy jsou vzájemně kombinovány, např. vícenásobná vlnice a svazky vodorovných rýh (obr. 22:10; 23:5; 24:8; 25:1, 2, 13; 26:11; 27:4, 6; 28:2, 6, 7, 10; 29:5; 30:3, 4; 31:3, 4; 33:3; 34:1), případně vodorovné řady šikmých vpichů a hřebenové vlnice (obr. 26:3; 29:9; 33:4) nebo svazky vodorovných rýh a šikmých několikanásobných vpichů (obr. 29:11). Dalším typickým znakem je plastická, vodorovná profilace na podhrdlí (obr. 25:15). Do této skupiny patří výzdoba, která se hlásí svým charakterem spíše do mladšího období, a můžeme ji rámcově datovat do 11. a do 12. století. Tato výzdoba je však zastoupena podstatně méně. Jedná se např. o jednoduché vlnice (obr. 22:5; 26:5; 27:1, 2; 33:18), které zcela výjimečně dominují další výzdobě. K typově starším výzdobným motivům patří např. svazek vodorovných rýh v kombinaci se svazky svislých rýh (obr. 33:15), nebo náznak krokvice, jež byla složena ze dvou rýh (obr. 26:6). Jiným důležitým znakem této skupiny jsou jednoduché okraje, které jsou oble ukončené (obr. 22:14; 26:10; 28:4, 12; 33:8, 9) nebo svisle (obr. 22:7; 29:10; 32:1; 33:13), případně šikmo seříznuté (obr. 26:1, 2; 33:2; 34:1). Některé okraje jsou vodorovně rozevřeny a nepatrně rozšířeny cípovitě většinou směrem dolů (obr. 24:1; 28:11), někdy jsou na konci zeslabené (obr. 29:2, 9), případně mají na obvodové plošce nepatrné prožlabení (obr. 24:7; 25:15). Pro druhou keramickou skupinu je typická přítomnost slídy v materiálu střepů. Není zcela zřejmé, jak dlouho tato keramika přežívá do 12. století. Pokud se týká morfologického zařazení jednotlivých typů nádob, jedná se o hrnce. Tato skupina, která má dlouhý vývoj, neobsahuje žádné artefakty kromě keramiky, které by blíže mohly určit přesnější chronologii.⁶⁰⁾

60) Např. JEŽEK, M.: *Jaroměřsko v raném středověku*. Archeologické rozhledy LIX, Praha 2007, s. 523–570; RICHTER, M. – VOKOLEK, V.:

Třetí skupina keramiky náleží do 13. a 14. století. V rámci této skupiny jsou artefakty, které mají větší variabilitu okrajů, z nichž převažují zejména vzhůru vytažené a na vnitřní straně prožlabené (obr. 23:2; 24:4; 25:8; 33:1, 20). Dalším typem v souboru zastoupeným jsou okraje oble zesílené (obr. 29:1; 33:7, 11), dále jsou to nepravá okruží (obr. 22:9, 11; 23:3; 31:3, 8). Z výzdobných motivů je zastoupena rytá šroubovice, přičemž mezi rýhami jsou větší intervaly (obr. 22:3; 23:11; 28:15). Jednoduché rýhy jsou spíše dokladem větší fragmentace keramiky (obr. 23:2; 28:14). Objevuje se vývalková šroubovice, zcela výjimečně s nepatrnými stopami červeného malování (obr. 31:7, 9, 10, 11, 12, 13; 32: 2, 3, 4, 5). Další výzdobné motivy, jako např. vrypy, radélko atd., nebyly v souboru, zjištěny. V této skupině dochází ke značnému rozrůznění keramických tvarů. V předchozích skupinách máme doložen pouze hrnec, tato skutečnost může být ovlivněna i fragmentarností zlomků keramiky. Hrnec je v této skupině převládajícím typem nádob (obr. 23:2, 3; 24:4, 5, 9; 25:8; 31:3, 8; 33:1, 11, 14, 20). Ucho (obr. 24:3), které je ve zkoumaném souboru rovněž zjištěno, a to v jednom exempláři, ukazuje, že zde nejspíše byly zastoupeny i hrnce s uchy, pokud se nejednalo o další typ nádoby. Zastoupena je zde rovněž miska (obr. 24:6) a poklička (obr. 22:1). Není však zcela vyloučeno, že další tvary nádob nebyly ve sledovaném souboru rozpoznány. Pokud se týká materiálu střepu, jsou zastoupeny dva typy keramiky. Jednak je to keramika tzv. hradištního charakteru, která je spíše šedohnědě zbarvena a často obsahuje písčité ostřivo s menší příměsí slídy, např. obr. 23:2, 3, 11; 24:4, 6 a další. Dále je to keramika, která je kvalitněji vypálená a je zbarvená špinavě bíle, případně s nepatrným okrovým nádechem. Pro tuto skupinu keramiky je typickým výzdobným motivem výše zmiňovaná vývalková šroubovice, která ve spodních částech nádoby přechází v rytou šroubovici tvořenou mělkými vodorovnými rýhami (obr. 32:3, 4). Na střepích se objevuje v nejstarším období jednoduchá červeně malovaná výzdoba – vodorovné linie. Později je tato červenavě malovaná linie obohacena dalšími výzdobnými motivy. Tato keramika se objevuje v polovině 13. století (např. Staré Mýto na k.ú. Tisová, okr. Ústí nad Orlicí)⁶¹⁾ a je zastoupena i na dalších lokalitách z tohoto

Hradec Králové. Slovanské hradiště a počátky středověkého města. Hradec Králové – Praha 1995; SIGL, J. – VOKOLEK, V.: Výzkum Velkého náměstí v Hradci Králové. Archeologia historica 17. Praha 1992, s. 83–90; tíž: Pravěké, s. 141–150.

61) RICHTER, M. – SIGL, J.: *Nálezová zpráva o archeologickém výzkumu na lokalitě Staré Mýto*, svazek 10: Sumarizace keramických nálezů podle technologických skupin. Muzeum východních Čech v Hradci Králové čj. 830/2002.

období jako Hradec Králové,⁶²⁾ Platiště nad Labem, Chrudim,⁶³⁾ Kostelec u Heřmanova Městce⁶⁴⁾ atd. Z výše uvedeného důvodu není překvapením, že keramika tohoto typu se objevuje i v černčickém souboru. Zůstává otázkou, do kterého období tyto jedinci patří. Jednoduché vodorovné linie naznačují, že patří spíše do staršího období, které dáváme v tomto případě na sklonek 13. století. Není ale vyloučeno, že tyto nálezy můžeme datovat i do 14. století. Pro další období měla tato červeně malovaná výzdoba zastoupeny více rozvinuté motivy. Rovněž keramika tzv. hradištní tradice se hlásí rámcově do tohoto období, tzn. do 2. poloviny 13. století a do století následujících.

Poslední, čtvrtou skupinou, která představuje závěrečné období, jež byla v prostoru naleziště sledována, byly fragmenty keramiky, které lze rámcově časově zařadit do novověku a to na konec 16. a do 17. století. Jedná se o keramiku tvrdě vypálenou, jež má na vnitřní straně zelenohnědou polevu. Keramické fragmenty, které byly v průběhu výzkumu získány, jsou značně nevýrazně zdobené a pouze ojediněle jsou pokryty mělkými širšími vodorovnými rýhami.

Závěr

Když hodnotíme osídlení v Černčicích a jejich okolí, tak je zřejmé, že se jednalo z hlediska přírodních podmínek o velmi vhodnou polohu, která byla opakovaně využívána k osídlení. Svědčí o tom i existence polykulturního sídliště na parcelách 68/1 a 467/13 (naleziště č. 2), které dokládá existenci sídliště z pozdní doby římské a z doby stěhování národů, a dále osídlení ze střední a zejména z mladší doby hradištní (polovina 10.–12. století) a pokračuje sídlištními aktivitami ve 13. a 14. století.

O celkovém rozsahu a charakteru tohoto sídliště jsme však informováni pouze rámcově. Sídliště se rozkládalo na vysoké metujské terase při jihovýchodním okraji Černčic, na levém břehu Černčického potoka. Několik nových poznatků o tomto osídlení pak přinesl záchranný archeologický výzkum při úpravách sportovního areálu. Část nálezů přímo souvisela s vrcholně středověkou vesnicí. Jednalo se především o kamennou destrukci kamenné podezdívky nároží vrcholně středověké zřejmě hospodářské stav-

62) RICHTER, M. – VOKOLEK, V.: *Hradec Králové 1995*; SIGL, J. – VOKOLEK, V.: *Výzkum*, s. 83–90.

63) FROLÍK, J. – SIGL, J.: *Poznámky k importům v Chrudimi a Hradci Králové*. *Archaeologia historica* 23, Praha 1998, s. 429–434.

64) FROLÍK, J. – SIGL, J.: *Počátky feudálního sídla u kostela sv. Petra a Pavla v Kostelci u Heřmanova Městce*. *Východočeský sborník historický* 3, s. 55–79.

by, která byla zachycena v sondě II v severní části sportovního areálu. Do stejné doby by mohl patrně patřit i základový žlab zachycený v sondě III v jižní části areálu, i když s jistotou to nelze tvrdit. Starší osídlení pak bylo zachyceno především při skrývce fotbalového hřiště a v sondě I.

Nejstarší zastoupenou komponentou zde byly nálezy z mladší doby římské a z počátků doby stěhování národů (stupně C3 až D1). Tyto nálezy se však téměř výlučně koncentrovaly v ornici a v přeplavené kompaktní hlíně mezi ornicí a podložím zachycené v sondě I a v drenážních rýhách. Podle charakteru a probarvení by se mohlo jednat o splachy z nějakého v blízkosti položeného místa, či kulturní vrstvu, byť i ona mohla být již částečně transponována a přeplavena. Pouze v jediném případě byla nalezena při začišťování povrchu zahloubeného objektu č. 6, nejspíše se však jednalo o intruzi, která se dostala do mladšího kontextu z osídlení předchozího. Případný vztah těchto nálezů k některým ze zahloubených objektů bez datovacího materiálu nelze a priori vyloučit, ale ani jednoznačně prokázat.

Vlastní zahloubené sídlištní objekty pak byly buďto bez nálezů, či obsahovaly materiál ze střední a především mladší doby hradištní. Středo a mladohradištní nálezy také představují nejpočetněji zastoupenou komponentu naleziště i v ornici a v přeplavené kulturní vrstvě. Interpretace jednotlivých objektů i jejich vzájemných vztahů je vzhledem k velikosti sondy a absenci datovacího materiálu v některých z nich poměrně složitá. Ve většině případů se jednalo o kulové jámy a žlaby. Největší objekt č. 6 by mohl být pozůstatkem částečně zahloubeného domu. Je však otázkou, zda šlo o polozemnici, či nadzemní kulový dům, v jehož jedné části byl zahubený objekt. Pro oboje varianty by bylo možné nalézt analogie, například v lokalitách Kłodzko – Jurandow a Kłodzko – Książek.

I přes tyto limitující skutečnosti představují nálezy z Černčic poměrně významný, byť značně heterogenní soubor. Jeho význam spočívá zejména v tom, že byl získán v regionu, kterému nebyla věnována systematická pozornost. Rovněž není zanedbatelná ani celková kvantita tohoto souboru. Jeho význam je umocněn i skutečností, že část byla nalezena ve výplních sídlištních objektů. Podstatná část pravěké a raně středověké keramiky z tohoto regionu totiž zatím pochází pouze z povrchových sběrů.

Příloha 1:

Textilně-technologický rozbor otisku fragmentu textilu na keramickém fragmentu z lokality Černčice, okr. Náchod

Technické údaje, metodologie

Základem zpracování textilních fragmentů je provedení textilně-technologického rozboru. Výsledky rozboru přinášejí informace o použitých surovinách a textilních technikách, jsou důležité pro poznání úrovně a způsobu zhotovování textilií.⁶⁵⁾ Analýza byla provedena v konzervátorské laboratoři Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea v Praze na základě mikroskopického snímkování. Snímky byly pořízeny monokulárním mikroskopem Olympus SZX 9 (se zvětšením 6,3–50×), digitálním fotoaparátem Olympus a následně vyhodnoceny pomocí programu Quick Photo Camera 2 (v tomto programu také proběhla níže uvedená potřebná měření). V rámci textilně-technologického rozboru bylo na každém fragmentu textilu provedeno:

Určení *vazby* na základě odborné terminologie společnosti CIETA.⁶⁶⁾ Určení *dostavy* – neboli počtu nití na cm² (tz. počet nití na 1 cm v každé soustavě, osnově i útku). U určování dostavy není vždy možné rozlišit osnovu a útek – většina fragmentů textilu bývá příliš drobná. V těchto případech nahrazují pojmy „osnova“ a „útek“ označení „první a druhá soustava nití“.⁶⁷⁾ V případě většího fragmentu textilu lze použít systém L. Bender Jørgensen, a označit za osnovu soustavu s větším počtem nití⁶⁸⁾ a útek za soustavu s menším počtem nití.

Určení *torze (zákruty) nití* – každá nit je spřádána buďto na levou (torze S) nebo na pravou (torze Z) stranu. Kombinace různých torzí ve vazbě může vést např. k plastickým efektům na povrchu tkaniny.

Měření *tloušťky nití* – tloušťka nití v obou soustavách, osnově i útku, měřeno v mm.

Určení *textilní suroviny* – určení původního materiálu, z něhož byla

65) BŘEZINOVÁ, H. – URBANOVÁ, K.: *Fragmenty textilu na bronzovém vědru z doby římské z Řepova*. Archeologické rozhledy LXI (1), Praha 2009.

66) C.I.E.T.A.: *Vocabulaires techniques textiles*. Lyon 1979.

67) BŘEZINOVÁ, H.: *Textilní výroba v českých zemích ve 13.–15. století*. Poznání textilní produkce na základě archeologických nálezů. *Dissertationes Archaeologicae Brunenses / Pragensesque* 2. Praha – Brno 2007, s. 319.

68) JØRGENSEN, L. B.: *Forhistoriske textiler in Skandinavien*. Kobenhaven 1986, s. 288.

textilie vyrobena (např. rostlinné vlákno – len atd.). Většinou je prováděno srovnáváním vláken snímkaných pomocí prosvětlovacího mikroskopu nebo pomocí metody IČ spektroskopie. Textilní surovina nemusí být vždy určitelná, většinou z důvodu neuchování buněčné struktury vláken, které způsobily agresivní korozní procesy kovu (zejména železa), kdy jsou vzorky zcela zmineralizované (u dochování textilu díky korozním procesům). Dalším případem, kdy nelze provést určení původní suroviny je dochování textilu ve formě negativního otisku (např. v keramice, mazanici).

Určení *původní barevnosti* – dochované textilní fragmenty si zřídka uchovávají původní barevnost. Stávající je vesměs určena způsobem dochování tkaniny a vnějšími působeními (např. koroze železa barví do oranžova atd.). Původní barevnost se většinou určuje na základě chemických rozborů. Pro nesnáze při určování platí shodné viz výše.

Popis: Dva menší střepy z jedné nádoby (obr. 17), slepené v jeden celek. Barva povrchu světlá hnědá, spodní strany taktéž, lom šedý, v materiálu mírně příměsí (drobné kaménky). Povrch bez výzdoby, v levém dolním rohu zachován otisk textilu.

Popis a rozbor dochovaných textilních fragmentů

Na povrchu střepu se dochoval jeden větší negativní otisk textilu nepravidelného tvaru jednoho druhu (obr. 18), který byl vzhledem ke stavu dochování – dobrá rozpoznatelnost vazby, dokonce i torze nití(!) – vyhodnocen jako vhodný pro částečný textilně-technologický rozbor (s výjimkou určování původní barvy a textilní suroviny, které nelze z otisku provést).

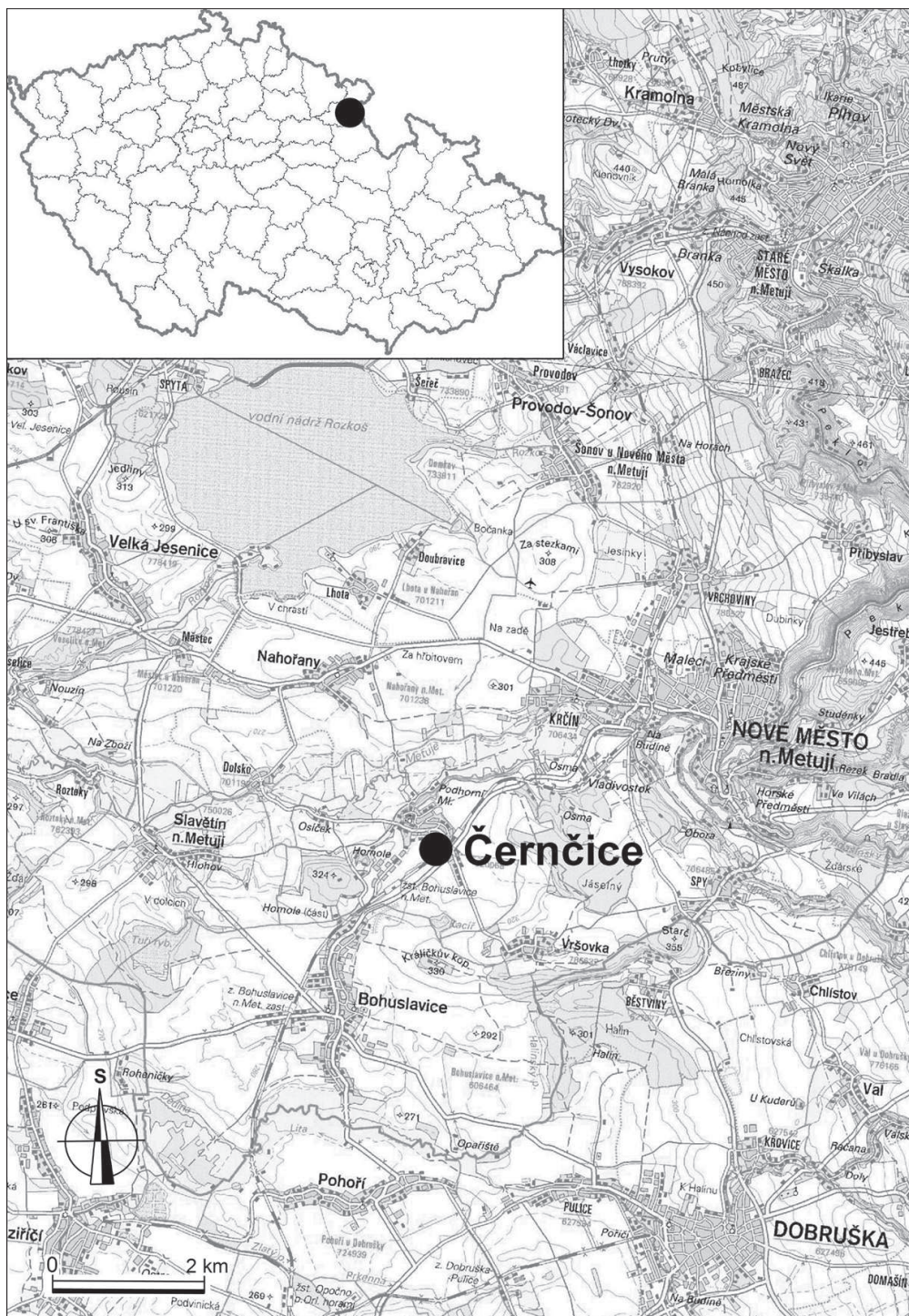
Nálezy zachovaných textilií z daného období na území České republiky patří k vzácným jevům. Otisky textilu různé kvality (max. o velikosti několik cm) jsou jedním z nejčastějších možností dochování tkanin nejenom z doby římské až raného středověku, jejich vyhodnocení však může skýtat určitá úskalí.

(autorka rozboru: Kristýna Urbanová)

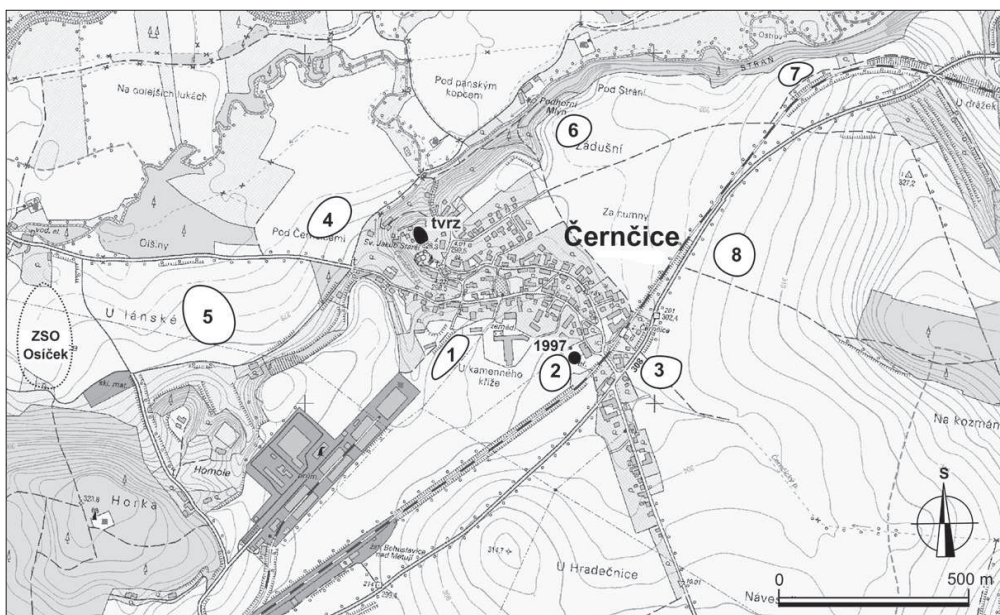
fragment	stav dochování	tex.-tech. rozběr	metrické údaje – mm		
			šířka	délka	tloušťka
1	negativní otisk, zřetelný	částečný	11	19	neurčitelná

Vazba	plátňová, jednoduchá, vyvážená		
Dostava	1. soustava nití	2. soustava nití	
	14	dochováno 13 na 8 mm, předpokládaná průměrná hodnota maximálně 16	
Torze	1. soustava nití	2. soustava nití	
	S	S	
Tloučka	1. soustava nití	2. soustava nití	
	5,5–6 mm, střední hodnota 5,7 mm	5,5–7,9 mm, střední hodnota 6,1 mm	
Textilní surovina	1. soustava nití	2. soustava nití	
	neurčitelná vzhledem ke způsobu dochování (negativní otisk)	neurčitelná vzhledem ke způsobu dochování (negativní otisk)	
Barva	neurčitelná vzhledem ke způsobu dochování (otisk)		
Interpretace	vzhledem k drobnosti fragmentu neurčitelné – pravděpodobně obal sloužící k transportu nevypálené keramické nádoby nebo hlíny, není vyloučen ani náhodný otisk		

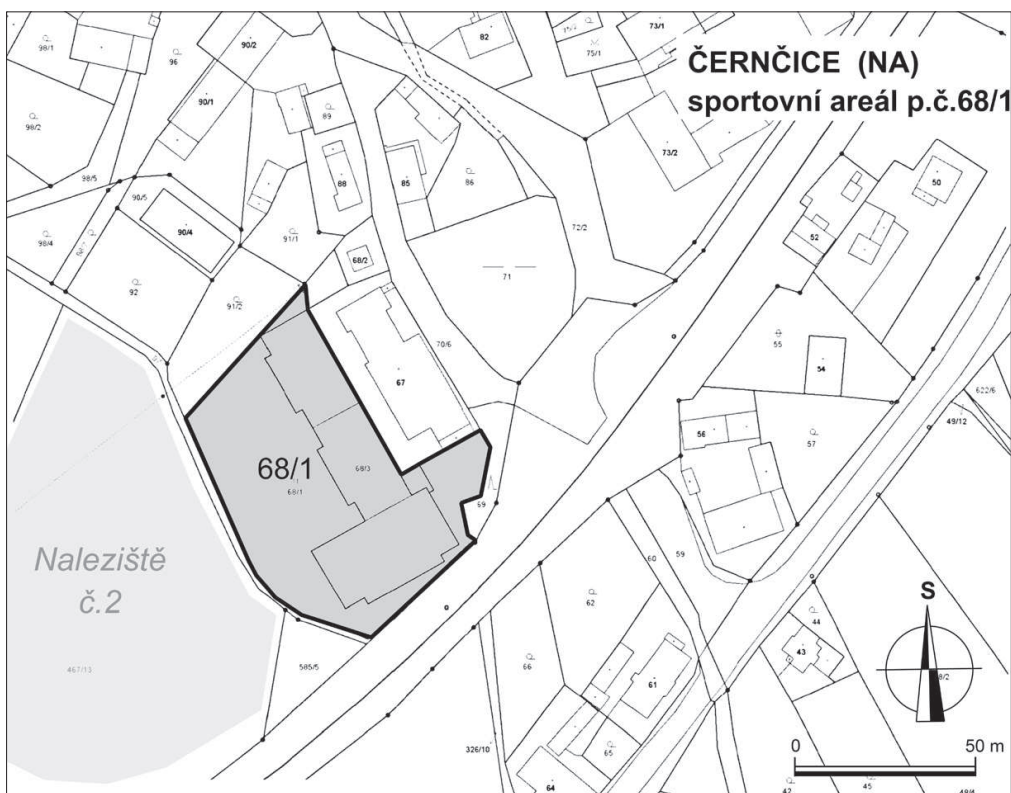
Textilně-technologický rozběr otisku textilu

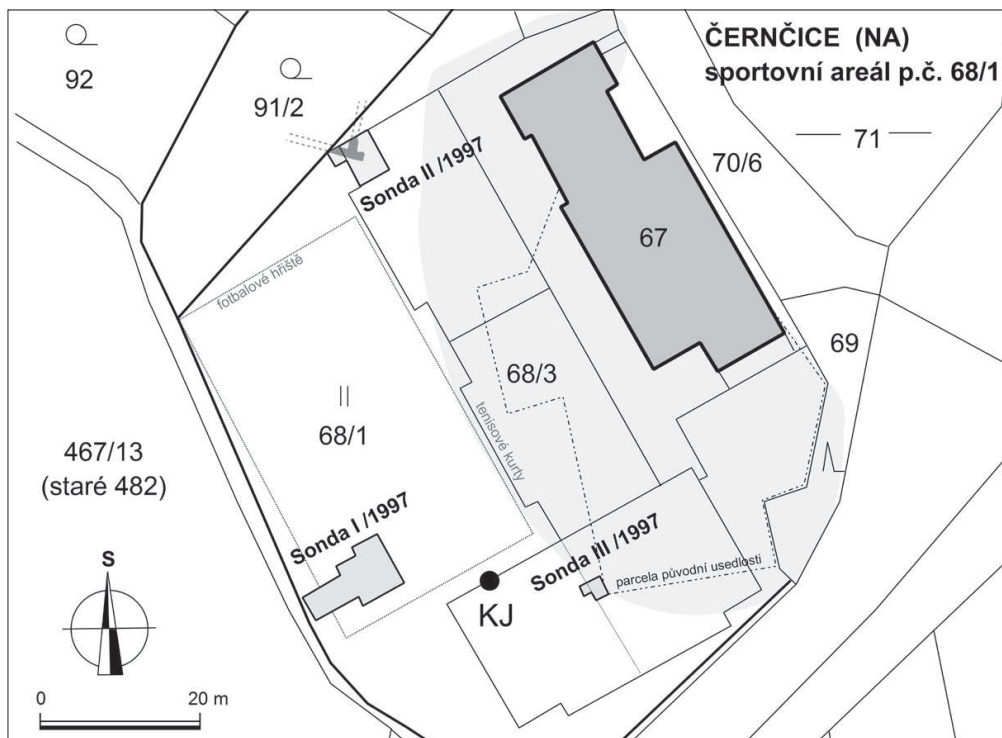
Obr. 1: Černčice, okr. Náchod, poloha Černčice v rámci východních Čech.

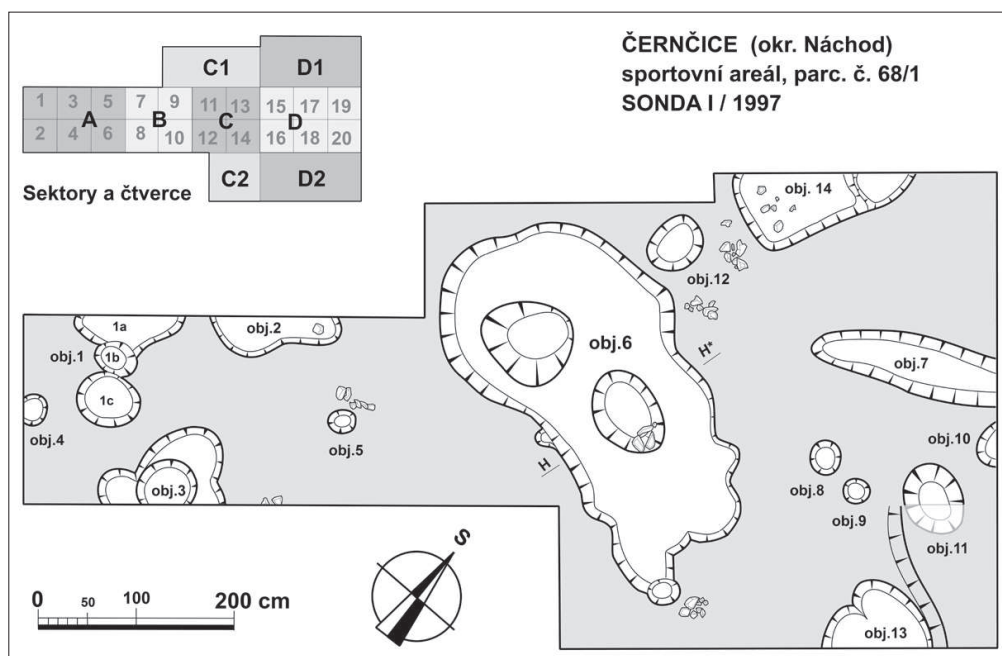
Obr. 2: Černčice, okr. Náchod, archeologické lokality na katastru obce.

Obr. 3: Černčice, okr. Náchod, plocha sportovního areálu, kde roku 1997 proběhl záchranný archeologický výzkum.

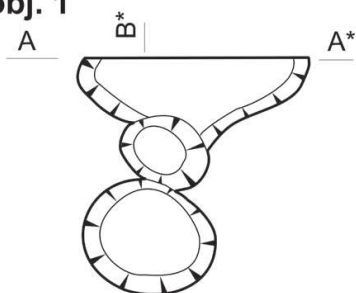
Obr. 4: Černčice, okr. Náchod, parc. č. 68/1, plocha archeologického výzkumu s vyznačenými sondami I, II a III.

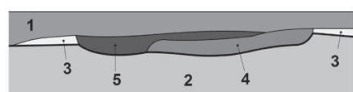
Obr. 5: Černčice, okr. Náchod, parc. č. 68/1, plán sondy I/1997 s objekty č. 1 až 14.

SONDA I / 1997

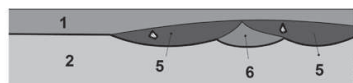
obj. 1

A B A*
původní výška terénu

B B*
původní výška terénu

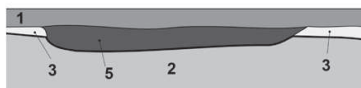
0 50 100 cm

obj. 2

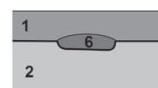
C C*
původní výška terénu

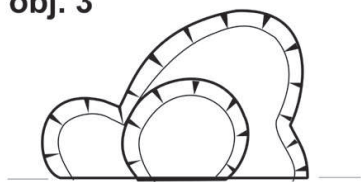
obj. 4

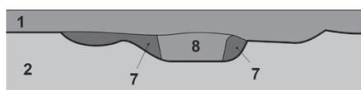
E E*

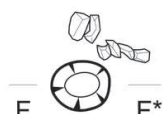
obj. 3

D D*
původní výška terénu

obj. 5

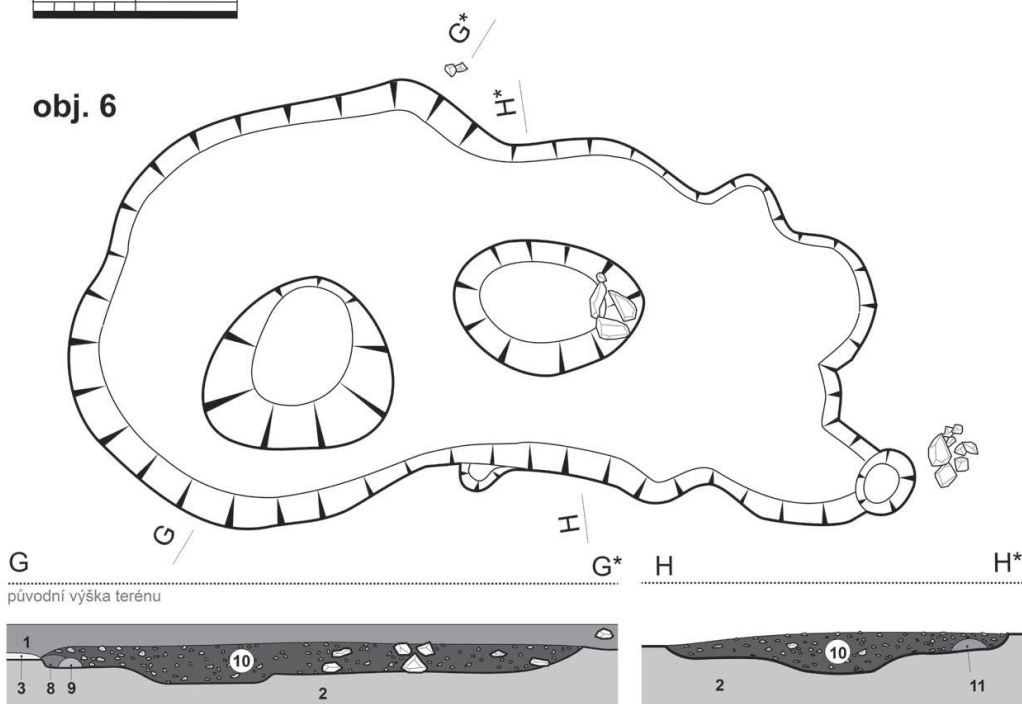

F F*

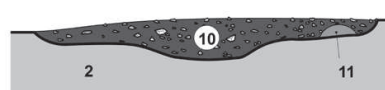
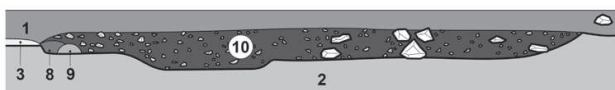
F F*

obj. 6

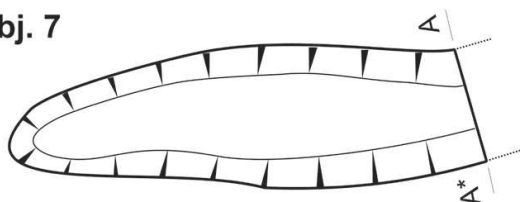
G G* H H*
původní výška terénu

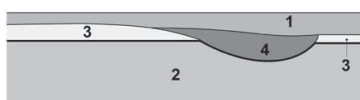
Obr. 6: Černčice, okr. Náchod, sonda I/1997, objekty č. 1–6, popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou 4) černohnědá hlíny promísená žlutou jílovitou spraší; 5) černohnědá tuhá hlína; 6) hnědá hlína silně promísená žlutou spraší; 7) hnědá hlína promísená žlutou jílovitou 8) tmavohnědá písčité hlína; 9) žlutá jílovitá promísená hnědou hlínou; 10) černošedá jílovitá tuhá hlína silně promísená uhlíky, střepy a velkým množstvím přepálených křemenů.

SONDA I / 1997

obj. 7

A A*
původní výška terénu

obj. 8

B B*

obj. 9

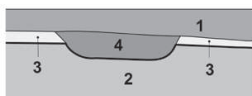
C C*

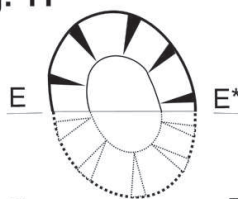
obj. 10

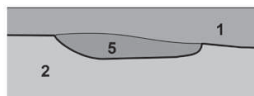
D D*
původní výška terénu

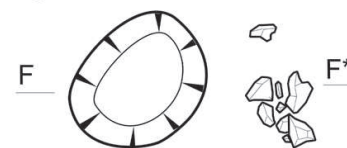
obj. 11

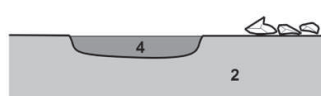
E E*

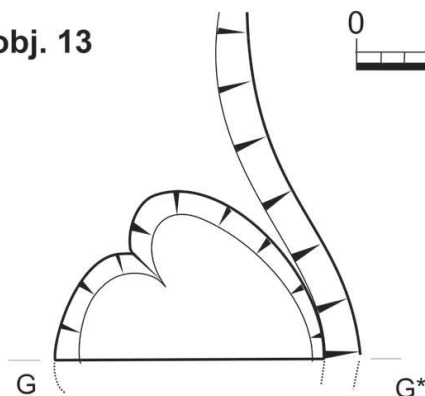
obj. 12

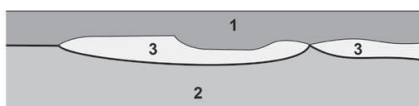
F F*

obj. 13

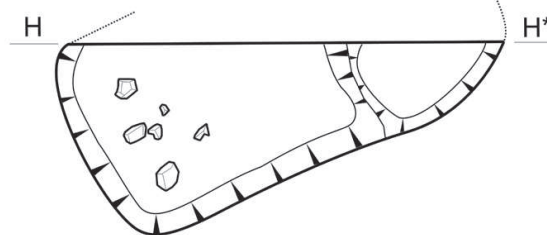

G G*
původní výška terénu

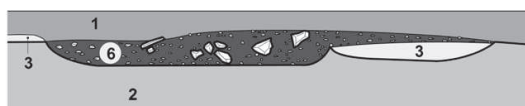

0 50 100 cm

obj. 14

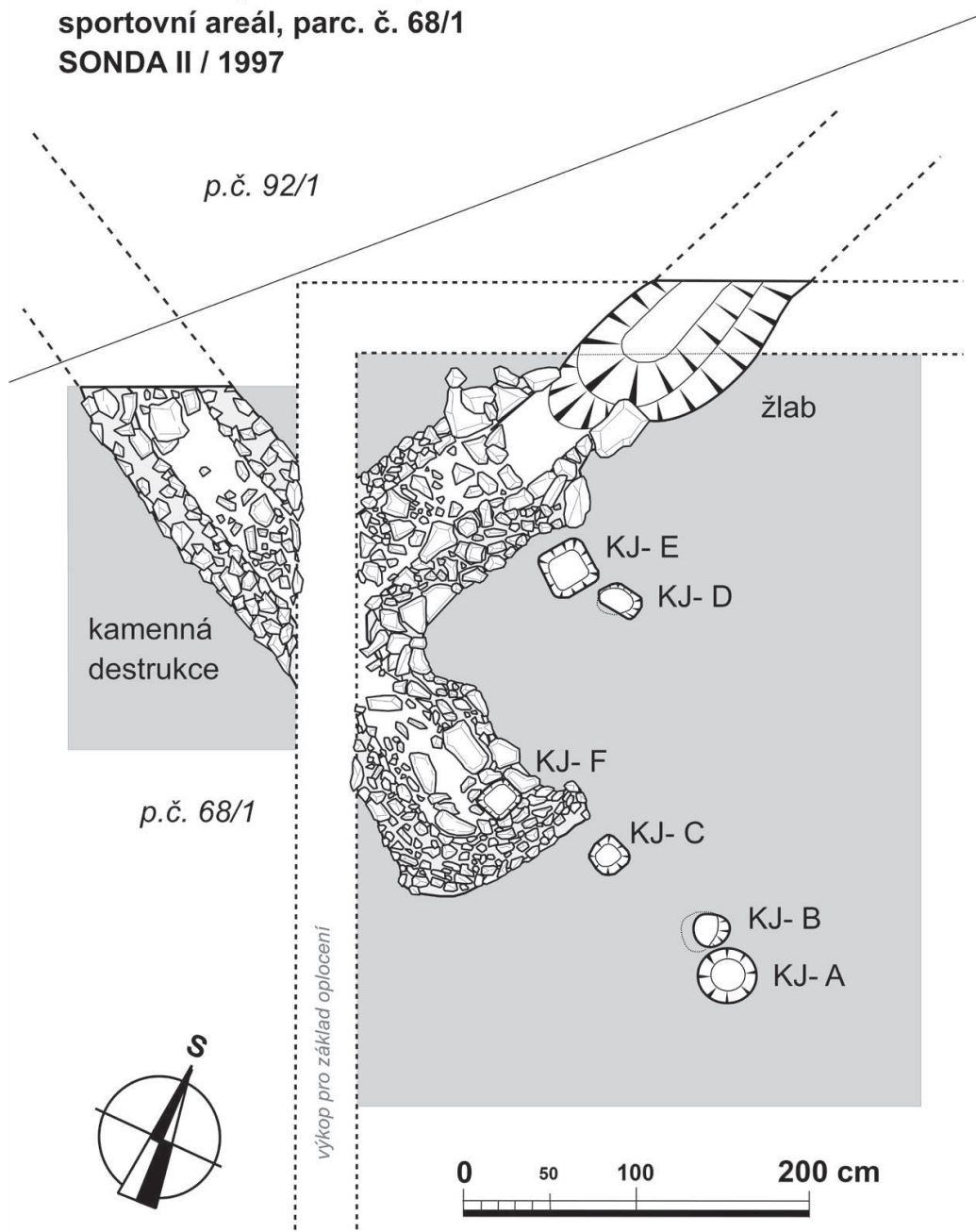

H H*

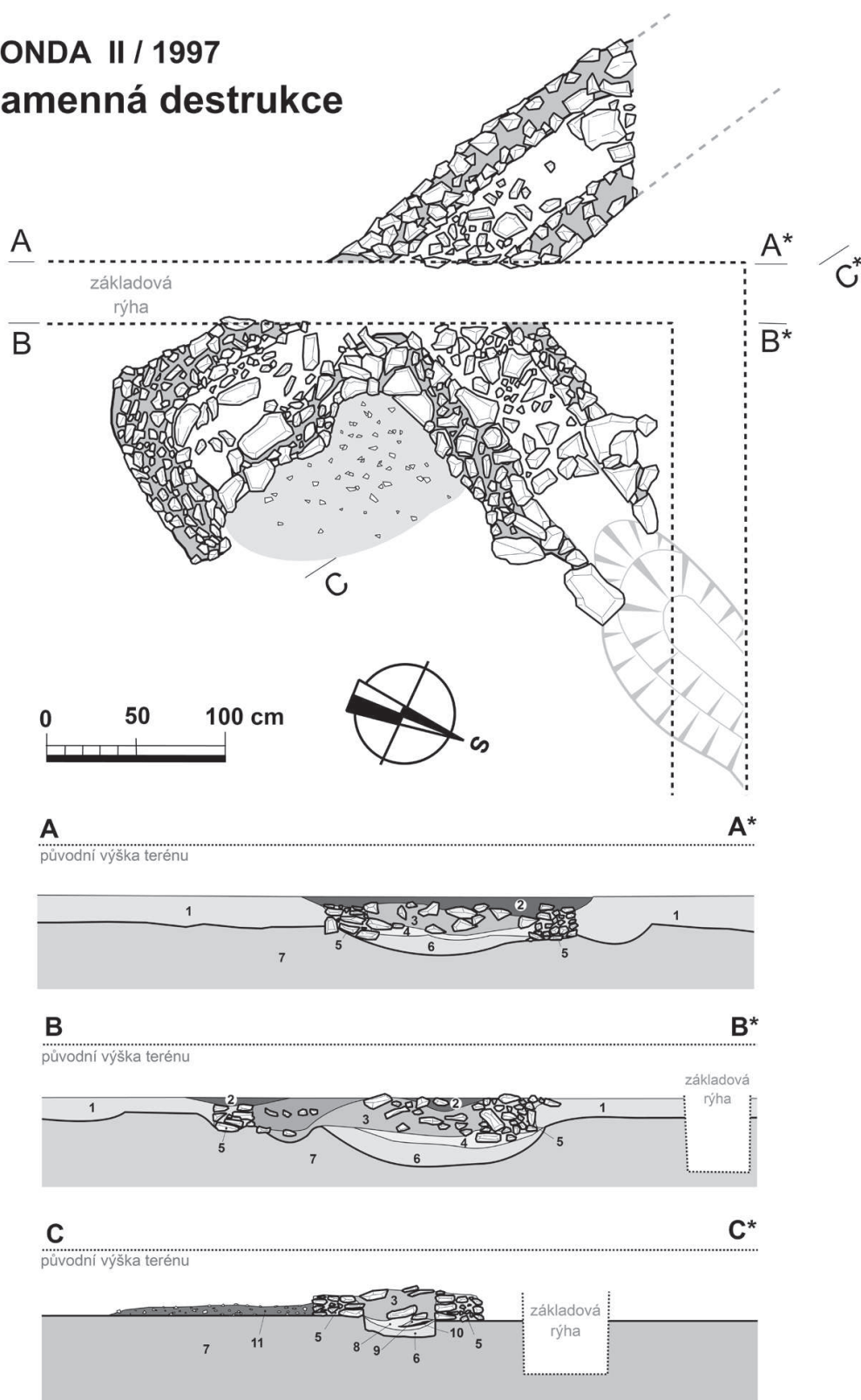
Obr. 7: Černčice, okr. Náchod. Sonda I/1997, objekty č. 7–14, popis vrstev: 1) tmavohnědá až hnědošedá tuhá hlína; 2) sprašové podloží; 3) žlutá jílovitá sprašová hlína slabě promísená hnědou hlínou; 4) hnědá hlína; 5) tmavohnědá písčitá hlína; 6) černošedá jílovitá tuhá hlína silně promísená uhlíky, střepy a velkým množstvím přepálených křemenů.

ČERNČICE (okr. Náchod)
sportovní areál, parc. č. 68/1
SONDA II / 1997

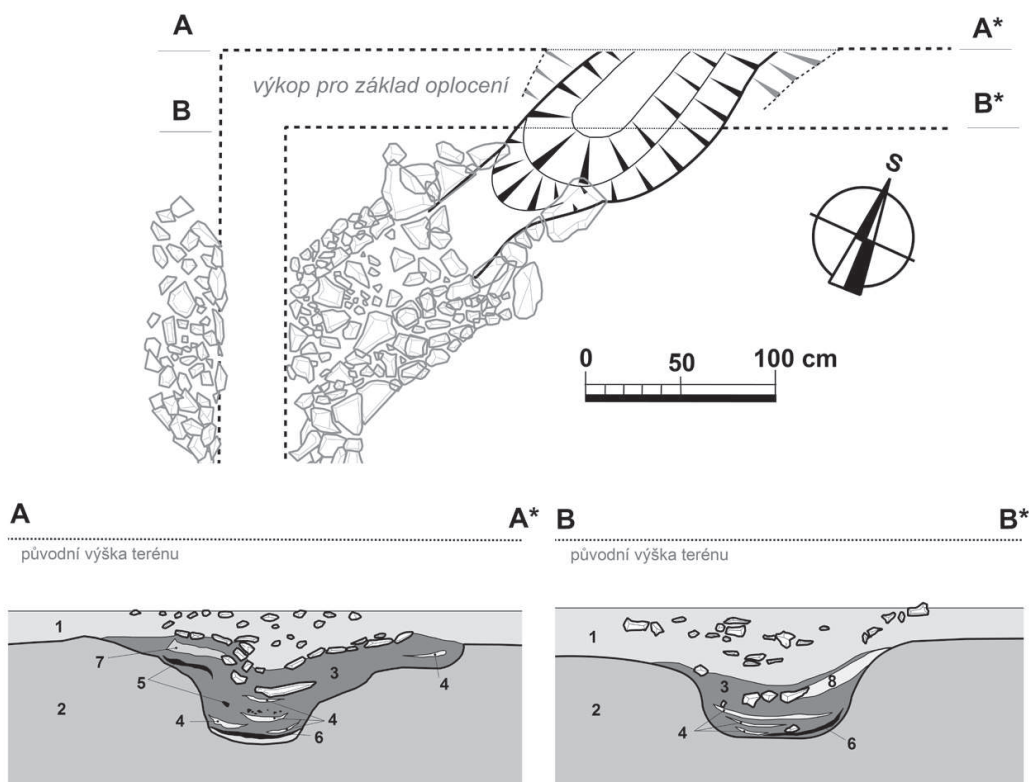
Obr. 8: Černčice, okr. Náchod, parc. č. 68/1, plán sondy II /1997.

SONDA II / 1997 kamenná destrukce

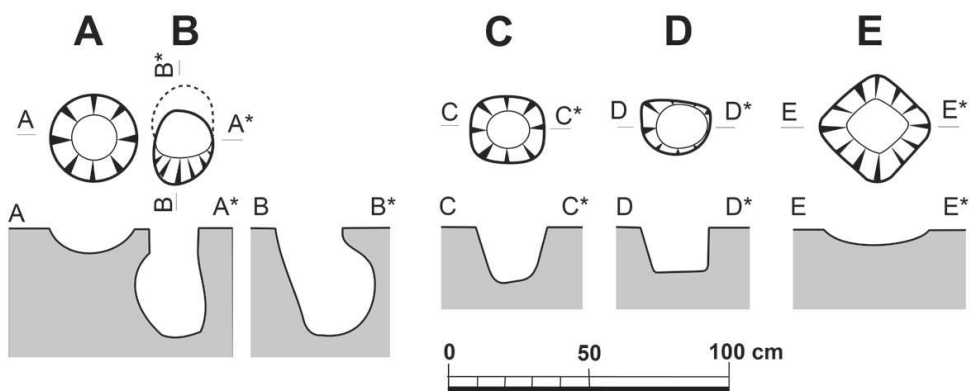

Obr. 9: Černčice, okr. Náchod, Sonda II /1997, kamenná destrukce, popis vrstev: 1) hnědá až tmavě hnědá promísená hlína se zlomky kamenů; 2) černá sypká hlína se zlomky kamínků a cihel; 3) červená přepálená promísená hlína; 4) šedookrová silně promísená jemná hlína s kamínky, sypká; 5) přepálené opukové kameny spojené silně promísenou hlinou sestávající z červené, hnědé a černé hlíny; 6) červená přepálená spraš; 7) sprašové podloží; 8) bělošedá popelovitá hlína; 9) červenavá bělošedá popelovitá hlína; 10) uhlíky; 11) černá tuhá hlína s uhlíky a množstvím přepálených křemenů.

SONDA II / 1997 základový žlab

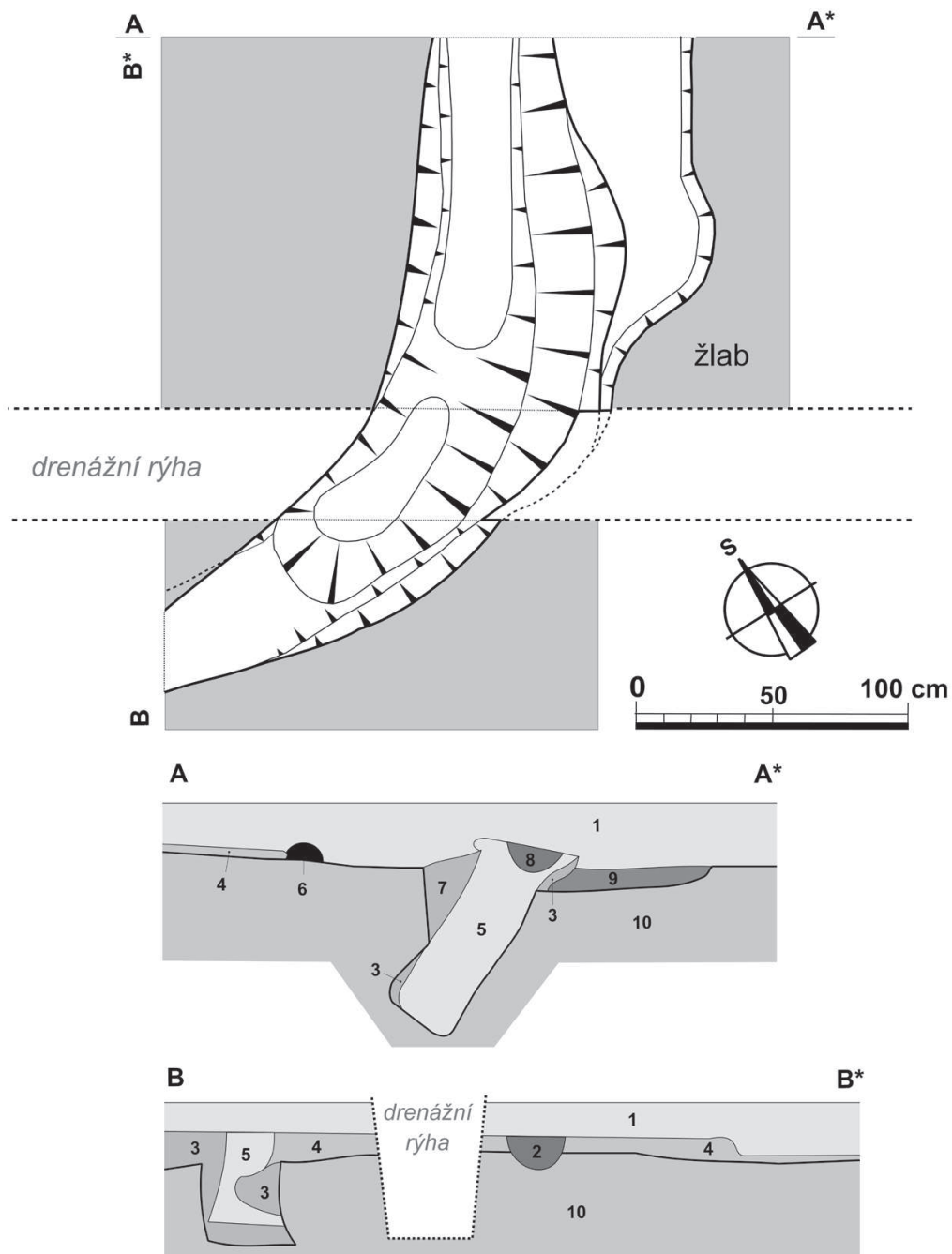

SONDA II / 1997 - kůlové jamky:

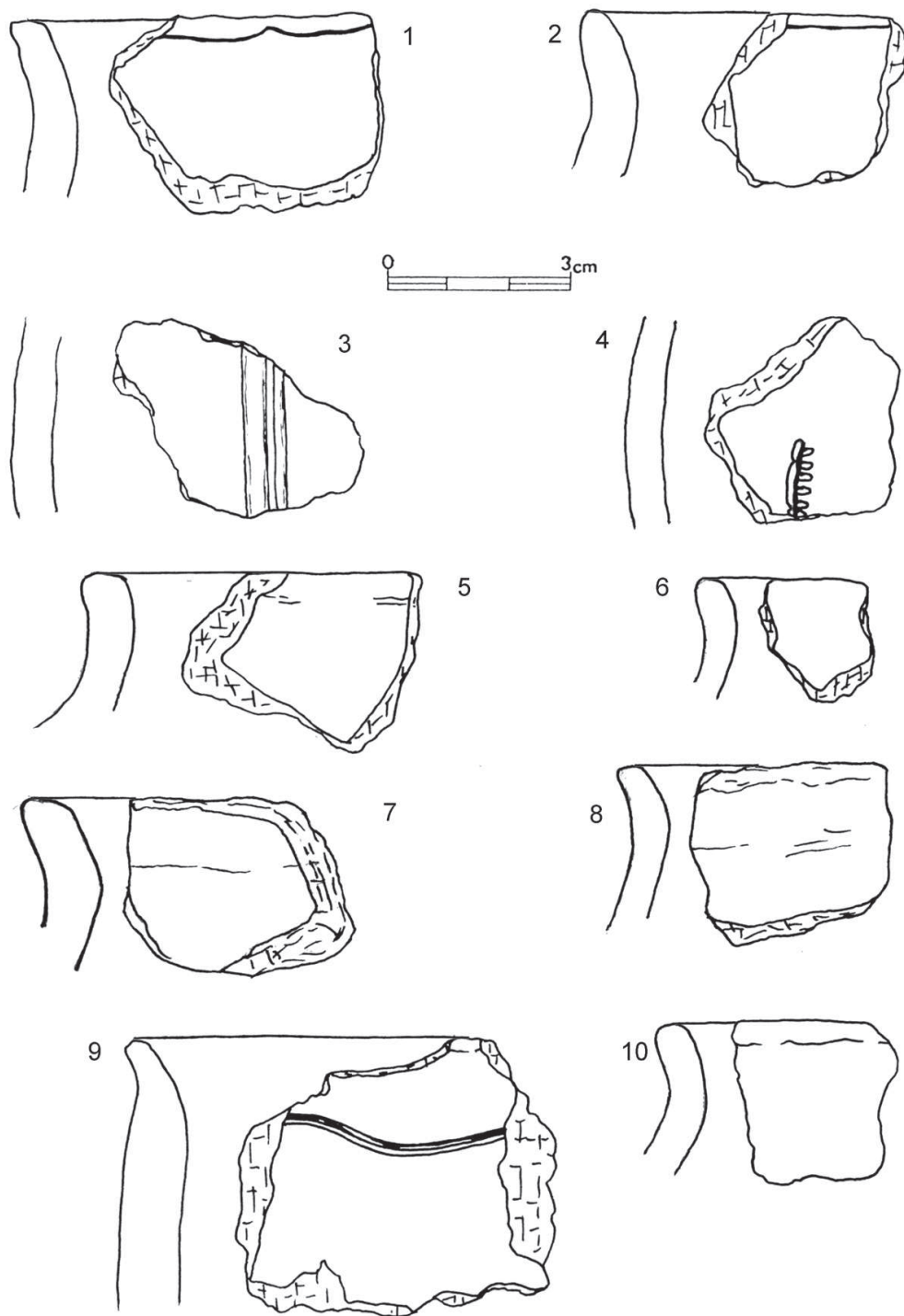

Obr. 10: Černčice, okr. Náchod, Sonda II /1997, žlab a kůlové jamky, popis vrstev: 1) hnědá až tmavě hnědá promísená hlína se zlomky kamenů; 2) sprašové podloží; 3) tmavě hnědá až šedá hlína s oblázky a křemeny, promísená uhlíky; 4) žlutá přeplavená spraš; 5) uhlíky; 6) černá vrstva uhlíků; 7) nazelenalá sprašová hlína; 8) promísená přeplavená spraš se šmouhami hnědé hlíny.

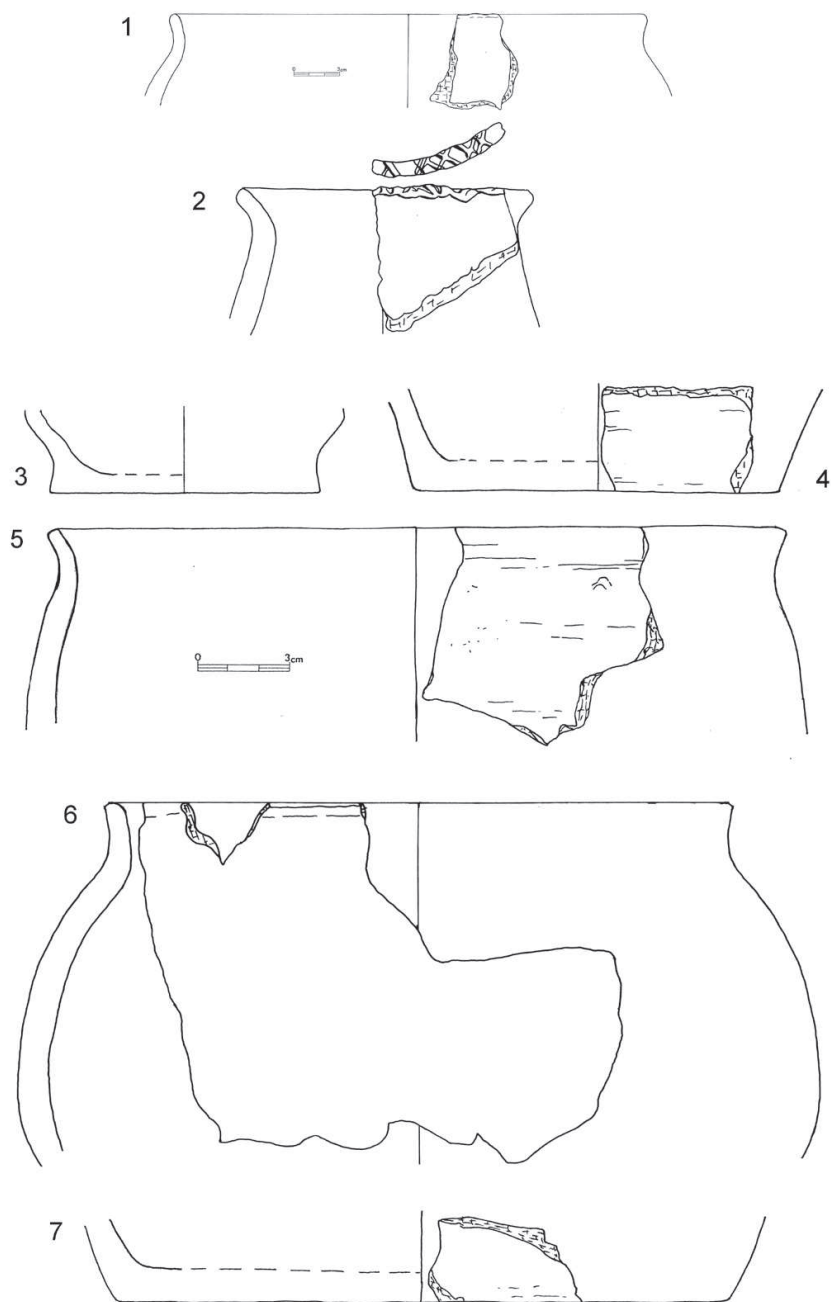
**ČERNČICE (okr. Náchod) - sportovní areál, parc. č. 68/1
SONDA III / 1997**

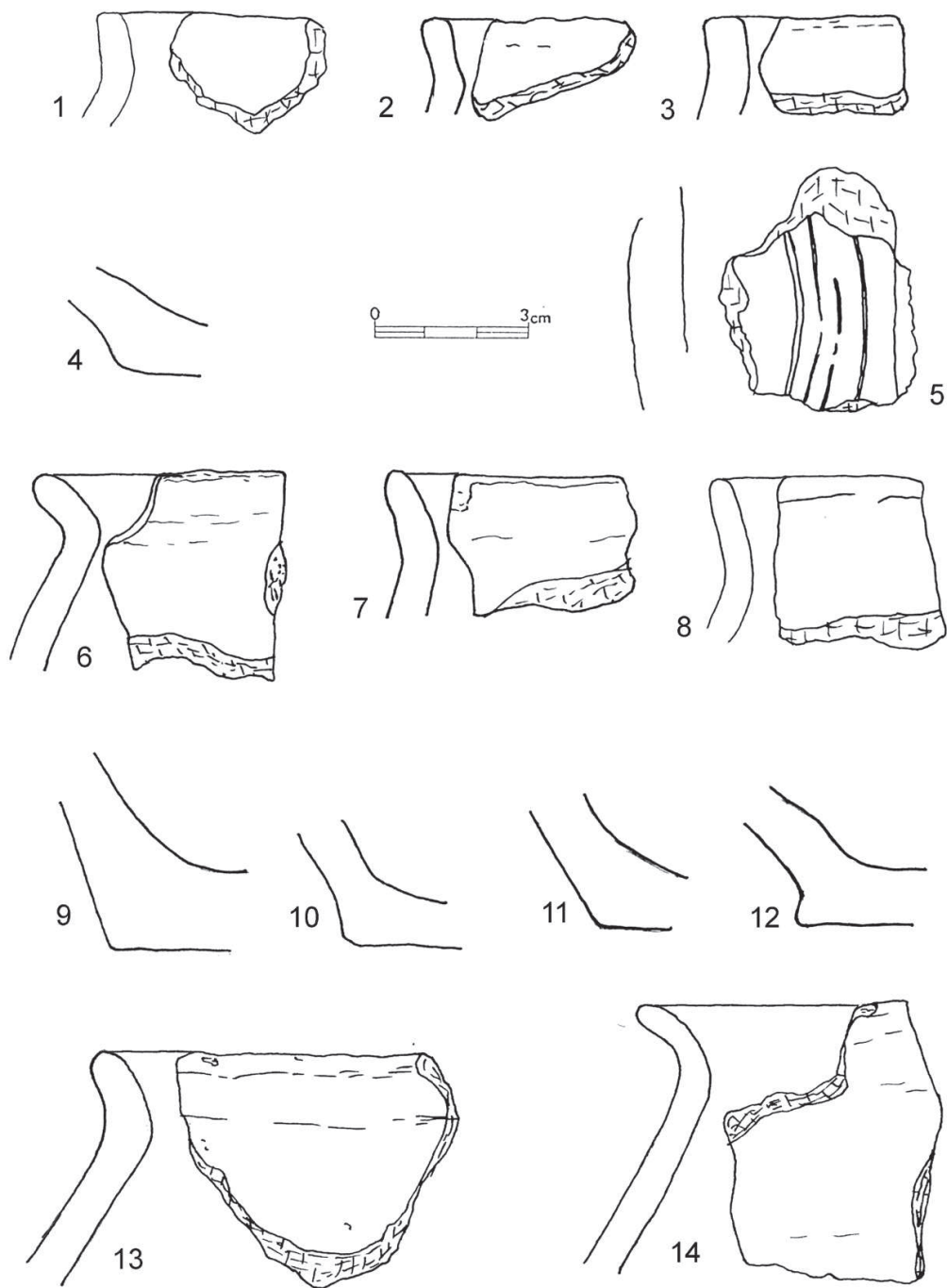
Obr. 11: Černčice, okr. Náchod, Sonda III /1997, základový žlab, popis vrstev: 1) tmavě hnědá promísená hlína s kameny a zlomky mazanice – zbytky ornice; 2) tmavohnědá hlína s uhlíky; 3) narezlá sprašová hlína; 4) nazelenalá sprašová hlína; 5) bělošedá hlína s uhlíky promísená narezlou sprašovou hlínou; 6) černá hlína s uhlíky; 7) nazelenalá jílovitá hlína; 8) narezlá sprašová hlína silně promísená hnědou hlínou; 9) narezlá sprašová hlína promísená hnědou hlínou.

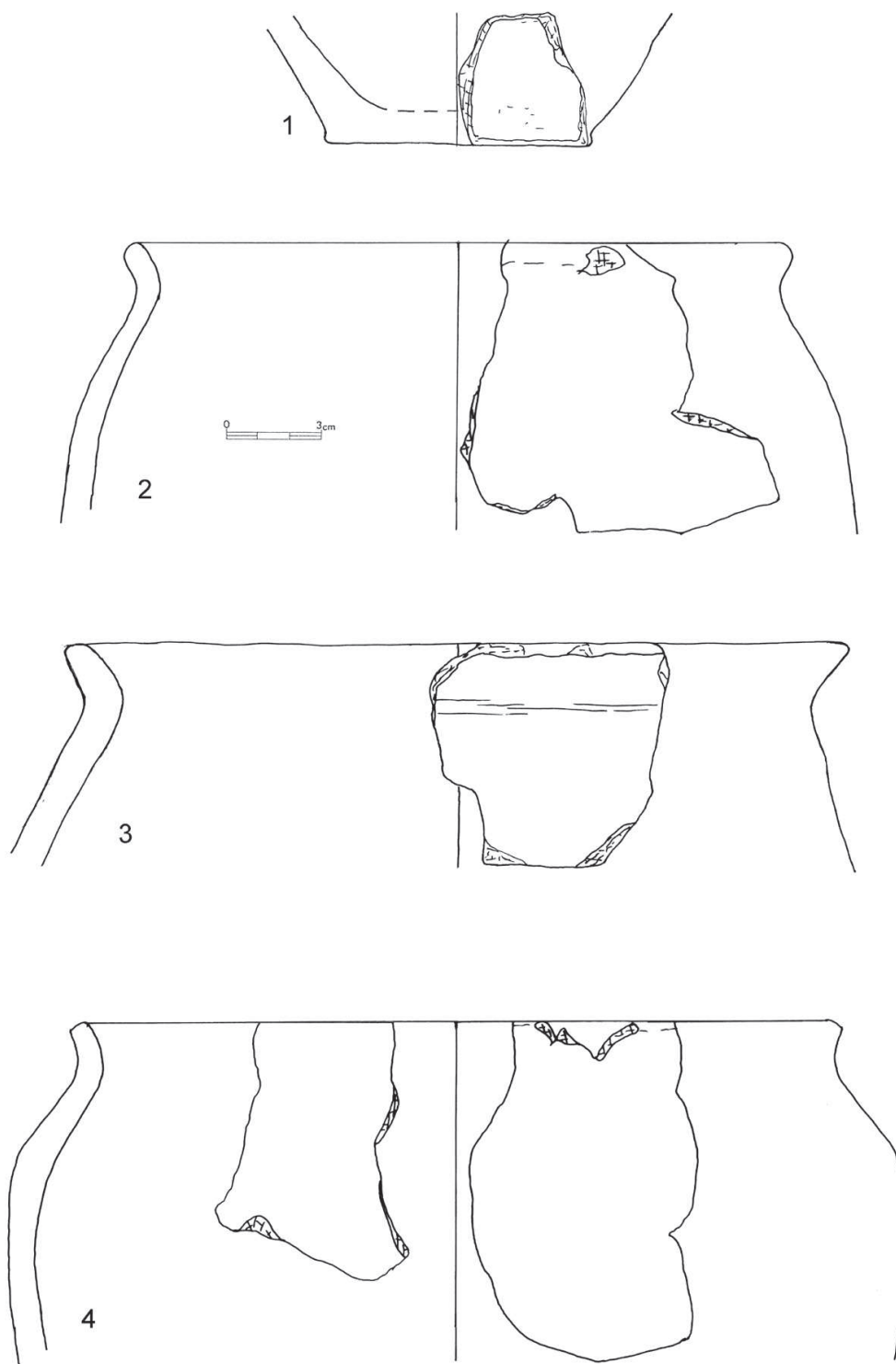
Obr. 12: Černčice, okr. Náchod, keramický materiál získaný povrchovou prospekcií na parc. č. 68/1 – pole za sokolovnou, hromada ornice (kresba: J. Jílek a J. Jílková).

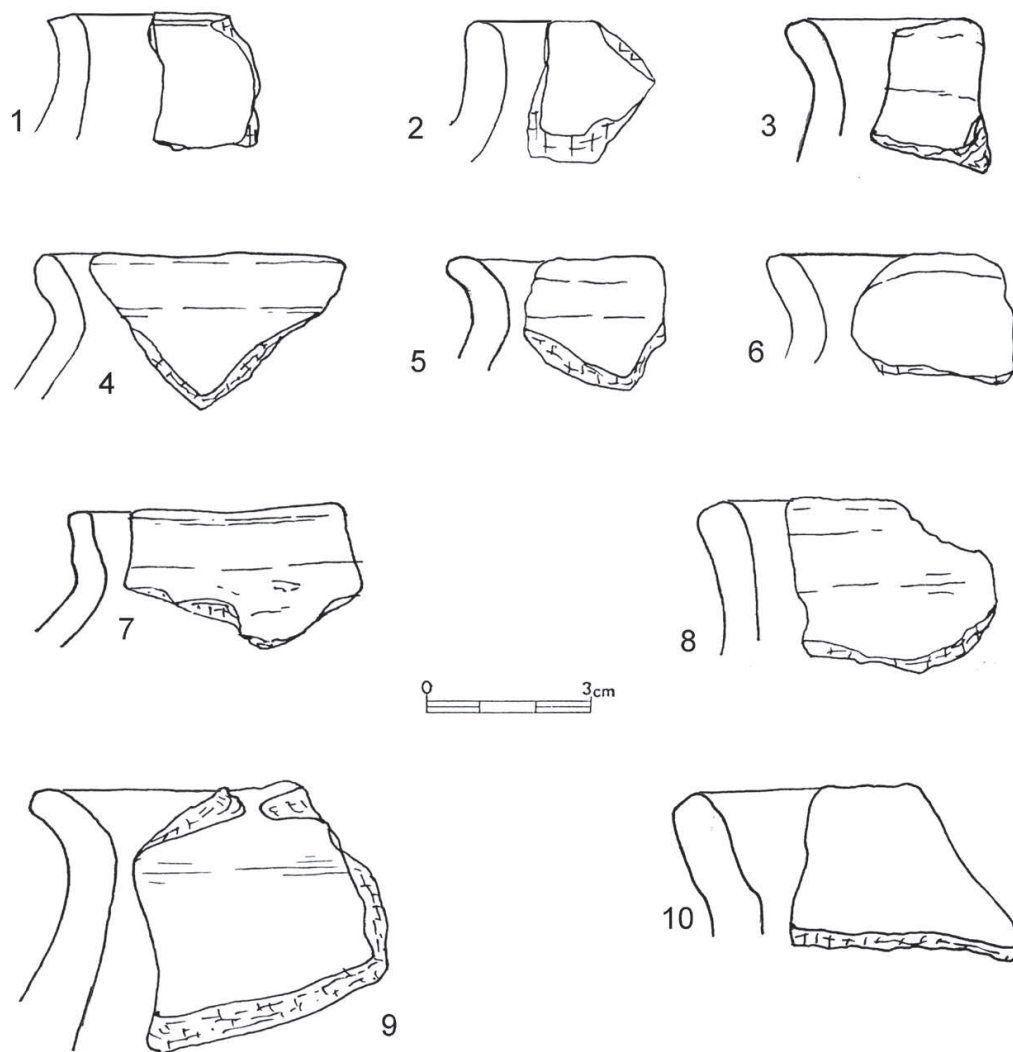
Obr. 13: Černčice, okr. Náchod, keramický materiál získaný povrchovou
 prospekcií na parc. č. 68/1 – pole za sokolovnou, hromada ornice
 (kresba: J. Jílek a J. Jílková).

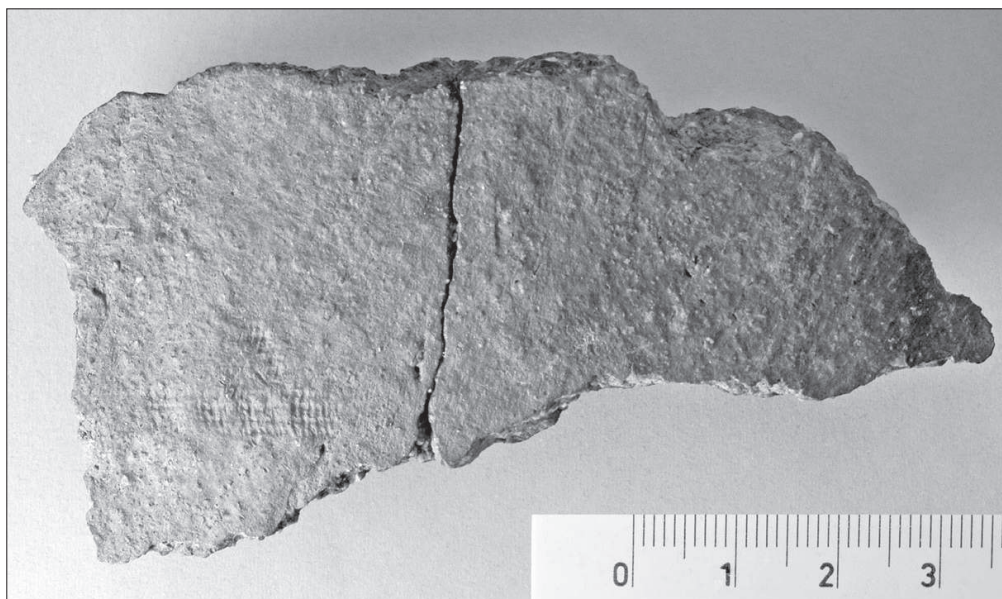
Obr. 14: Černčice, okr. Náchod, keramický materiál získaný během skrývky
ornice v prostoru sondy I (kresba: J. Jílek a J. Jílková).

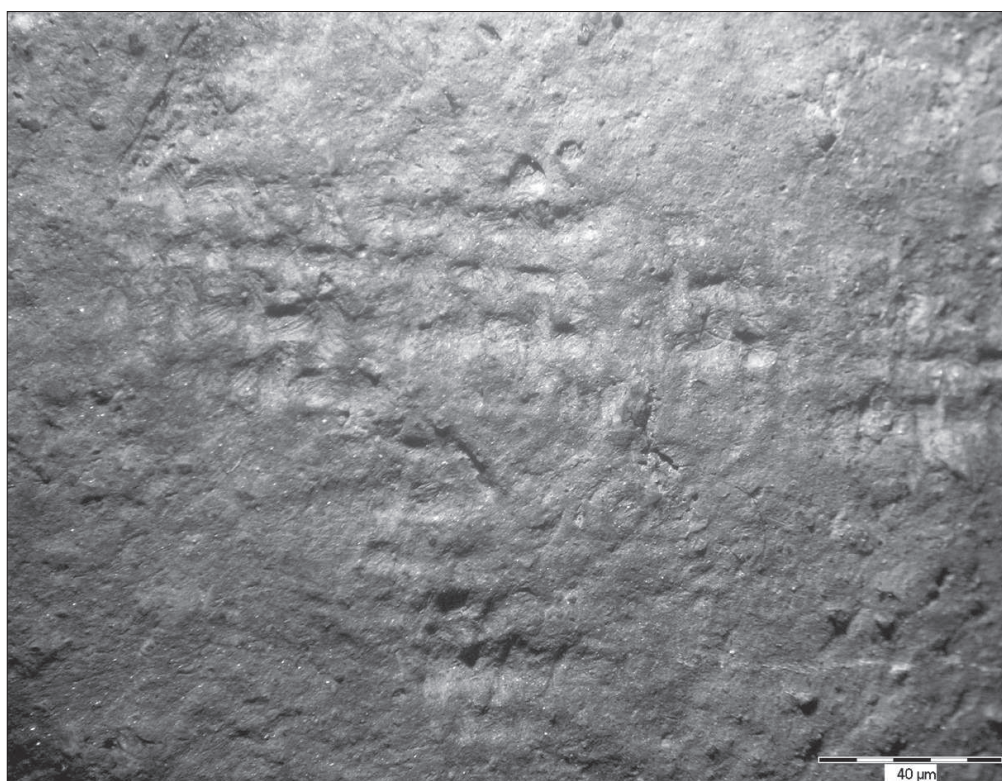
Obr. 15: Černčice, okr. Náchod, keramický materiál získaný během skrývky
ornice v prostoru sondy I (kresba: J. Jílek a J. Jílková).

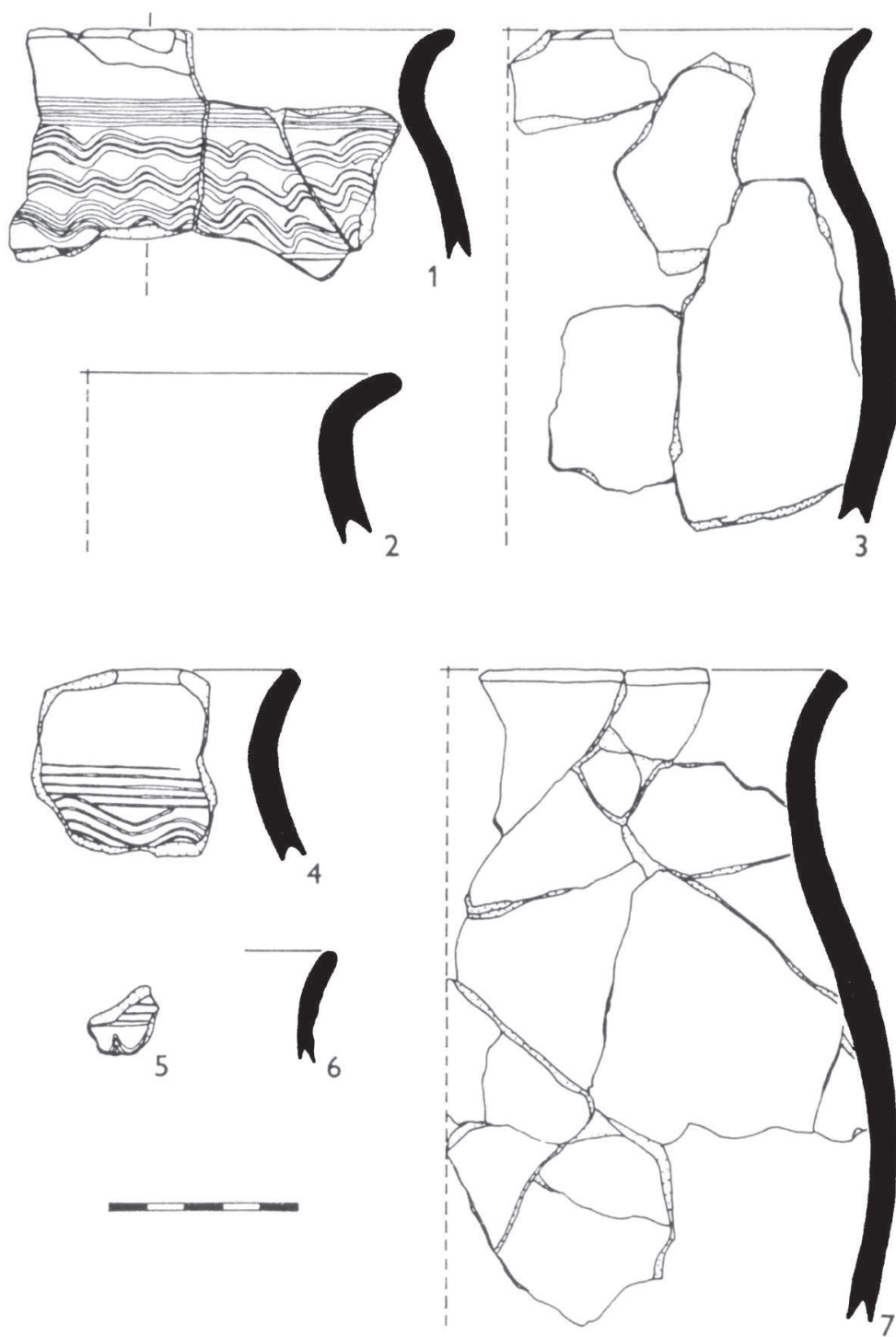
Obr. 16: Černčice, okr. Náchod, keramický materiál získaný během skrývky
ornice v prostoru sondy I (kresba: J. Jílek a J. Jílková).

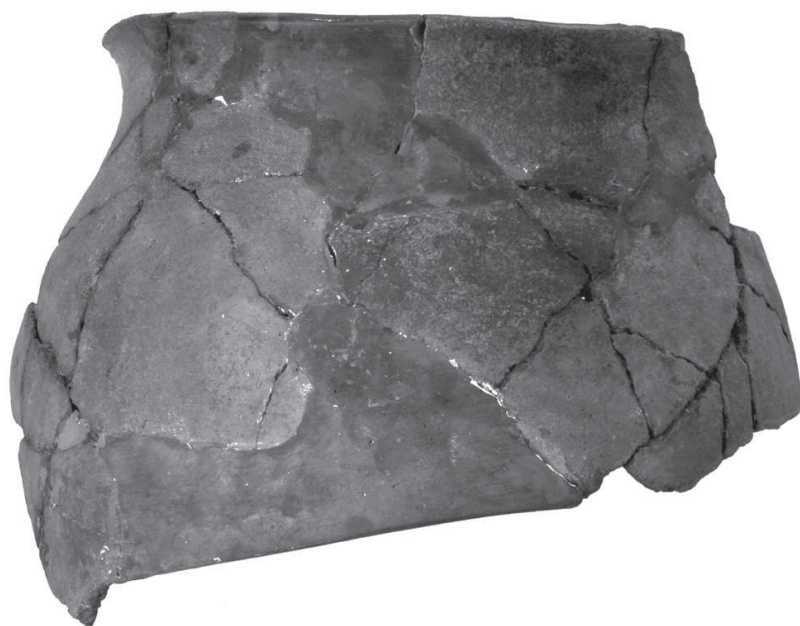
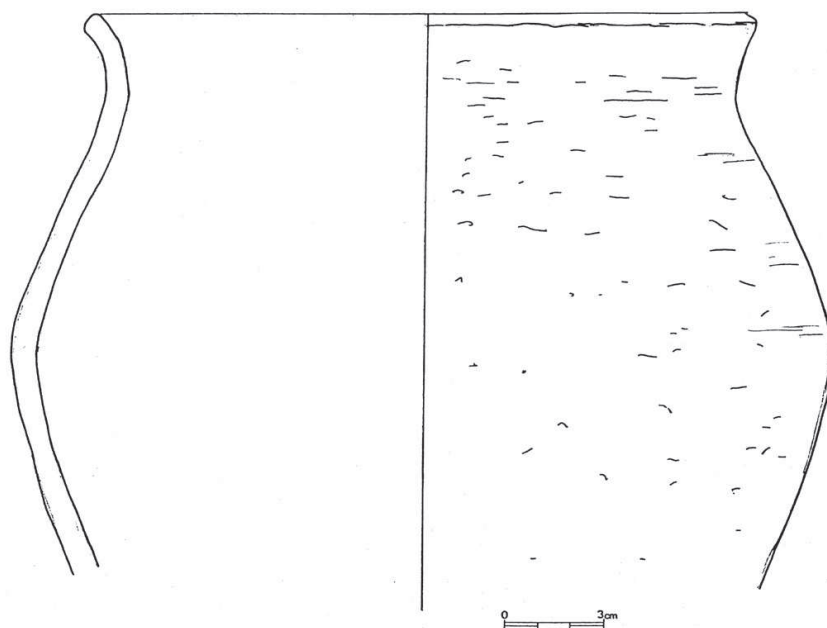
Obr. 17: Černčice, okr. Náchod, střep získaný povrchovou prospekcií na parc. č. 68/1, otisk textilu patrný v levém dolním rohu (foto: L. Káchová).

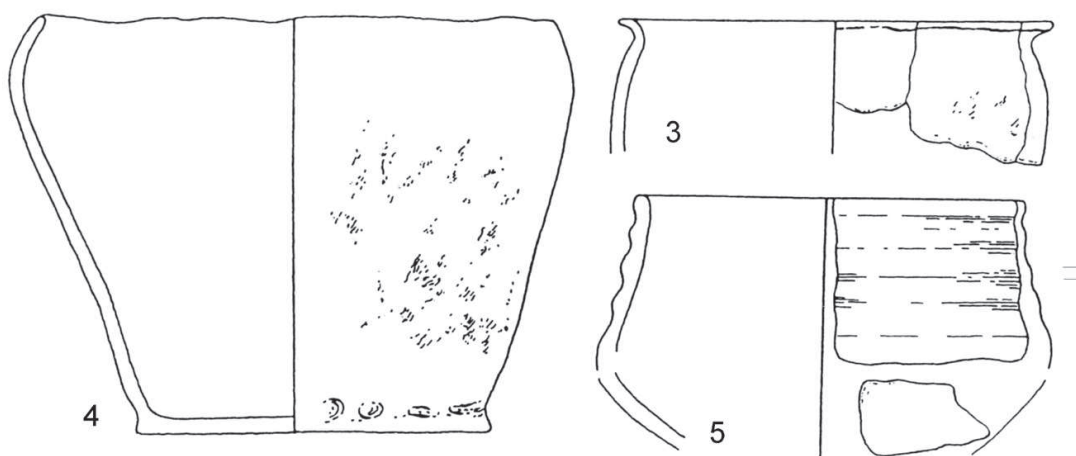
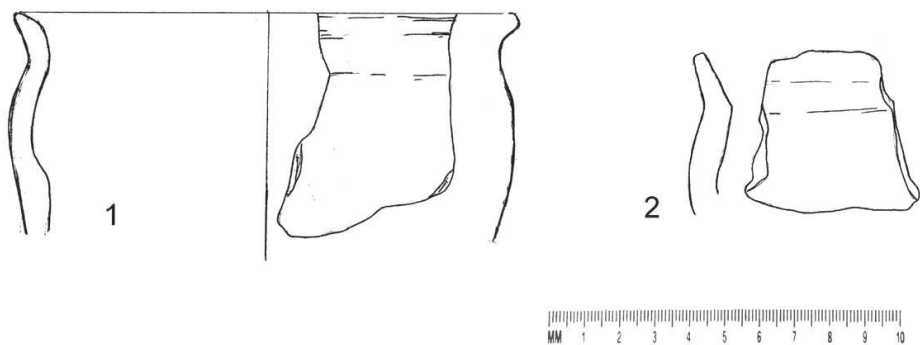
Obr. 18: Černčice, okr. Náchod, střep získaný povrchovou prospekcií na parc. č. 68/1, detail otisku textilu, zvětšeno $6,3 \times 2$ (foto: K. Urbanová).

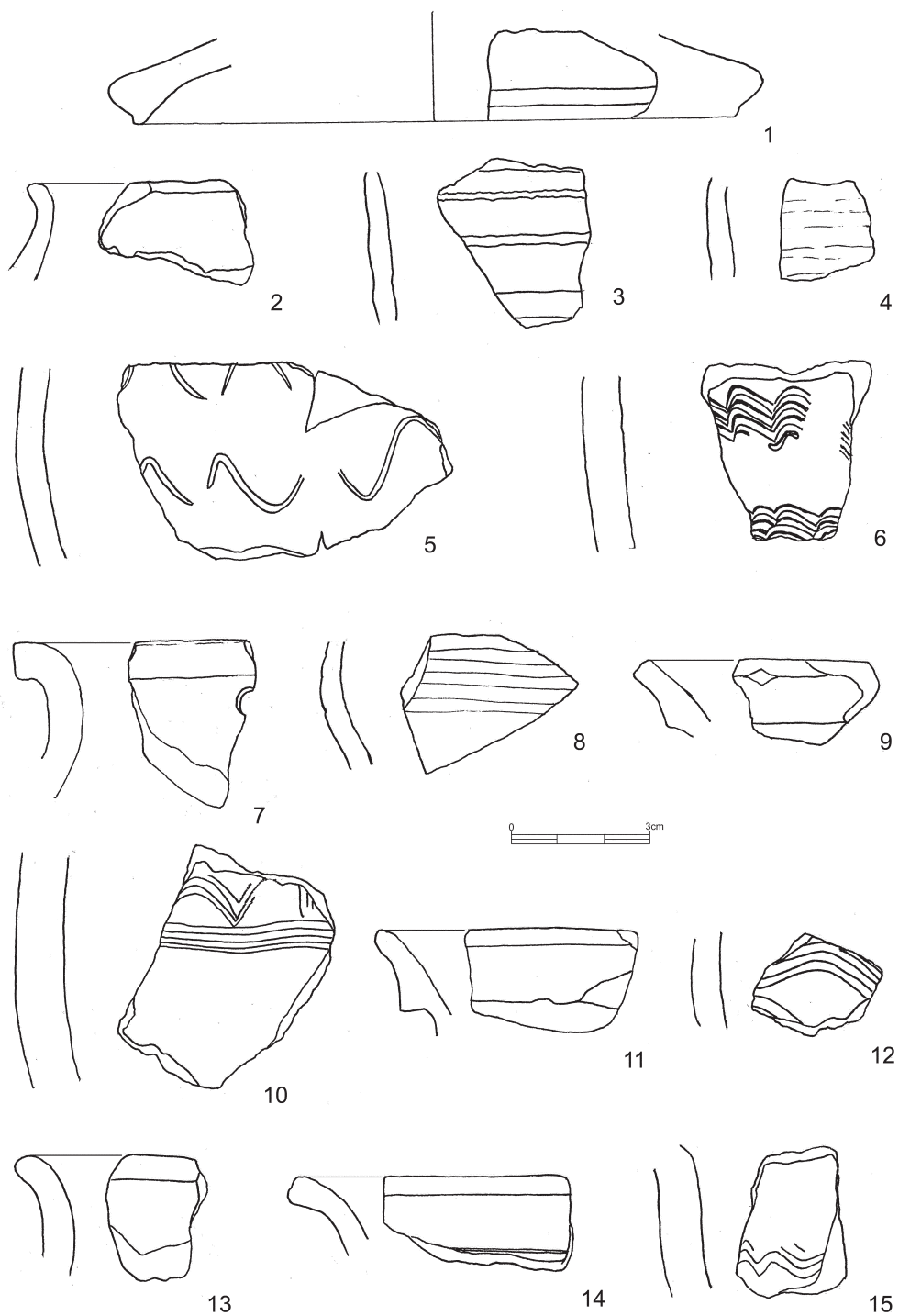
Obr. 19: Krčín, okr. Náchod, keramický soubor získaný na polích směrem k Luštěnci (podle Frolík 1987).

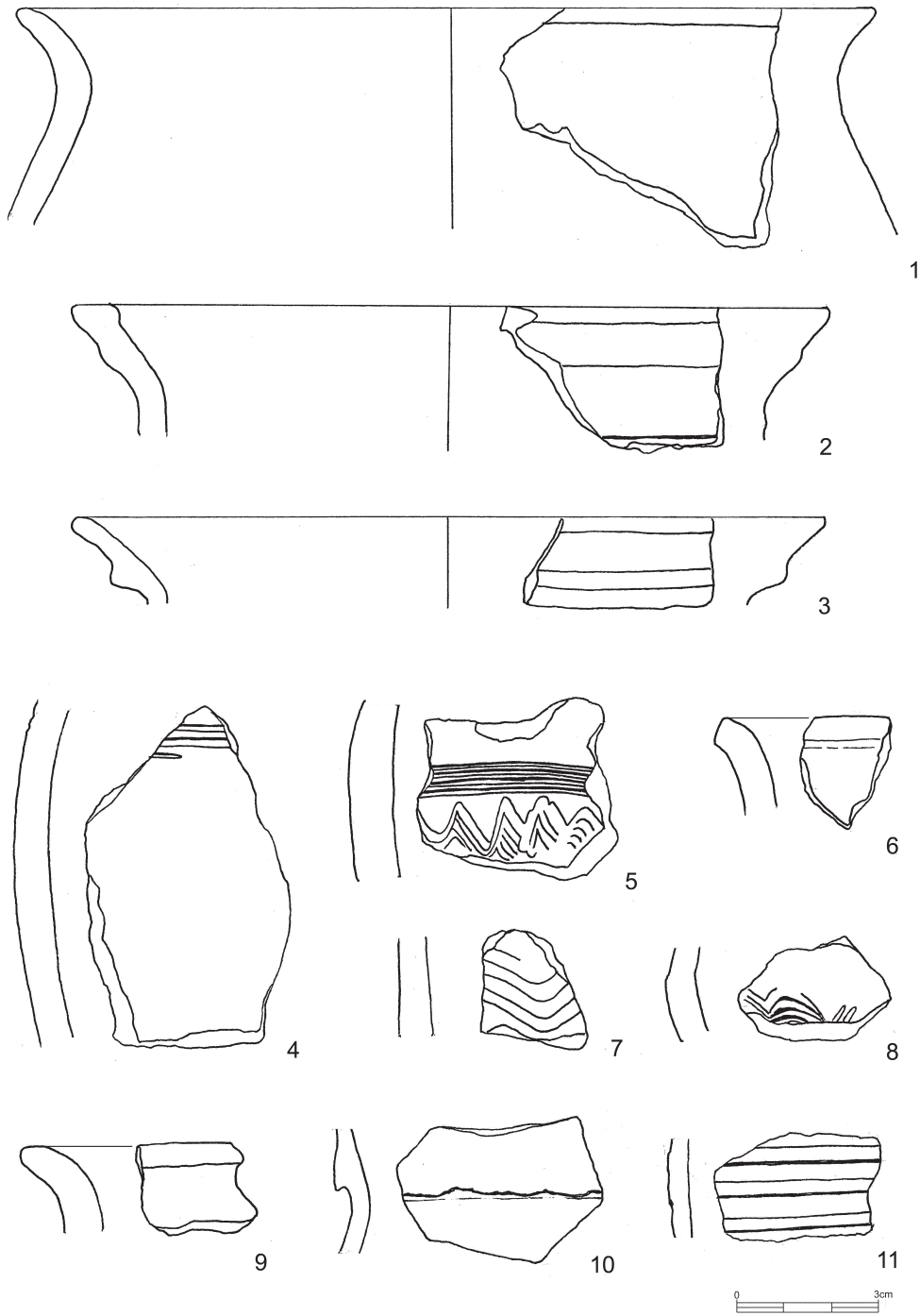
Obr. 20: Krčín, okr. Náchod, esovitě profilovaný hrnec získaný na polích směrem k Luštěnci (kresba: J. Jílek, foto: V. Maryška).

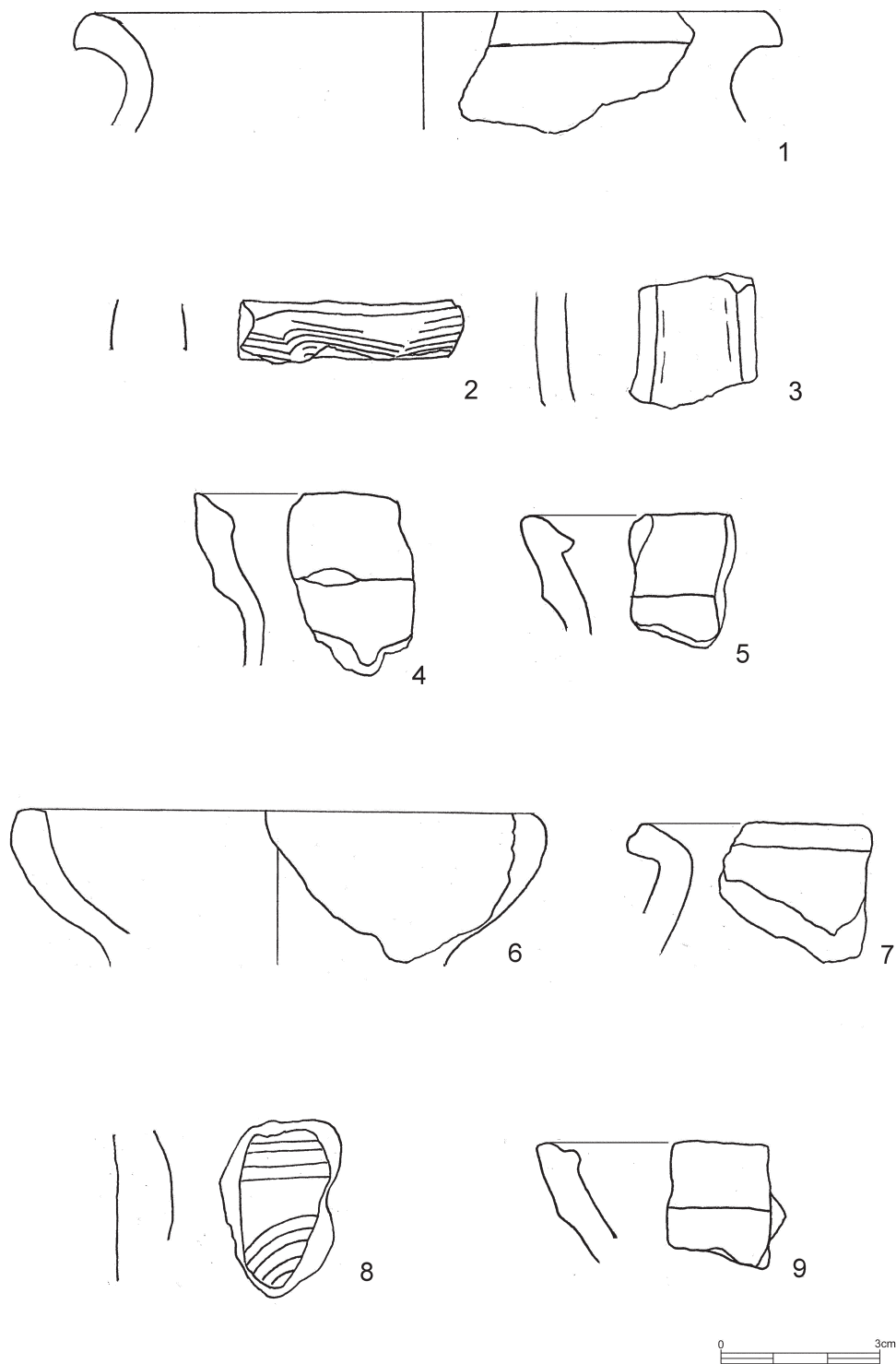
Obr. 21: Příklady keramiky z pozdní doby římské – počátku doby stěhování
 národů: 1–2 Choustníkovo Hradiště, okr. Trutnov (kresba: J. Jílek),
 3–5 obj. II ze staré cihelny v Kostelci n. Orlicí, okr. Rychnov n. Kněžnou
 (podle Vokolek 1997).

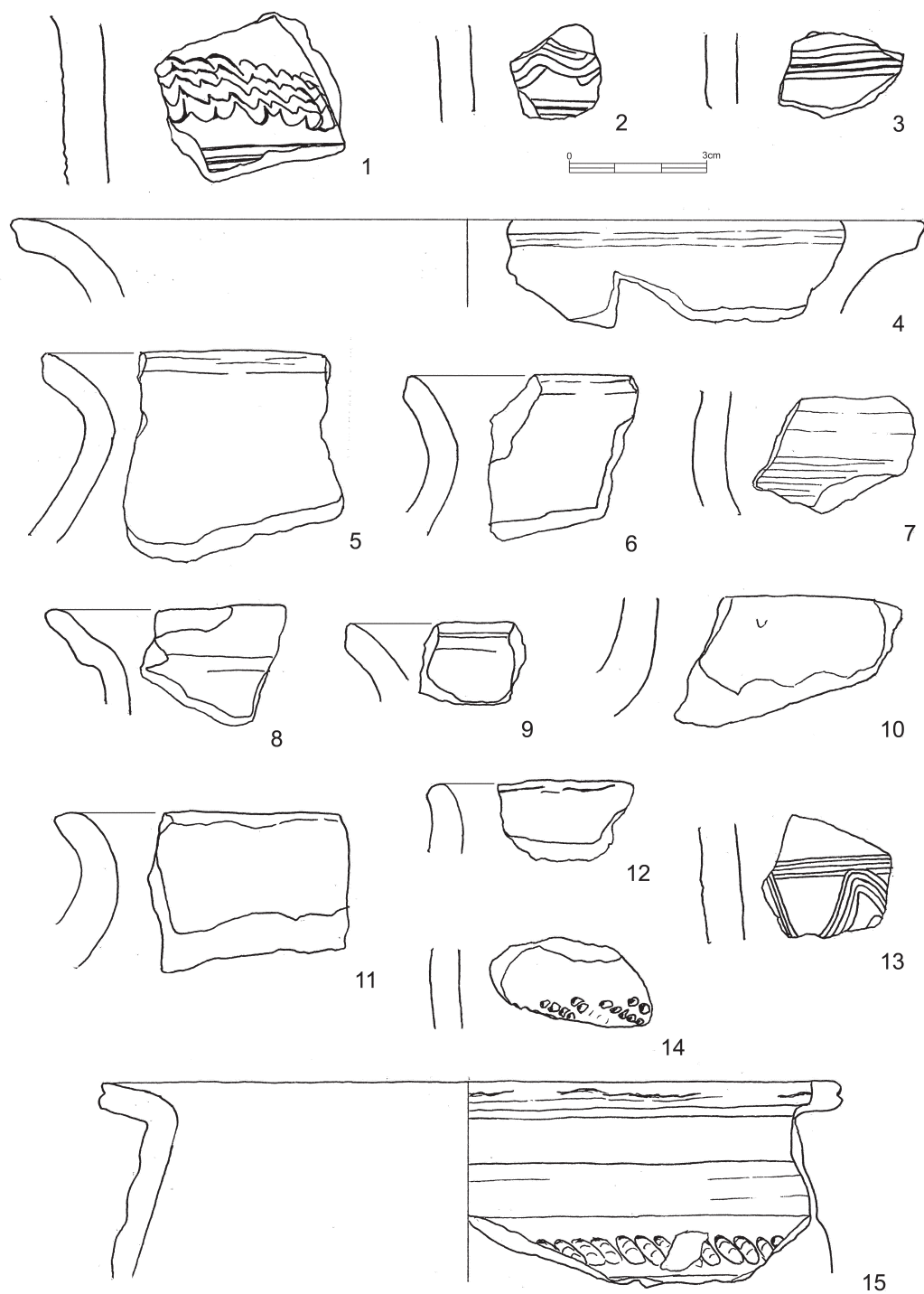
Obr. 22: 1–6 povrchový sběr, výkop na skryté ploše, parc. č. 68/1, 7–11 povrchový sběr na částečně skryté ploše, za sportovním areálem parc. č. 68/1 (8. 6. 1997), 12–15 čtverec B (křížení sektorů 7, 8, 9 a 10) povrchový sběr a vryp (14. 7. 1997) (kresba: J. Jílková).

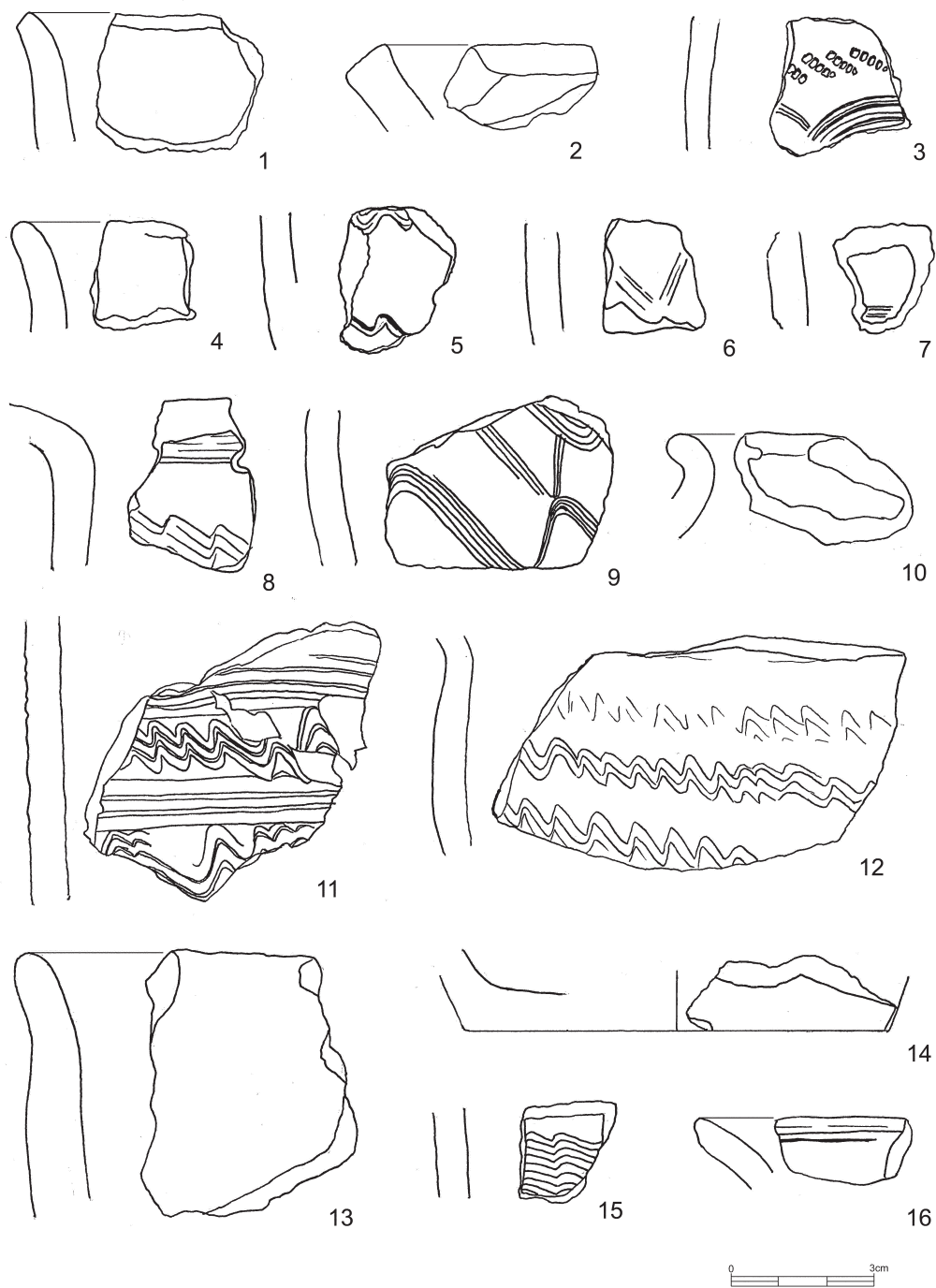
Obr. 23: 1–9 povrchový sběr na hromadě ornice (16. 7. 1997),
10–11 povrchový sběr (25. 7. 1997) (kresba: J. Jílková).

Obr. 24: 1–3, 8 povrchový sběr na parc. č. 68/1 (25. 7. 1997), 4, 5, 9 sportovní areál, povrchový sběr na konci 5. rýhy při železniční trati (11. 6. 1997), 6, 7 povrchový sběr, sportovní areál, parc. č. 68/1 (13. 9. 1997) (kresba: J. Jílková).

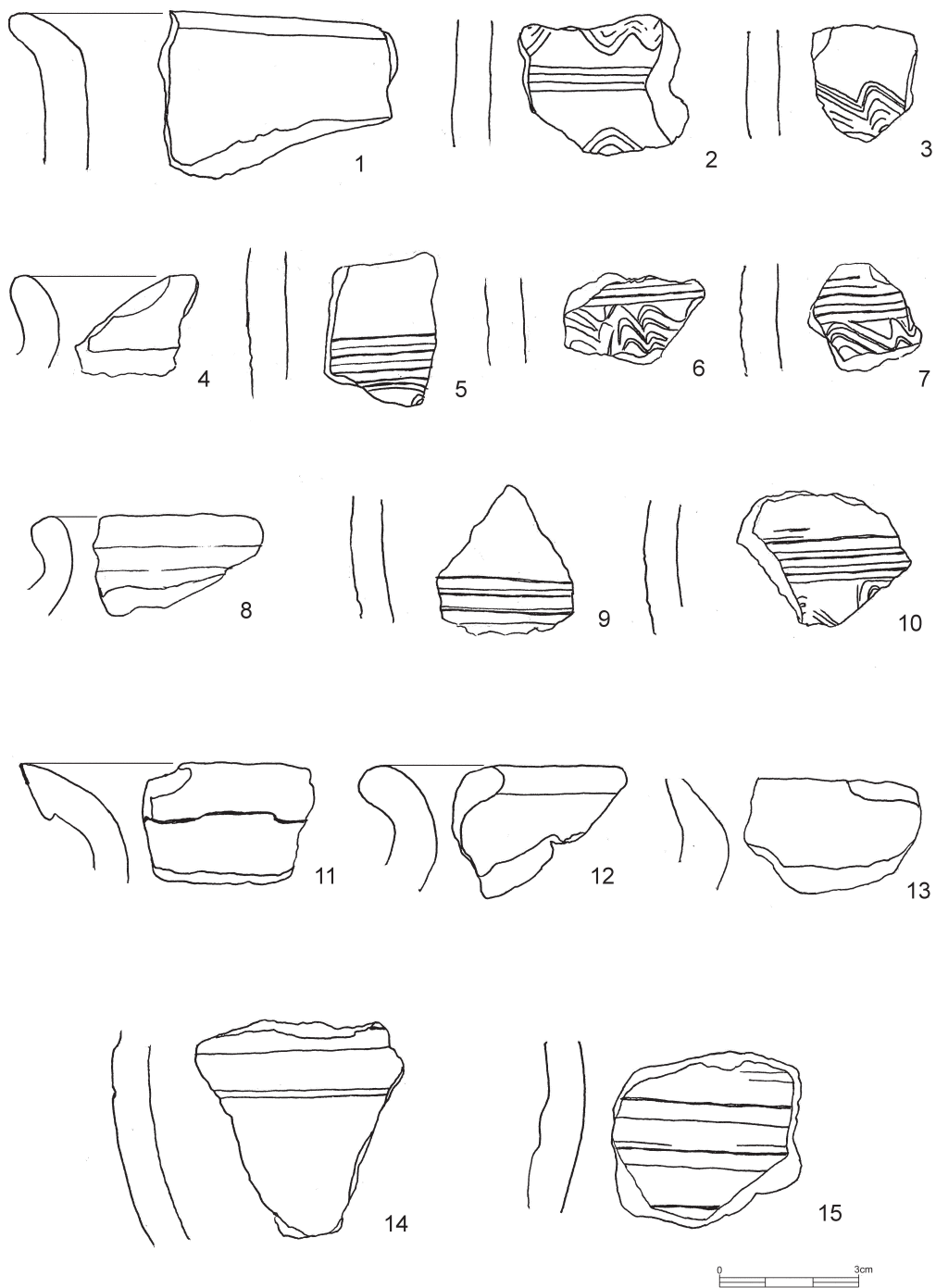
Obr. 25: 1–3 čtverec B (sektor 9 a 10), skryvka nadloží, vrstva 1 (29. 7. 1997),
 4–9 čtverec C, z pozůstatků nadloží, při začišťení podloží (12. 8. 1997),
 10–15 čtverec D1, objekt 14, JV část výplně (5. 9. 1997) (kresba: J. Jílková).

Obr. 26: 1–4 čtverec D, začištění plochy v úseku 8,80–10 m, (15. 8. 1997), 5–8 čtverec B, (sektor 8), skrývka nadloží, vrstva 1 (15. 7. 1997), 9 čtverec A, objekt 3, výplň (1. 8. 1997), 10–12, 16, čtverec C, objekt 6, V polovina výplně objektu, (12. 8. 1997), 13–15 čtverec C, objekt 6, Z polovina výplně, (12. 8. 1997) (kresba: J. Jílková).

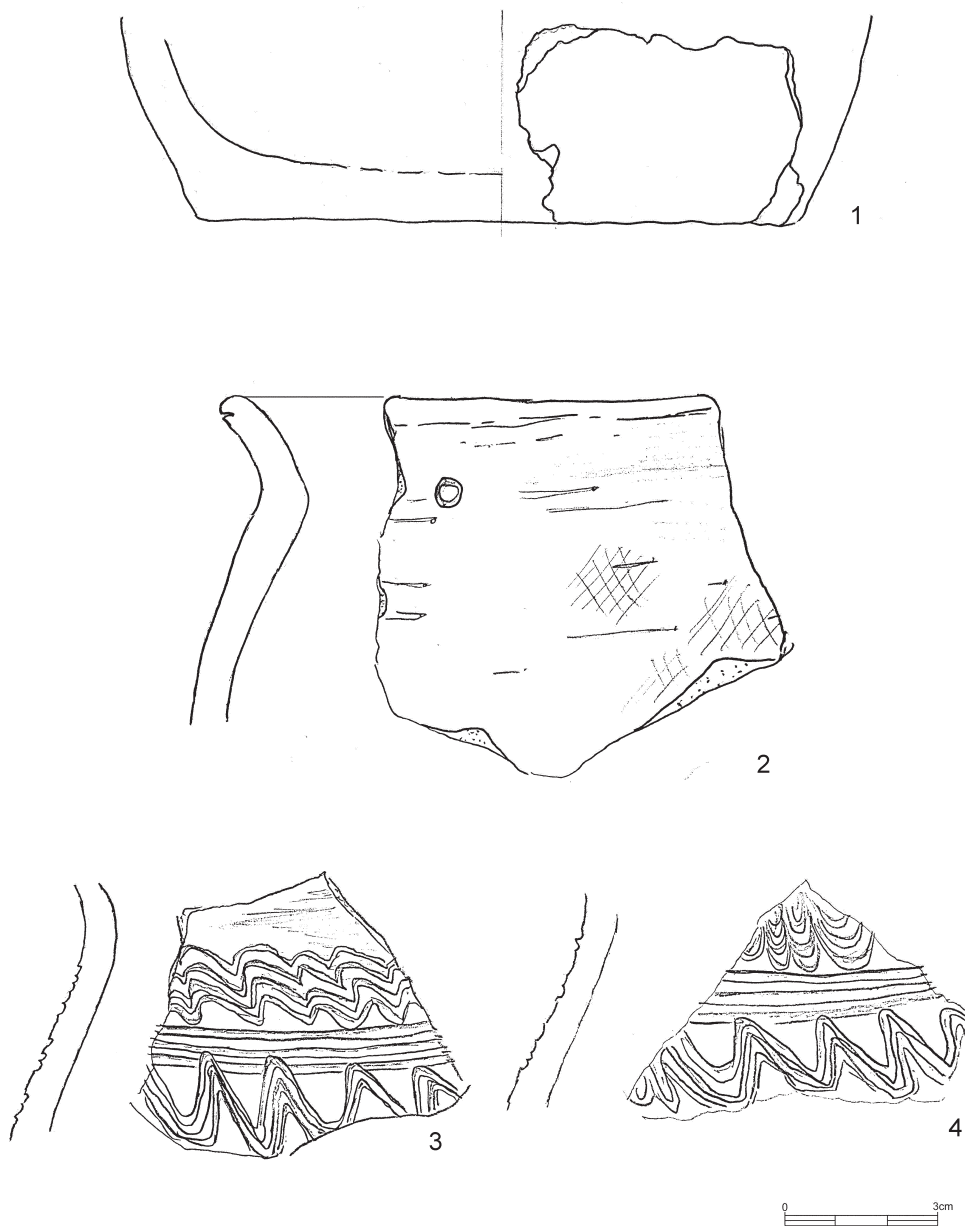
Obr. 27: 1 čtverec D, sběr (12. 8. 1997), 2–6, čtverec D, začistění plochy v úseku 7,40–8,80 m, (15. 8. 1997), 7–10 čtverec C1, objekt 6, výplň (20. 8. 1997)
(kresba: J. Jílková).

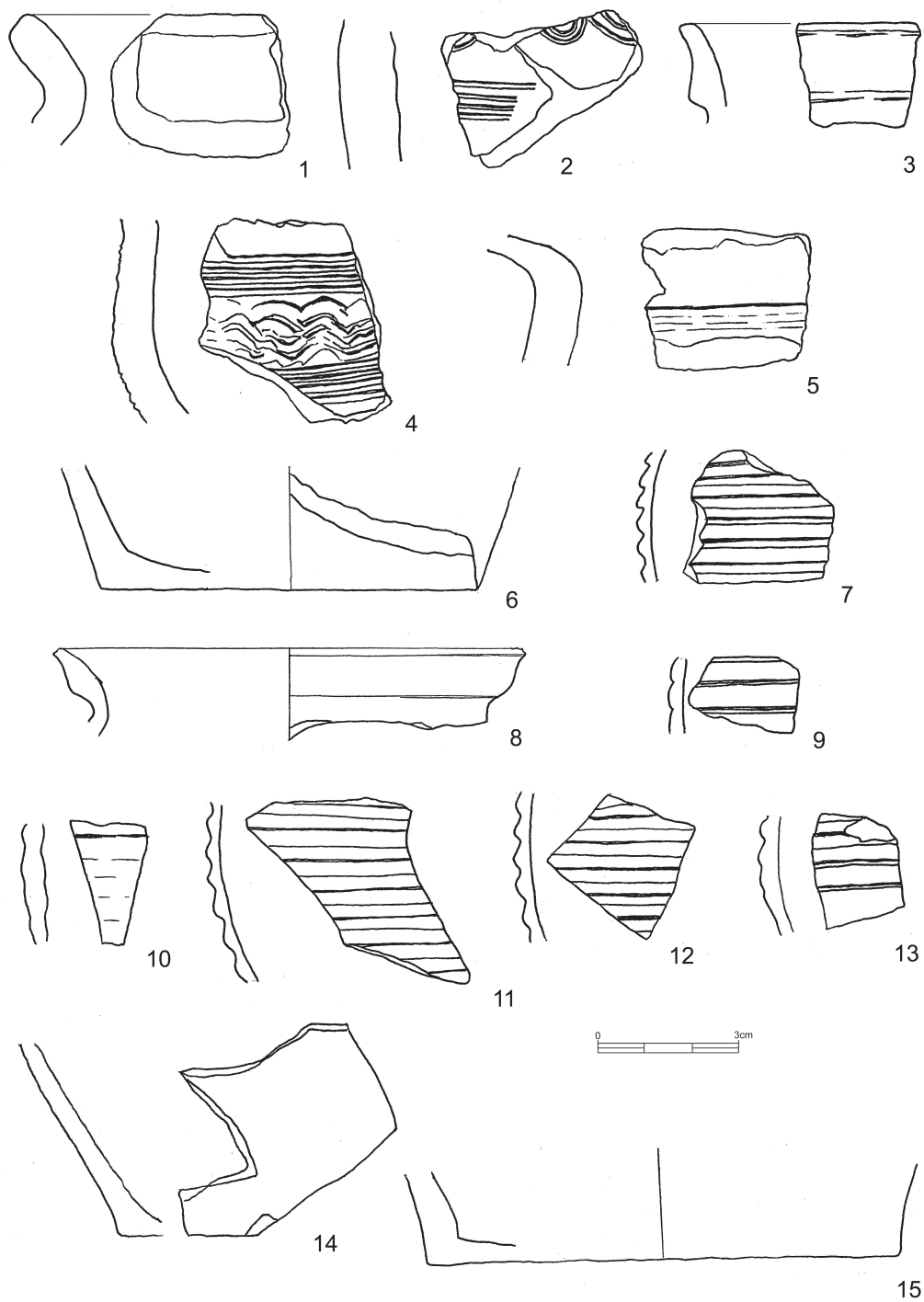
Obr. 28: 1–3 čtverec C1, začištění povrchu (20. 8. 1997), 4–7 čtverec C2, objekt 6, začištění povrchu (24. 8. 1997), 8–15 čtverec C2, objekt 6 – výplň (24. 8. 1997) (kresba: J. Jílková).

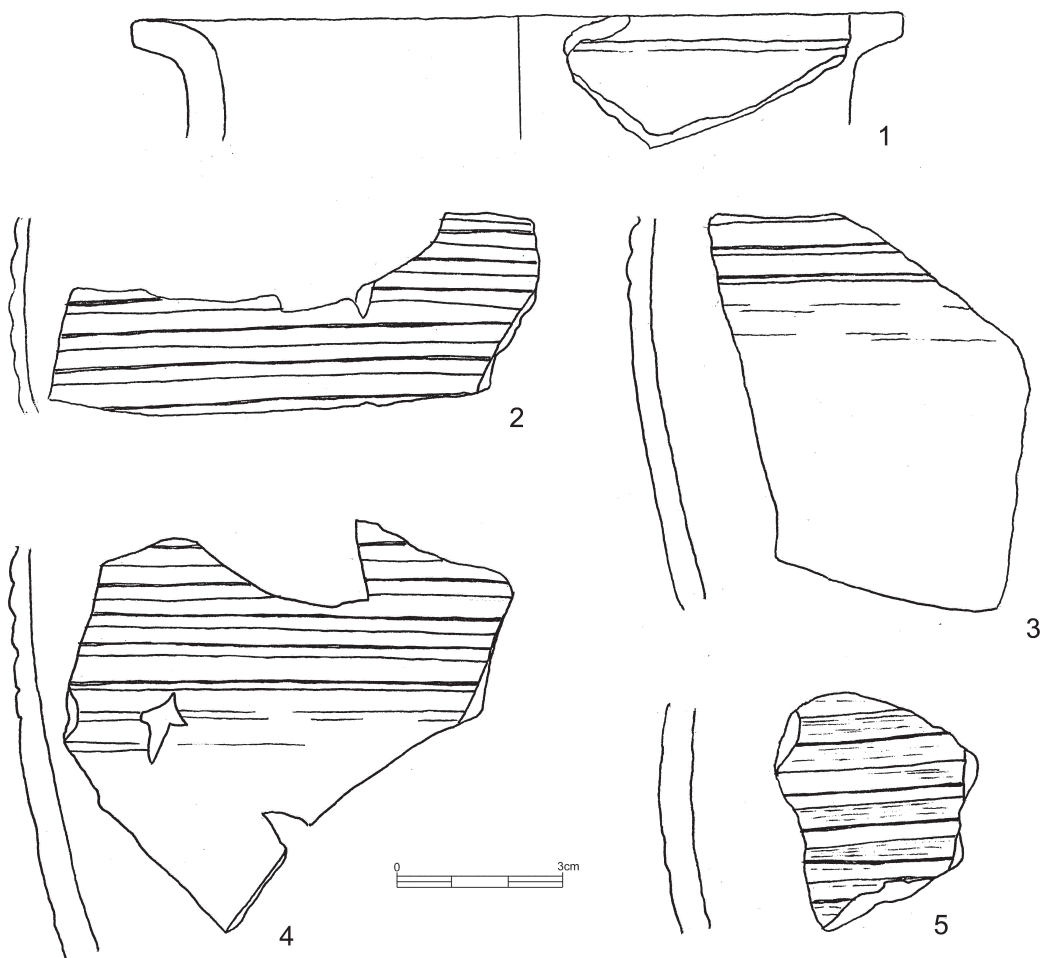
Obr. 29: 1 čtverec D2, objekt 11, výplň (4. 9. 1997), 2–8 čtverec D2, začištění plochy (4. 9. 1997), 9–15 čtverec D1, začištění povrchu (5. 9. 1997)
(kresba: J. Jílková).

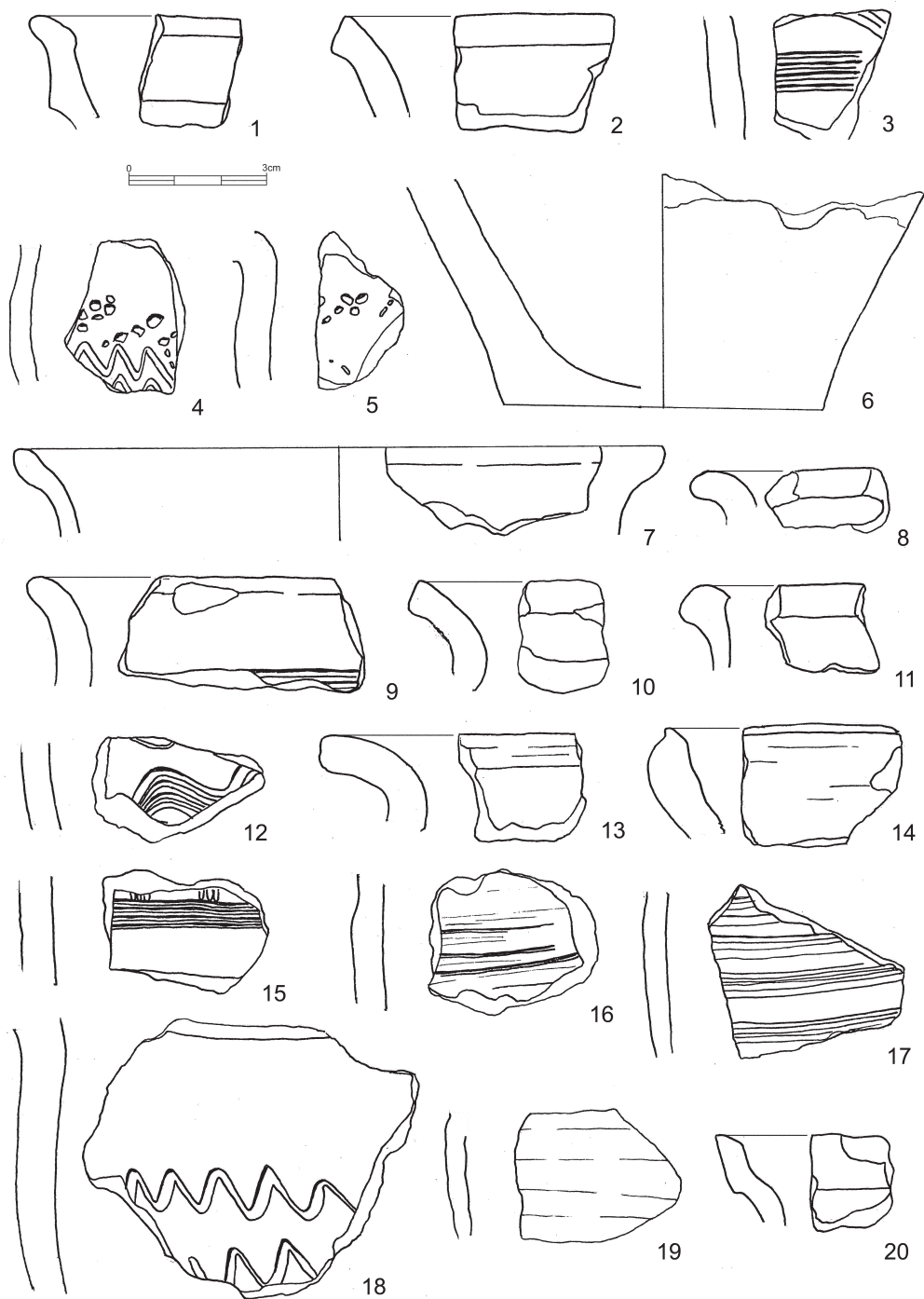
Obr. 30: 1 čtverec D1, objekt 14, JV část výplně (5. 9. 1997), 2 čtverec C, objekt 6, Z polovina výplně (12. 8. 1997), 3,4 čtverec C, sektor 8, objekt 6, výplň (12. 8. 1997) (kresba: J. Tůma).

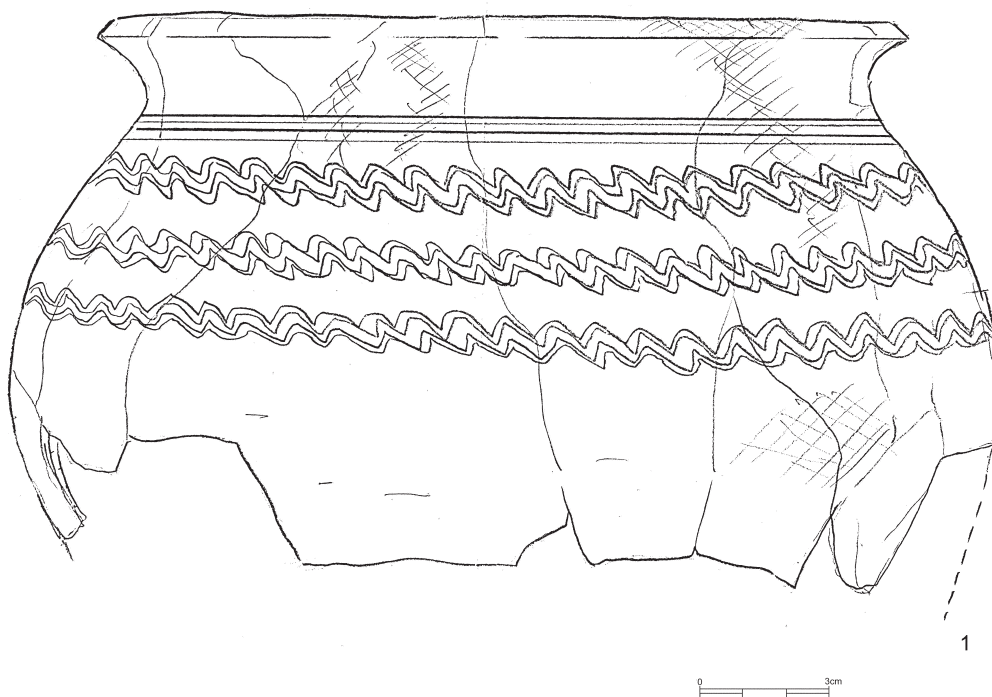
Obr. 31: 1–3 povrchový sběr okolí kamenné destrukce (16. 7. 1997), 4 začištění prostoru v okolí kamenné destrukce, 5 kamenná destrukce, 1. vrstva (25. 7. 1997), 6 kúlová jamka F zapuštěná do V strany kamenné destrukce (28. 7. 1997), 7–15 žlab, zásyповé vrstvy na Z straně při kamenné destrukci (28. 7. 1997) (kresba: J. Jílková).

Obr. 32: 1–4 žlab – zásypové vrstvy na Z straně při kamenné destrukci (28. 7. 1997) 5 začištění plochy sondy II (11. 9. 1997) (kresba: J. Jílková).

Obr. 33: 1–3 sběr, pole za sokolovnou, část mezi výkopem a železniční tratí (9. 6. 1997), 4–20, sběr z hromady skryté ornice, pole za sokolovnou (9. 6. 1997) (kresba: J. Jílková).

Obr. 34: čtverec C, objekt 6, výplň (12. 8. 1997) (kresba: J. Tůma).

POLYCULTURAL SETTLEMENT IN ČERNČICE (DISTRICT OF NÁCHOD)

When we consider the settlements in Černice and its surroundings, it is evident that from the aspect of natural conditions it is a highly advantageous position which was repeatedly used for settlement. Evidence for this is provided by the existence of a polycultural settlement on the parcels 68/1 and 467/13 (site No 2) which demonstrates the existence of settlements from the late Roman Period and time of the Great Migration Period and also settlement from the middle and in particular later Hill Fort Period (middle of 10th to 12th century), and it continues with settlement activities in the 13th and 14th century.

The oldest represented elements here were finds from the late Roman Period and start of the Great Migration Period. But these finds were virtually exclusively concentrated in the topsoil and in the compact flood soil between the topsoil and bedrock recorded in trial pit I and in drainage trenches. Depending on the character and colouring, this could be erosion from some place positioned nearby or a cultural layer. But this cultural layer could be in part transported and carried by flood.

The actual settlement features would then be without finds or would contain material from the middle and primarily later Hill Fort Period. In most cases there are post holes and ditches. The largest feature, No 6, could be the remnant of a pit house.

Despite these limiting facts, the finds from Černice represent a relatively important, albeit highly heterogeneous, collection. Its significance consists in particular of the fact that it was gained in a region which had not come under systematic attention. Its significance is reinforced by the fact that some of it was found in the infill of the settlement features, because a significant part of the prehistoric and early medieval ceramics from this region comes only from surface researches.